

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Černic

Pravljica za lahko noč

V prejšnjih tednih je v javnost pricurljala novica, da bo ameriška avtomobilska veleindustrija General Motors do leta 2008 odslavila 30 tisoč zaposlenih in zaprla 9 tovarn. Si predstavljate, kaj bi bilo, če bi na cesti ostala cela Gorica? No, približno tak učinek. Tragika nakazane situacije se skriva v dejstvu, da mnogi brezposelni nosijo breme vzdrževanja celotne družine, zato je treba virtualne brezposelne pomnožiti morda s številom 3 ali 4.

Naj vas spomnim, da je bil General Motors še pred dvema letoma strateški partner italijanskega gospodarskega ponosa, FIAT-a. Dogovor je bil, da naj bi prav GM v nekaj letih odkupil 90% delež turinske avtomobilske industrije, ki je že bila v hudi krizi. Dogovor je "po zaslugi" Američanov propadel. FIAT si je z odškodnino, ki jo je GM moral plačati zaradi prelomljenega dogovora, finančno nekoliko oddahnil, odtlej pa sta morala oba bivša "zakonca" reševati svoje težave vsak zase. Medtem ko je GM odslavljal in rezal, so Agnelliji veselo polnili državne dopolnilne blagajne in govorili o avtomobilski krizi.

Ja, gospodarska recesija. Po internetnem bum novih tehnologij (v Clintonovem obdobju) se je zadeva "zaštopala" na vseh svetovnih trgih: naftne krize na Bližnjem vzhodu in v Venezueli so samo ena od postavk omenjene recesije. Krizo je v Evropi mogoče občutiti v zelo nizkih rasteh BDP-ja posameznih držav članic. Sam BDP v precejšnji meri ustvarjajo ravno velike industrije, kakršna je FIAT. Letošnja italijanska rast je ponovno nična (suče se okoli 0,2%), hkrati pa gre po podatkih Istat za zabeleži radikalno zmanjšanje delovnih mest prav v velikih podjetjih: minus znaša 5000 enot glede na september 2004.

Berlusconi je v eni svojih genialnih zamisli pred kakim letom dejal, da je kriza namišljena in obstaja samo zato, ker ljudje ne znajo kupovati najcenejšega blaga, tako kot počenja njegova legendarna mama. To so seveda pravljice. Realnost je nekoliko drugačna. Državljeni, potrošniki, ob nični rasti plač in skokoviti rasti cen strmo padajo na lestevici kupne moči. Posledično: italijanska (domača) industrija se ne prodaja. Ergo: delavce je treba pošiljati na cesto. In kriza elegantno trka na vrata.

Je treba torej za dobrobit navadnega potrošnika naše trge popolnoma odpreti Kitajcem in njihovim nizkim cenam (to se sicer že precej uveljavlja)? Radikalno odprtje ne sme biti rešitev, ker so kitajske nizke cene posledica komunističnega turbokapitalizma, ki obravnava delovno silo kot sužnje v brk vsem Deklaracijam o človekovih pravicah (kar se sicer pogosto dogaja tudi z zahodnimi velepodjetji). Kitajsko neverjetno ekonomsko rast (od 7% do 10% letno) je treba prej uokviriti v človeške in moralne standarde.

Dobro bi pa bilo, da zahodno podjetništvo za poskušnjo dobi znatnejši odmerek kitajskih nizkih cen (ne samo na področju tekstilne industrije ali turističnih spominkov), da bo po zdravi logiki tržnega gospodarstva prisiljena spustiti svoje cene, ki so umetno večdesetkratno napihnjene samo zaradi blagovne znamke. Tako bi industrijski proizvodi "made in Italy" postali ljudem dostopnejši, hkrati pa bi trgovci postali konkurenčnejši nizkim cenam tistih "nadležnih" Kitajcev, ki so že danes tukaj.

"Kupujte naše proizvode in ekonomija bo v pogonu", nam je pred časom narekoval vladni oglas po TV-ju. Logično, le zakaj ni nihče na to pomislil? Ko pa je tako preprosto. Kitajcev ne bi bilo, Agnelliji bi ne jokali in vsi bi živeli srečno in lepo.

Da, pravljice! In sladko spančkatje!

Adventni čas,
ko Betlehem je naša vas
in mi pastirji smo mladi
sredi njenih paš...

(Lado Piščanc, O ovčkah in Jezuščkovi haljici)

Po zasedanju Paritetnega odbora Med našo manjšino in sedanjo vlado ni nikakršnega dogovora ...

Paritetni odbor za vprašanja slovenske manjšine, ki deluje na podlagi 3. člena zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, je minuli petek, 25. novembra, na seji v Trstu ponovno potrdil seznam 32 občin, kjer naj veljajo določila zaščitnega zakona z dodatnim dokumentom, ki zadeva izvajanje zaščite v mestnih središčih Trsta, Gorice in Čedadu. Paritetni odbor je potrdil seznam 32 občin oziroma delov občin, v katerih bi morala veljati določila zakona za zaščito slovenske manšine v Italiji iz leta 2001. Šest občin je v tržaški pokrajini, vključno s Trstom, osem v goriški, vključno z Gorico, osemnajst pa v videmski pokrajini (vključno s Čedadom). Objavljamo obrazložitev treh članov paritetnega odbora, ki so se pri glasovanju vzdržali.

V zvezi s sejo Paritetnega odbora dne 15. novembra letos je treba poudariti, da Odbor na njej ni ponovno odobril seznama Občin, kjer naj bi se zaščitni zakon izvajal, temveč le dokument, ki glede osmega člena - raba slovenščine v javni upravi - opredeljuje, kje naj bi se v Trstu, Gorici in Čedadu določila tega člena uveljavljala splošno in neposredno, kje pa prek enega ali več uradov, kot predvideva zakon.

Glede tega dokumenta smo se podpisani vzdržali. Ker so bila stališča vseh le delno objavljena, zasedanje pa je bilo za zaprtimi vrati in mu novinarji niso mogli slediti, menimo, da ne gre o zadevi polemizirati. Primerno pa bi bilo, da bi Primorski dnevnik objavil tako sprejeti dokument kakor zapisnik petkove seje, saj je bil tokrat na sami seji sestavljen in odobren.

Poudarili bi radi tudi pomen pozitivnega mnenja o Odloku glede ustanovitve Deželnega sveta za zamejsko šolstvo, ki ga je Ministrstvo poslalo v obravnavo že septembra 2004.

Naše petkovo zadržanje temelji na naslednjih ugotovitvah. Prvič. Ni nikakega dogovora med manjšino in sedanjo vlado, po katerem bi komaj odobreni dokument omogočil vladno potrditev seznama Občin. Dokument je torej nekakšen "skok v prazno", za njim ni javnih zagotovil nobene politične sile ali predstavnikov oblasti.

Drugič. Paritetni odbor je 26. septembra 2003 poslal v Rim seznam Občin, ki so zahtevale vključitev v zaščiteni območje. Vlada ni formalno zavrnila seznama, pač pa je Odboru naložila nepojmljivo "preverjanje" (verifica) prisotnosti manjšine v Trstu, Gorici, Miljah in Čedadu. Odbor je Vladi 17. decembra 2004 odgovoril, da je glede Trsta stvar nesporna, saj je manjšina tu zaščiteni že po Londonskem Memorandumu in Osimu. Glede vseh štirih Občin pa je omenil italijansko poročilo o varstvu manjšin Svetu Evrope, kjer je prisotnost manjšine v omenjenih Občinah izrecno potrjena. Zadevni zapisnik pa je bil formalno odobren šele 14. julija letos, tako da je sklep gotovo prišel v Rim. Na potezi je bila torej Vlada, ki bi se morala opredeliti do omenjenega odborovega stališča.

Tega pa nekateri člani Odbora niso hoteli počakati, pač pa so v petek pospešili sprejetje besedila, ki sodi k nadaljnjemu uresničevanju zakona (konkretno člena 8) in je bilo za SSK in SSO od vsega začetka sporno. Odbor je tako demantiral svoj prejšnji sklep in samega sebe, kar je protislovno in politično vprašljivo, saj postavlja pod vprašaj verodostojnost naše zahteve, da se zaščita uveljavi tudi v Trstu in Gorici. Zdaj pričakujemo morebitni Odlok Predsednika Republike. Ta naj bi menda ob seznamu Občin vseboval tudi pravkar sprejeti razlagalni sklep Paritetnega odbora glede

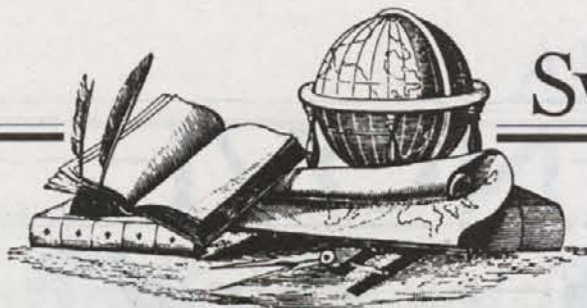
člena 8. To naj bi bil namen tistih, ki so ta sklep v petek odobrili. Tretjič. Močno nas skrbi sama vsebina dokumenta, tako s političnega kot predvsem s pravnega vidika. Med razpravo smo izpostavili zaskrbljenost, da ne bi dokument služil za restriktivno tolmačenje pravic, ki izhajajo iz zakona 38/2001 in drugih pravnih virov. Ta skrb sloni na dolgoletni sodni in politični praksi. V petkovi debati smo omenili primer rajonskih svetov v Trstu: vsaj na papirju je danes povsod, tudi v mestnem središču, zagotovljena prevajalska služba (kar se ne izvaja). Skrbi nas, da ne bi odobreni dokument komu služil za formalno črtanje te pravice v centru Trsta, kljub določilom iz člena 9. Kaj pa vprašanje osebnih izkaznic? Pred nedavnim je neki zamejski rojak, ki mu je zapadla izkaznica, zahteval na občinski izpostavi za Vzhodni Kras dvojezični dokument in prejel odgovor, da Občina Trst takih dokumentov ne izdaja. Obrnil se je na Prefekturo - torej na Vladni Komisariat! - od koder so mu odgovorili, da je zadevna pravica odvisna od sprejetja tabele Občin, kjer bo veljal zakon 38. Mar ni to dovolj za upravičeno skrb nad dokumentom, ki Trst in Gorico deli na nekakšno neopredeljena območja, kjer naj bi se pravica posameznikov do pisnega in ustnega občevarja v slovenščini (in dvojezičnih dokumentov) izvajala na različne načine? Seznam je med drugim precej samovoljen, glej primer Sv. Jakoba, a tudi drugih zgodovinsko slovenskih predelov.

/ stran 2

Praznik našega Radia Trst A

V Kulturnem domu
v Trstu bo v nedeljo,
4. decembra,
ob 17. uri proslava
60-letnice Radia in
10-letnice slovenske
televizije

Aktualno

Kaj bo z našimi organizacijami?

V našem zamejskem prostoru se širi glas, da je Posvetovalna komisija za kulturne in umetniške pobude slovenske manjšine sklenila, da izključi iz seznama ustanov primarnega pomena za slovensko manjšino v Italiji KD Ivan Trinko, KD Planika - Stella Alpina, Kinoateljje, Zvezo cerkvenih pevskih zborov - Trst in Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica. Obe zvezi sta ob teh glasovih zaskrbljeni in, če so resnični, ogorčeni. Naše večdesetletno vsestransko delovanje na celotnem ozemlju tržaške in goriške pokrajine, kjer

živimo Slovenci, je vsem znano in očitno. Tržaška Zveza združuje 32 odraslih in 8 otroških pevskih zborov, kar skupno pomeni približno 1000 članov, goriško Združenje pa 23 odraslih in 11 otroških pevskih zborov, kar skupno pomeni približno 700 članov. Naše članice delujejo tudi samostojno in ob raznih priložnostih prirejajo na stotine nastopov in prireditev, tako da tudi danes, kot v težkih časih fašističnega preganjanja, opravljajo ob cerkveni tudi pomembno narodno prosvetno vlogo. Obe zvezi ob rednem delovanju (revije otroških in odraslih

slih pevskih zborov, tečaji za pevodje in organiste, orgelski in vokalni koncerti itd.) skrbijo tudi za izdajanje pesmaric in drugih priložnostnih publikacij ter za muzikološko raziskovalno delo po arhivih naših cerkva in društev. Zbrano gradivo bo objavljeno v zbirki Zbrana dela primorskih skladateljev. Tako bo še v tem letu izšla prva knjiga, posvečena zbranemu delu Lojzeta Bratuža, ob stoletnici rojstva Ubalda Vrabca pa njegov življenjepis z analizo skladateljevih del in izčrpno bibliografijo. Prepričani smo, da bi bila vsakršna omenjena izključitev preuranjena in krivična za velik del naših ljudi in da bi hudo prizadela našo narodnostno skupnost v zamejstvu.

Za Zvezo cerkvenih pevskih zborov - Trst
Marko Tavčar
Za Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica
Lojzka Bratuž

20. novembra 1945

Začelo delovati sodišče v Nürnbergu

Ko so zavezniki protihitlerjevske koalicije na osnovi stvarnega poteka vojaških operacij skleпали, da bo zmaga na njihovi strani, so začeli razmišljati o povojni ureditvi mednarodnih odnosov s posebnim ozirom na poraženo Nemčijo. Trije veliki, to se pravi predstavniki ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze, so o tem vprašanju razpravljali na več skupnih srečanjih v obdobju med 1943 in 1945. Tako so se pogovarjali o ustanovitvi nove mednarodne organizacije za preprečevanje spopadov in ohranjanje miru, ki naj bi nadomestila neuspešno Društvo narodov, ustanovljeno po prvi svetovni vojni, in o povojni ureditvi Nemčije. Dokončni sklepi o zgornjih vprašanjih so bili sprejeti na znani konferenci v Jalti v začetku februarja 1945. V ta okvir spada tudi sklep o ustanovitvi posebnega mednarodnega vojaškega sodišča, ki naj bi sodilo odgovornim nemškimi voditeljem za zločine proti miru, za vojne zločine (umor, odgon civilnega prebivalstva na suženjsko delo, pobijanje in iztrebljanje vojnih ujetnikov, pobijanje talcev) in zločine proti človeštvu (umor, iztrebljanje in deportacije v uničevalna taborišča). Resnica o zločinskih pobojih in mučenju taboriščnikov je v vsej svoji krutosti in nečloveškosti prišla na dan šele ob končani vojni. To je nekako prislilo zmagovite zaveznike, da so takoj po nemški kapitulaciji po-

spešili ustanovitev mednarodnega kazenskega sodišča. Na konferenci v Potsdamu, ki se je začela 17. julija 1945, treh velikih sil so med drugim odločili, naj posebna komisija pripravi v Londonu do 1. septembra prvi seznam zločincev. Sodišče samo

pa je bilo sestavljeno na temelju londonskega sporazuma z dne 8. avgusta 1945. Sodni zbor in odbor glavnih tožilcev so sestavljali predstavniki SZ, ZDA, Velike Britanije in Francije, ki so jo bili pred tem enakopravno sprejeli v svoj krog. Obtožencev je bilo 24, in sicer za pripravljane in vodenje agresivne vojne, vojne zločine in zločine zoper človečnost. Prvič v zgodovini so bili tako postavljeni pred mednarodno sodišče državni voditelji in druge odgovorne osebe za vojno. Sojenje vojnim zločincem v Nürnbergu (mestu na Bavarskem,

ki je bilo samo močno poškodovano po zaveznikiških bombardiranjih) je delovalo od 20. novembra 1945 do 30. septembra 1946. Dvanajst obtožencev je bilo obsojenih na smrt z obešenjem (med temi Göring, Ribbentrop in Bormann), trije na dosmrtno ječo, štirje na 20 oz. 10 let zapora, štirje so bili oproščeni, eden pa je v zaporu napravil samomor. Tik pred izvršitvijo smrtnih kazni je samomor naredil Göring). Nürnberški proces je pomemben kot prvi sodni proces v zgodovini mednarodnih odnosov, na katerem so agre-

sijo obravnavali kot zločin zoper človečnost in krivce za ta zločin kaznovali. Načela tega procesa so osvojili pravkar ustanovljeni Združeni narodi (OZN) in so jih nato uporabili tudi na sojenju japonskih vojnih zločincev v Tokiu. Na njih temelji tudi delovanje haaškega sodišča za vojne zločine na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Povojne nemške oblasti so nadaljevale kazensko preganjanje še drugih nacističnih veljakov. Enako bi morali dosledno postopati tudi Avstrija in Italija, ki sta denacifikacijo oziroma defašitizacijo postopoma opustili v duhu ozračja hladne vojne med Vzhodom in Zahodom. Italija je zamrznila celo preiskovalne postopke proti nacističnim izvršiteljem pokolov civilnega prebivalstva med umikanjem leta 1944 in jih zaklenili v "omaro sramote". Po drugi strani iste oblasti niso nikdar resno vzele zahteve Jugoslavije in Etiopije po izročitvi vojnih zločincev, katerih seznam jim je bil uradno izročen. Tudi drugače so ves povojni čas z molkom prikrievale zločinska dejanja visokih italijanskih vojaških predstavnikov med okupacijo v Jugoslaviji in Etiopiji. Zadevni filmski dokumentarček nekega ameriškega časnika je državna televizija hiša RAI že pred več desetletji odkupila, a ga ni nikdar predvajala.

Alojz Tul

Pomembno imenovanje

Zorko Pelikan novi državni sekretar za zamejce

Slovenska skupnost izraža iskrene čestitke Zorku Pelikanu ob imenovanju za državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu. SSK je prepričana, da bo novi državni sekretar uspešno opravljal to funkcijo, saj najbrž velja tačas v Sloveniji za najboljšega poznavalca manjšinske realnosti in njenih problematik, zagotovo vsaj, kar zadeva Slovence v Italiji. Slovenska skupnost izraža zaupanje, da se bodo novi pozitivni odnosi, ki so bili vzpostavljeni po imenovanju Janševe vlade, še utrdili še posebej, kar zadeva komunikacijo med matico in zamejstvom, ki mora poleg krovnih organizacij potekati še posebej v razmerju do samostojnih političnih strank Slovencev v zamejstvu, kot sta Slovenska skupnost in Enotna Lista. Slovenska skupnost novoumenovanemu državnemu sekretarju želi, da bi vse do konca rednega mandata uspešno opravljal svoje novo zadolžitev, saj so stalne menjave doslej škodile ustreznemu obravnavanju manjšinske problematike v slovenski politiki. To je

potrebno še zlasti sedaj, ko je v obravnavi zakon o odnosih R. Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, v okviru katerega mora odgovorni pri slovenski vladi za manjšine in zdomce dobiti ustrezno politično težo. Ta skrb novega državnega

način finansiranja manjšinskih organizacij in pripravil zakon o odnosih matice z zamejstvom in zdomstvom. Slovenska skupnost pa mu je tudi hvaležna za vedno jasne in odločne besede v prid zamejskim Slovincem, ki se jih ni nikoli bal izgovoriti, ne glede na sogovornika. Takšna odločnost je bila za Slovence v zamejstvu vedno dobrodošla, saj smo končno imeli občutek, da za nami neustrašno stojijo matična država in njene institucije.

Deželni tajnik SSK
Damijan Terpin

Foto DPD

sekretarja bo vsekakor uživala pri Slovenski skupnosti kar največjo podporo, kar je stranka doslej že ustrezno izpostavila. Slovenska skupnost se želi posebej zahvaliti dosedanjemu državnemu sekretarju Francu Pukšiču za dobro opravljeno delo, saj je v enem samem letu uspel ustrezno reformirati

Tako se je glasilo samo eno od tiskovnih sporočil-čestitk, ki smo jih te dni prejeli, ko smo izvedeli, da je bil dosedanji slovenski konzul v Trstu Zorko Pelikan imenovan za državnega sekretarja in vodjo Urada za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Tudi mi se pridružujemo čestitkam in Zorku Pelikanu želimo, da bi na tem odgovornem mestu dobro opravljalo vlogo povezovalca med slovensko vlado in Slovenci, ki živimo zunaj meja matične države vseh Slovencev!

S 1. strani

Med vlado in manjšino ...

Četrtri. Nekateri člani Odbora razlagajo, da je bila naša naloga "definirati" center Trsta in Gorice. V resnici nam takšne naloge ne daje ne zakon 38/2001 ne noben drug pravni vir! Pa tudi vlada nam je ni dala, ko nam je velela, naj "preverimo"

prisotnost Slovencev. Zato si je Odbor prevzel odgovornost, ki mu ne pripada. Petič. Glede na dejstvo, da se z Rimom "zafkavamo" že štiri leta, bi lahko počakali nekaj mesecev do bližnjega "Election Day" v upanju, da bi dobili prijaznejšega sogovornika! Tudi to dejstvo smo - zelo pragmatično - izpostavili na seji. Isto besedilo bi lahko sprejeli tudi naslednjo pomlad, a obenem imeli v žepu npr. odlok o dvojezi-

nih dokumentih v Trstu, Gorici in Čedadu, priznanje glasbenih šol, Sindikata slovenske šole in morda še kaj. Tako pa je odbor preuranjeno zavzel sporno stališče o mestnih centrih, v zameno pa ni dobil ničesar. Ob tem se čudimo trditvam, da ne bomo od morebitne zmage leve sredine dobili nič več od sedanjih oblasti. Zakaj potem Slovenci sploh volimo levo sredino?

Andrej Berdon
Ivo Jevnikar
Damjan Paulin

Povejmo na glas

Vsakršno stisko potisnemo v pozabo?

Najbrž ne moremo nikomur šteti v slabo, če skuša pozabiti na težke dogodke, ki so ga doleteli, bolje rečeno, če skuša muko ali celo trpljenje zaradi njih potisniti v pozabo. Preizkušnje v življenju so velike, vsak ve za svoje in iz njih lahko sklepa, da se tudi drugi kdaj znajdejo v podobnih stiskah. Da bi na vse, kar se nam je hudega zgodilo, zares pozabili, gotovo ni mogoče, mogoče pa je boleče spomine nekako odmakniti, da nas ne prizadevajo v preveliki meri ali celo nepretrgoma. V tovrstnem odmiku od bolečine je nedvomno človekova sposobnost, da obvlada neugodna oziroma težka doživetja, ki bi mu sicer zaprla obzorje in ne bi mogel zreti v prihodnost s potrebnim trdnim prepričanjem.

Toda danes imamo v mislih drugačno pozabo, ki pa je vprašljiva in je od navedene osebnostne bistveno različna. Lahko nas tudi ne odraža v verodostojni meri in nam je zaradi teh ali onih razlogov vsiljena: gre namreč za neke vrste uradno pozabo na dogodke velikih razsežnosti, ki so pustili za seboj stiske ogromnega števila ljudi, stiske ravno tako velikih razsežnosti. Čemu npr. botruje dejstvo, da se v sredstvih javnega obveščanja, v tisku in na televiziji torej, dogodki skrajnih razsežnosti v pričetku in še nekaj časa potem pojavljajo z vso silovitostjo in dramatičnostjo, potem pa nekega dne izginejo, kot da se ni nič zgodilo in kot da ne bi s svojimi posledicami v ljudeh, ki so se znašli v njihovem območju, še naprej delovali? Dovolj se je spomniti naslovov, kot so tsunami, uragan

Katrina, potres v Pakistanu, ne nazadnje nedavno neredi v Franciji, da na primer sploh ne govorimo o katastrofalnem uničenju, ki ga je razsejal aids v podsaharski Afriki. Kateri so razlogi, da se ti dogodki v medijih več ne pojavljajo? So medtem že nastopili novi, ki zaposlujejo našo pozornost in so izrinili prejšnje, saj za vse naenkrat pač ni prostora? Nemara časopisi in televizija do takšne mere poznajo našo duševnost, da točno vedo, kdaj je treba poročanje o velikih nesrečah prenehati? Po tej logiki naj bi bili od presunljive novice najprej omamljeni, v določenem trenutku pa naj bi nam s svojo problematiko začela presedati? Smo torej presibki, da bi se s problemi drugih dlje časa ukvarjali, potem ko nas drži v svojih klesčah neumljivi ritem časa, da si želimo le lepih ali celo vedrih novic, ki nas edine lahko razbremenjujejo teže vsakdanjosti?

V tej uradni pozabi nekaj ni v redu in zdi se, da smo zaradi nje oropani za nekaj zelo bistvenega in zelo lepega: pozaba te vrste nam preprečuje, da bi v svoji notranjosti spremljali obnovo življenja na prizadetih območjih, kako pričenejajo na novo živeti - in ali jim je pri tem dovolj pomagano - vsi tisti, ki so preživeli tsunami, in tisti, ki so doživeli Katrina, pa tisti, ki so bili žrtve potresa, pa bolniki v podsaharski Afriki, pa vsi v Franciji, ki morajo premisliti izbruh nasilja. "Pozaba" dogodka je upravičena, pozaba na ljudi v stiski pa v nobenem primeru ne.

Janez Povše

Deželni svet

Deželni svet je sprejel popravek k tretjemu členu zakonskega predloga št. 154 o deželnem ozemeljskem načrtu, ki ga je po predlogu na predhodnem sestanku večine svetovalca Slovenske skupnosti Mirka Špacapana sprejel odbornik Sonogo in podprla večina Demokratičnega zaveznikstva.

V obrazložitvi amandmaja, ki predvideva upoštevanje kulturnih in zgodovinskih značilnosti lokalnih skupnosti, ko občine pripravljajo svoje razvojne in urbanistične programe, kot izhaja iz 21. člena zakona 38/01 o zaščiti slovenske manjšine v Italiji, je Špacapan podaril, da je pravzaprav prvič, da Dežela vključi v svoj zakon pravilo, da se pri obravnavi ozemlja, kjer prebiva slovenska manjšina, kot je to določeno v 4. členu zakona 38/01, in pri njegovem upravljanju predvideva doprinos in upoštevanje potreb slovenske narodne skupnosti.

Svetovalec Slovenske skupnosti je omenil zlasti problem razlastitev, ki spremljajo vsak večji urbanistični poseg in ne smejo in ne morejo več potekati brez pristanka prebivalstva.

Kot rečeno, je deželni svet odobril popravek, ki so ga poleg Špacapana podpisali še ostali deželni svetovalci slovenskega jezika in Gherghetta z glasovi leve sredine.

Še o priseljencih

Avstrija bo zaprla trg dela za Turke, je po poročanju Slovenske tiskovne agencije že 20. oktobra letos dejal avstrijski kancler Wolfgang Schüssel, ki je takrat tudi napovedal, da bo Avstrija v primeru vstopa Turčije v Evropsko unijo zaprla svoj trg dela za turške iskalce za poselitve. Zaprtje trga pa ne bo uvedeno za prehodno obdobje, za kar se je odločila večina starih članic EU ob lanski širitvi povezave, temveč bo stalno.

"Že vnaprej lahko rečem, da bomo uvedli derogacijo, in sicer stalno zaščitno klavzulo za naš trg dela. Zagotovo ne bomo mogli oziroma želeli avstrijski trg dela odpreti za - teoretično - milijone turških iskalcev zaposlitve," je bil jasen Schüssel. Na vprašanje, ali to pomeni, da za turške državljane v Avstriji nikoli ne bo veljal prost pretok oseb, je Schüssel ponovil: "V Avstriji zagotovo ne". Avstrija je sicer veljala za najbolj neomajno pogajalko EU pred prižigom zelene luči Ankari za začetek pristopnih pogajanj 3. oktobra. Isti avstrijski kancler Wolfgang Schüssel, katerega država bo v začetku naslednjega leta prevzela polletno predsedovanje Evropski uniji, je minuli četrtek po poročanju STA dejal, da je bila lanska širitve EU za stare članice kulturni šok. Ob tem je Schüssel tudi poudaril, da je deset let članstva Avstrije v EU zgodba o uspehu, saj je država ekonomsko uspešnejša, bolj konkurenčna ter bolj odprta navzven kot pred članstvom.

Schüssel se je dotaknil tudi krize iz leta 2000, ko je preostalih 14 članic Unije zaradi vstopa svobodnjakov Joerga Haiderja v avstrijsko vladno zaostriilo diplomatske odnose z Avstrijo. "To smo občutili kot zelo nepošteno dejanje," je ob tem dejal Schüssel, ki je bil kritičen v zvezi z nedavno odločitvijo Sodišča Evropskih skupnosti, da odpravi pravila, ki urejajo študij evropskih študentov na avstrijskih univerzah.

Avstrijski kancler je še poudaril, da se "100-odstotno" zavzema za vstop držav iz območja nekdanje Jugoslavije v EU.

"Balkan je del Evrope, tako z geografskega, kulturnega, ekonomskega in zgodovinskega vidika," je ob tem dejal Schüssel.

V zvezi z morebitnim članstvom Turčije v povezavi pa je bil Schüssel bolj zadržan.

Ti dve agencijski novici sem zavestno izbral po nedavni nogometni tekmi, ki jo je minuli teden v Pokalu nogometnih prvakov dobil milanski klub Inter, ki je na igrišču zaigral z enajsterico, v kateri ni bilo niti enega samega italijanskega nogometaša, bil pa je celo en sam evropski nogometaš, in sicer Figo, za katerega je hčerka v polomljeni zamejščini rekla, "da je figo, ker je igral Figo."

Sicer se doma borim proti tej polomljeni slovenščini, a brezuspešno in se mi zato zdijo zares naši profesorji "zakompleksani s kompleksno večvrednostno manjšinca" in to do konca, ko se zgražajo nad dejstvom, da v matični državi rečejo vrstniki naših otrok temu, kar je za naše "figo" preprosto po angleško "cool", le da še to napiščejo kar "kul".

Vemo, da je oboje narobe, a tudi vemo, da standarde v jeziku vedno in samo postavlja večinski narod.

To je dejstvo.

"Kompleks večvrednosti manjšinca" je dejstvo, pravzaprav ena najbolj nevarnih stvari, za katero se skriva italijanski nacionalizem, ki mu je za časa komunizma uspelo prepričati naše ljudi, da veljajo več, ker živijo v Italiji. O tem kompleksu se nerado govori, ker je to nevarno, ga je pa ogromno v naših šolah in povsod med nami. Če se ne strinjate, lahko svoje nestrinjanje izrazite, a razmislite o tem! Kako bi si sicer lahko razlagali dejstvo, da naši, slovenski otroci, tako na Tržaškem kot na Goriškem, še vedno imenujejo med seboj svoje brate in sestre v Sloveniji "Jugote"? Ko smo že pri "Jugotih", potem lahko zapišemo, da smo od avstrijskega kanclerja izvedeli, da veljajo več kot Turki. Sicer tega ni rekel neposredno, a se je dalo razumeti.

Ker za Avstrijce vemo, da imajo nečloveški sami s seboj, ker niso ne Nemci in ne Avstrijci, moramo nekaj vmes, gotovo pa tudi potomci slovenskih ljudi in slovanskih narodov ter seveda tudi ogrskega naroda, bi jih ne jemali resno, če ne bi za vsem tem videli temeljni problem Evropske unije, ki je danes prav v odnosu do priseljencev in seveda do muslimanov.

Mimogrede: o muslimanih se mora vedno in povsod govoriti spoštljivo, vedno "politically correct", da lahko v zameno na vse pretege blatijo kristjane in Cerkev, kar je, recimo, v Sloveniji postal skorajda nacionalni šport, tudi zato, ker smo kristjani premalo odločni! Priseljenci pa prihajajo, pa če kancler to hoče ali ne!

paljk@noviglas.it

Za tesnejše in boljše povezovanje in življenje ob meji

Srečanje treh obmejnih županov v Gorici

V torek, 21. t.m., je bilo v Gorici že sedmo srečanje treh občinskih uprav, in sicer so se na tovornem postajališču družbe SDAG pri mednarodnem mejnem prehodu Štandrež- Vrtojba srečali goriški župan Vittorio Brancati, novogoriški župan Mirko Brulc in župan Šempetra - Vrtojbe Dragan Valenčič.

Na tiskovni konferenci po srečanju, na katerem so sprejeli tudi nov poslovnik o delu treh uprav, so se župani strinjali s tem, da je potrebno sodelovanje ob meji in čezmejno sodelovanje na vseh ravneh obogatiti, čisto konkretno pa so spregovorili tudi o posameznih področjih skupnega delovanja.

Župani obmejnih občin so se na sestanku pogovarjali o urbanističnih, prometnih, okoljevarstvenih težavah, a tudi o skupnih načrtih za razvoj turizma, zdravstva, informatike in za pospešitev ter obogatitev sodelovanja na področju kulture. Brancati je izjemno dobro ocenil današnje srečanje in dejal, da bo nov poslovnik o delu treh uprav, ki so ga župani podpisali, še pospešil čezmejno sodelovanje.

Dejal je, da so na sestanku spregovorili o vseh perečih problemih, a se zavedajo, da določene stvari niso samo v pristojnosti občin, ampak so širšega pomena in pravno v domeni drugih organov, pokrajine in deželne uprave v Italiji, države in slovenske vlade v Sloveniji. Brancati pa je povedal, da so spregovorili tudi o boljših prometnih povezavah na Goriškem in tudi skupni skrbi za taksi službo ter za čezmejni avtobus, ki povezuje Gorico in Novo Gorico.

Na področju zdravstva je Brancati izrecno izpostavil dejstvo, da se je še danes mogoče na Goriškem posluževati zdravstvenih ambulant in bolnišnic na obeh straneh meje, poudaril pa je, da bi župani radi pravno in zakonsko določili kritje stroškov za zdravstvene storitve in preglede slovenskih državljanov v Gorici in italijanskih v Šempetru, ker, tako Brancati, "bi tako dosegli tisto normalno raven sobivanja ob meji in ne nazadnje tudi pocenitev stroškov na področju

zdravstva, ki si jih vsi želimo." Novogoriški župan Brulc se je najprej zahvalil Brancatiju za zadnjo pridobitev goriške občine in sicer za softver, ki omogoča zapisovanje šumevcev za slovenske priimke na italijanskih osebnih izkaznicah. Brulc je dejal, da so tako, navidez nepomembna dejanja, velik korak naprej v sodelovanju, predvsem pa prava pot za doseg

podjetje tudi s plini ne bi zastrupljalo več okolja. Brulc je spregovoril tudi o tem, da nameravajo na področju turizma skupaj goriški župani nadaljevati s predstavljanjem skupne ponudbe na večjih mednarodnih sejmih. Spregovoril pa je tudi o nameri družbe Hit, da skupaj z ameriškimi partnerji v Novi Gorici ali nekje v bližini uredi velik zabavni center, v katerega bi

Foto Bumbaca

večjega medsebojnega spoštovanja.

Brulc je spregovoril tudi o gradnji čistilne naprave, za katero se še ne ve, ali bo zgrajena na slovenski strani državne meje, in sicer v Vrtojbi, ali pa bo v Štandrežu v Italiji. Dejal je, da za ta projekt ne more novogoriška občina sama odločiti, saj je za to v Sloveniji pristojno Ministrstvo za okolje. "Rešitev bo znana v kratkem, saj je znano, da moramo urediti čistilno napravo do leta 2010!" je dejal Brulc, ki je tudi povedal, da vlaga novogoriška občina veliko sredstev v zaščito okolja, saj, recimo, skrbi tudi za to, da se izvir Mrzlek ne bi onesažil, "kajti Mrzlek daje vodo tako za Novo Gorico kot za Gorico." Prav tako je Brulc objubil, da se bodo zadeve okrog čistilne naprave v Livarni v Novi Gorici uredile že do konca leta in bi potem v Gorici ne smrdelo več, kot

prihajalo letno vsaj tri milijone gostov z vsega sveta in je zato še kako dobrodošel za vse goriške občinske uprave, tudi za italijansko. Brulc je prikazal tudi športno ponudbo in športne strukture, med temi novo dvorano, ki bi se je lahko posluževali tudi Goričani iz Italije.

Novogoriški župan pa je v imenu vseh treh tudi povedal, da "v dogovoru s slovenskim zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom še naprej gradijo postavke za novo, goriško mikro evroregijo, ki bi tesneje povezala tri obmejne občine in seveda ne bi bila v nikakršnem nasprotju z veliko evroregijo, o kateri se pogovarjata predsednik deželne uprave FJK Riccardo Illy in slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel". Župan občine Šempeter - Vrtojba Dragan Valenčič je povedal, da "je podpis poslovnika o delu treh

uprav izjemnega pomena predvsem zato, ker so sedaj točno določene obveznosti posameznih županov in smo končno tudi uredili pisarno za čezmejno sodelovanje, ki je sedaj sicer res še virtualna, saj še nima svojih prostorov, a dejstvo je, da smo na vseh posameznih občinah določili ljudi, ki naj skrbijo za medsebojno obveščanje in za tesnejše sodelovanje."

Valenčič je tudi prikazal nove skupne načrte in do sedaj opravljeno delo na področju informatike, "saj smo pripravili skupni portal z vmesniki v vseh jezikih, v pripravi pa je tudi angleška verzija skupne ponudbe treh obmejnih občin". Tako bodo odslej na Goriškem na obeh straneh meje skupne tudi

napovedi kulturnih, turističnih in drugih prireditev, v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku, pripravljajo pa tudi interaktivni zemljevid Goriške na svetovnem spletu.

Župani so spregovorili še o gradnji novih velikih trgovskih centrov, za katere so mnenja, da se lahko gradijo samo takrat, ko to zahtevata trg in povpraševanje. Spregovorili so tudi o določenih težavah, ki jih bo za vse območje prinesel vstop Slovenije v schengensko območje, saj bo nekaj sto ljudi zagotovo izgubilo zaposlitev predvsem v uvožno-izvoznih in špediterskih podjetjih, a so bili mnenja, da bo Schengen za Goriško, tako Brancati, "pravi blagoslov, saj moramo vsi skupaj najti novo strateško vlogo skupne Goriške in hitrejši in svobodnejši pretok delovne sile in ljudi, ki nam bo vsem koristil."

JUP

Prejeli smo
Asinhronija matice
in zamejstva

Ko premišljujemo o etničnih manjšinah, ne moremo mimo dejstva, da se le-te skoraj vedno navezujejo na jezikovno, kulturno, ekonomsko in ne nazadnje na politično (nacionalni interes) popkovo v matično državo. Vsaj tako izgleda, ko obravnavamo tuje manjšine pri nas in je za nas to normalno, saj jim priznavamo njihovo nacionalno identiteto, na katero so posebno ponosni. Le-te so občutljive na izzive, ki prihajajo iz domovine in iz "mačehovske" pokroviteljice. Imeli smo primer odziva italijanske manjšine pri nas in seveda italijanskih državnih osebnosti, v primeru Janševega govora v Portorožu. O tem sem že zadosti pisal in se ne mislim ponavljati. Hotel sem le spomniti, kako sinhrono delujejo manjšine pri nas, ko gre za nacionalne interese njihove matične države. Da jim pri nas še pomagajo določeni ideološki krogi, ki ne prenesejo drugačnega vetra v jadrnih nove nekomunistične slovenske vlade, pa zadeve še zastruje, seveda v našo škodo. Pri slovenskih manjšinah v sosednjih državah pa je "trend" dokaj drugačen. Po navadi pišem o teh problemih le glede na našo manjšino v Italiji, ki jo še najbolj poznam, a zago-

tovo stanje ni nič drugačno pri ostalih sosedih. V preteklosti diktatorskega enoumja v Jugoslaviji skoraj ni bilo problemov manjšin, ki bi izstopale in burile duhove v odnosih med sosedji. Naše manjšine so bile sicer pogojno "podpirane od matične Jugodomovine", pomembnih političnih pretresov v odnosih s sosedji pa ni bilo zaradi delovanja manjšin. Zakaj je pa danes politično morje kar precej razburkano, odkar nastopa nova strategija do naših manjšin? Znano je, da v času enoumja je bila podpora matice dodeljena le določenemu ideološkemu delu manjšine in ta je bila pokorna tudi vsem dvostranskim dogovorom med "matico" in "mačehovsko" pokroviteljico. Resnici na ljubo, se v tistih časih ni nikoli pojavilo vprašanje avtonomnega političnega delovanja naše manjšine (razen povojne SDZ in naslednice SSK, ki pa iz razumljivih razlogov niso mogle uspeti brez podpore matice,

ki je podpirala le levo italijansko gibanje, v katero je silila naše rojake) in zato tudi pri večinskem narodu ni bila laza znanstvena kaka posebna bojazen delovanja manjšine v prid lastnega nacionalnega interesa. Saj v bistvu smo zamejci imeli le neko folklorno funkcijo, ki je bila vsečna le tistemu velikemu delu naše manjšine in njene vodstva, ki je bilo naklonjeno politiki takratnega enoumja v matici in je pri tem imelo tudi znatno ekonomsko boniteto od obeh strani. Tudi velikemu delu politikov večinskega naroda (od desne do leve, vsaj v Italiji) je bilo tako stanje optimalno, saj so lahko razpolagali pri volitvah z glasovi manjšine, ki so bili načrtno podarjeni italijanskim strankam ideološkega bratstva, ker pač ni bilo resnega antagonizma (čeprav potencialno povsem mogočega) s slovenskim predznakom v strankarskem razpoložljivem arzenalu. Danes se pojavljajo v manjšinskih

vodah valovi nesoglasja in kritičnosti glede politike nove slovenske vlade do zamejstva, in to prav pri tistih lobijih, ki so v preteklosti lagodno ribarili na račun ideologije in v škodo našega nacionalnega interesa. Čeprav se že vidijo dobre perspektive v novi strategiji do naših manjšin in Slovencev po svetu (imamo končno tudi že sprejet zakon, kar je prva najvažnejša pozitivna poteza), in to v tako majhnem časovnem obdobju, se vseeno vnaša slabo vzdušje med zamejstvom z odkritimi potezami neskladnosti (npr.: SLOMAK) z novo politiko slovenske vlade, ki si prizadeva, da bi naše manjšine končno ne bile le folklorna zanimivost, ampak tudi politični faktor v odnosih do nenaklonjenih sosedov. Pokroviteljski veljaki naše manjšine ne bi smeli spregledati, da uvajanje asinhronije s potezami nove slovenske vlade nam zagotovo ne bo pomagalo k uveljavitvi legitimnih pravic, ki jih jalovo in cmeravo zahtevamo že cel povojni čas, brez prave podpore, pa tudi zaradi uničujočega trmastega zavlačanja skupnega slovenskega nadičnega političnega predstavništva, ki nam je v zamejstvu krvavo potrebno.

Pavel Ferluga

Pomoč duhovnikom na njihovi poti

Spodbujati moramo močnejšo prisotnost, pomembno delitev odgovornosti

Intervju s profesorjem Luco Diotallevijem, sociologom Rimske univerze 3

Prispevki za vzdrževanje duhovnikov v Italiji še niso tako poznani: darovalcev je danes približno 150 tisoč. Kako gledate na razvoj?

S sociološkega, pa tudi s pastoralnega vidika so darovi za duhovnike stvar odgovornosti: pomenijo vzeti si odgovornost do Cerkve, predvsem ko take odgovornosti spodbuja Cerkev na državni ravni. Gre za realnosti, ki jih morda ne poznam in niso samo potrebe župnije, kateri pripadam. Italijani so že po tradiciji

pripravljene plačevati za verske usluge, in to v kar izdatni meri. Darujejo pa predvsem za tiste usluge, ki jih sami "porabijo" in ki jih uvrščajo na svoj "verski jedilni list".

Kako bi vi vključili tematiko darov v gospodarsko življenje župnije?

Zelo pomembno je uravnoteženo vzdrževanje duhovništva po župnijah. Župnijskemu svetu za ekonomske zadeve je treba dati pooblastila, da usmeri prihodke, ki niso visoki, v tisti ekonomski delež vzdrževanja duhovništva, ki ga ne pokrivajo odstotki od rednih darov, namenjenih duhovnikom.

Katere so po vašem mnenju vrednosti in zasluge darov? Prikazujejo fizično podobo cerkvenega občestva. Katoliška skupnost namreč ne more preživeti brez ekonomske dimenzije. Spodbujajo k odgovornosti in ponujajo glas vsem vernikom tudi na področju ekonomskega življenja v župniji. Duhovnika prikazujejo v nekoliko bolj človeški luči, kot del občestva, in ne kot prefekta, ki ga je poslala država, da bi urejal kak okraj.

Vprašanja in odgovori o Prispevkih za vzdrževanje duhovnikov

POT PRISPEVKOV

Prispevki duhovnikom lahko prihajajo na več načinov: vsak vernik, družina, združenje, župnijska skupnost lahko namreč s prispevkom sodeluje pri vzdrževanju duhovnikov.

Na kakšen način lahko darujejo?

Pošta. Številka tekočega računa, na katerega lahko pošljejo svoj dar, je 57803009; že tiskane položnice poštne tekočega računa lahko dobiš v svoji župniji ali v večjih poštinih uradih svojega mesta; lahko uporabiš tudi bele položnice poštinih tekočih računov, ki jih najdeš v vseh poštinih uradih.

Banka. V večjih italijanskih bankah obstaja približno 50 tekočih računov, posvečenih Prispevkom. Seznam zavodov in številke računov najdeš na internetu: www2.glauco.it/sovvenire/banche1.html.

Kreditna kartica CartaSI. Prispevaš lahko tudi s klicem na zeleno telefonsko št. 800-825000 ali prek interneta: www.sovvenire.it.

Neposreden prispevek. Osebo lahko greš darovati svoj prispevek na Inštitut za vzdrževanje duhovnikov (IDSC) svoje škofije; seznam najdeš na telefonskem imeniku ali na spletni strani www2.glauco.it/sovvenire/banche1.html#istituti

Kam gredo Prispevki za duhovnike?

Štiri omenjene poti vodijo prispevke v Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (ICSC, Istituto Centrale per il Sostentamento del Clero) v Rimu.

Kako so porazdeljeni in komu so namenjeni?

Nabrane darove upravlja Osrednji inštitut, ki pošilja mesečni dohodek 38.000 italijanskim duhovnikom, t.j. 35.000 dejavnim duhovnikom v 27.000 župnijah, 3.000 ostarelim in bolnim duhovnikom, ki po življenju v službi ljudem ne morejo biti več dejavni, in približno 600 duhovnikom "fidei donum", t.j. škofijskim duhovnikom, ki so bili za nekaj let poslani v misijone v države v razvoju.

ZAKAJ JE TVOJ DAR POMEMBEN

Že obstaja oblika vzdrževanja krajevnega duhovnika. Zakaj ta ne zadošča?

Gre za posebno kvoto. Vsak župnik lahko namreč iz župnijske blagajne obdrži zase povprečno 0,0723 evrov (140 lir) mesečno na prebivalca. Polovica približno 27.000 italijanskih župnij je gosto naseljenih in duhovnikom res ne manjkajo osnovne potrebe. Toda druga polovica šteje povprečno 1.000 prebivalcev in pastirji prejema 72,30 evra mesečno ali tudi manj. Zato jim prihajajo na pomoč Prispevki za duhovnike od vseh drugih italijanskih vernikov. Izvede se izenačenje, kar pomeni: enakost sredstev in obravnave duhovnikov.

Zakaj vsaka župnija ne raje poskrbi za svojega duhovnika, namesto da pošilja prispevke Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov?

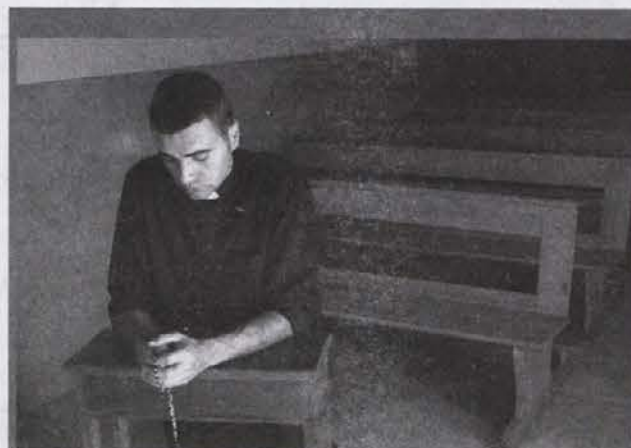
Prispevek za duhovnike je nastal kot cerkveni instrument vsedržavne solidarnosti, tako da lahko vsi verniki podpirajo vse italijanske duhovnike, še posebno tiste iz majhnih in revnejših župnij. Dobro je torej, da vsak vernik najprej skrbi za potrebe svoje župnije in svojega župnika in tako s svojim darom podpira gospodarsko življenje svoje župnijske skupnosti. Če pa je mogoče, naj vsaj vernik tudi pomisli na duhovnike manj premožnih skupnosti, ki za svoje vzdrževanje potrebujejo solidarnost vseh.

Koliko potrebuje letno italijanska Cerkev za vzdrževanje duhovnikov? Kakšne mesečne dohodke imajo duhovniki in škofje?

Cerkev potrebuje letno za vzdrževanje duhovnikov približno 480 milijonov evrov. 38.000 italijanskim duhovnikom skuša zagotoviti minimalnih 799,26 evra čistega dobička, škofom tik pred upokojitvijo 1.224,02 evra, poleg seveda stroškov za davke Irpef in obveznih prispevkov za socialno zavarovanje.

Zakaj Prispevke za duhovnike imenujejo tudi "Odtegljive prispevke"?

Tako jim pravijo, ker jih je mogoče odtegniti od davčne prijave Irpef do največ 1.032,91 evra (t.j. dveh milijonov starih lir) vsako leto.

Delo, ki ga opravljajo naši duhovniki, je vsem na dlani. Vsak dan oznanjajo Evangelij in se na vse obračajo z ljubeznijo in usmiljenjem.

So zvezde stalnice, na katere se lahko vedno zanesemo. Verniki jih moramo podpirati, da jim omogočimo uresničitev osnovnih življenjskih potreb in da bodo sami lahko naprej oznanjali Veselo novice. Zato smo vsi poklicani, da vsak po svojih zmognostih prispevamo k rasti krščanskega občestva, ki je kazateljica Božje ljubezni in Odrešenja, tudi s prispevki za vzdrževanje duhovnikov.

Cerkev živi v dimenzijah časa in prostora tako kot duhovniki, ki so njen osnovni del. Zato se cerkev poslužuje tuzemskih sredstev v meri, ki jo zahteva njeno poslanstvo. Cerkev torej potrebuje ljudi in ekonomska sredstva, da lahko opravlja nalogo oznanjevanja Evangelija. Po tej poti hodijo tudi naši duhovniki.

V Italiji je nad 39 tisoč duhovnikov, ki oznanjajo Evangelij po več kot 25 tisoč župnijah. V vsako mesto in v vsako vas prinašajo solidarnost, tolažbo in upanje. Oni so prvi misijonarji usmiljenja, trdni pri oznanjevanju, vztrajni in potrpežljivi v pomoči bližnjemu, telesnemu ali duševnemu bolniku. Jezus jih je želel tako. Vsak katoličan lahko torej neposredno pomaga duhovnikom, ki so v Božji službi, z darom, odtegljivim od davkov, za njihovo vzdrževanje. Tako bo lahko vsak kristjan prispeval pri ustvarjanju Cerkve, ki naj bo dom in šola skupnosti.

Maria Grazia Bambino

KORISTNE INFORMACIJE

Kdaj lahko oddam svoj dar za duhovnike?

Vse dneve v letu, in to lahko tudi večkrat letno. Vsakdo prispeva, kolikor more in kolikor želi.

S kom lahko govorim v svoji škofiji, da prejmem informacije o tej vrsti pomoči?

Prvi viri informacij so župnik, člani župnijskega gospodarskega sveta in, če obstajajo, župnijski poverjeniki za tako pomoč, prostovoljci, ki se posvečajo formaciji na temo gospodarske soodgovornosti do Cerkve. Župnik vas bo lahko tudi napotil do škofijskega poverjenika. Mreža pomoči duhovnikom, razpredena po vseh 227 italijanskih škofijah, se opira na Promocijsko službo za ekonomsko podporo katoliški Cerkvi (CEI - Conferenza Episcopale Italiana, Italijanska škofovska konferenca).

Bliža se Božič

Adventni čas

pomeni prihod. Poznamo dva Gospodova prihoda. Prvikrat je Gospod prišel na

Gospodov prihod, to je nevidno, vedno znova uresničuje se Gospodovo

svet kot človek po Materi Mariji, njegov drugi prihod pa kristjani pričakujemo na sodni dan. Med obema prihodoma obstaja še en

prihajanje v srca ljudi po milosti in ga lahko razumemo in dojemamo samo v veri. Adventni čas ima dvojen

značaj: je čas priprave na slovesno praznovanje Gospodovega rojstva na božični dan, 25. decembra, ko se spominjamo prvega prihoda Božjega Sina med ljudi, hkrati pa je to čas, ko nas spominjanje usmerja k pričakovanju drugega Kristusovega prihoda ob koncu časov. V cerkvah in po domovih bomo pripravili adventne vence s štirimi svečami. Prvi teden bomo prižgali eno svečo, potem pa vsak naslednji teden še po eno. V molitvi in zbranosti bomo pripravljali svoja srca, da bi se Gospod mogel roditi v njih. Namen tega časa je predvsem spreobrnjenje srca in spodbuda h krepostnemu življenju. Adventna priprava utrjuje vero in nas opogumlja v stiskah in preizkušnjah, da bi bili v trenutku smrti pripravljeni na srečanje z Gospodom.

Z adventnim časom v katoliški Cerkvi začnemo novo cerkveno leto in neposredno pripravo na praznik Gospodovega rojstva. Cerkveno leto ni le spominjanje preteklih Božjih del v zgodovini odrešenja in pot skozi galerijo svetnikov, ampak je tudi aktualizacija Božjih sporočil za sedanji trenutek. Čas duhovne priprave na Božič smo začeli s praznovanjem prve adventne nedelje, ki je bila letos 27. novembra, in ga končamo v tednu po četrti adventni nedelji na sveti večer, 24. decembra. Za razliko od postnega časa, ki ga obhajamo kot pripravo na Veliko noč in traja štirideset dni, adventni čas ni omejen na točno število dni. To je čas veselega pričakovanja, ki nas odpira za obilnejše delovanje milosti. Latinska beseda adventus

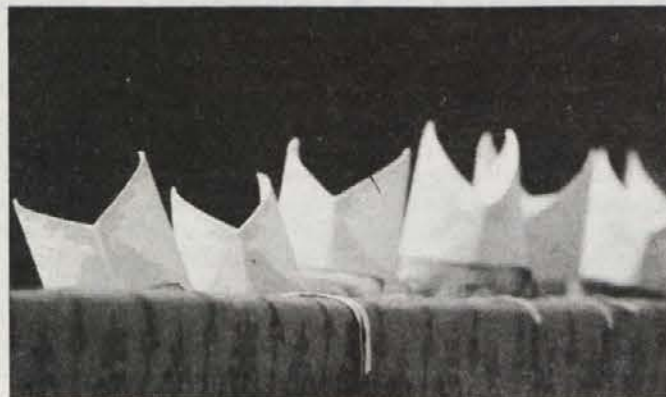
Je verouk nepotrebna nadloga?

Med nakovalom in kladivom zamejske verske stvarnosti (1)

V zadnjem času sta me vznemirila dva članka, objavljena 10. novembra v Novem glasu. Prvi je Razmišljanje katehistinje na str. 4. Na Goriškem in Tržaškem potekata dve obliki verskovzgojnega pouka ali verouka. Ena se odvija v šolah, druga pa po župnijah. Šolski verouk se je zadnja leta precej spremenil, še zlasti pri Slovencih. Običajno je bil na osnovni šoli kot tudi na nižji šoli veroučitelj domači duhovnik. Danes tega skoraj ni več. Imamo pa lepo število katehistinj, ki imajo zlasti na osnovni in nižji srednji šoli redni šolski verouk. Kot povsod so tudi tu določene težave. Res je, da velikokrat med katehistinjami in duhovniki iz krajev, kjer so veroučenci, ni stikov. Veliko duhovnikov sploh ne ve, kdo na šoli uči njihove otroke. Ali pa katehistinjo vidi dvakrat, ob začetku in koncu šolskega leta pri maši. Sam priznam, da sem bil izredno iznenaden, ko se mi je prišla predstaviti nova šolska katehistinja in sva prijetno izmenjala nekaj pogledov. Povezava župnija - šolski katehet je pomembna, ker, če je ni, potem kot je znano, otroci doživljajo župnijo in s tem tudi

vero kot neko obstransko prisilo in si s takšnim pogledom ustvarijo svoj pogled na vero. Verouk postane nepotrebna nadloga, saj je celo ocenjen na posebni poli in ne v rednem spričevalu. V Sloveniji imajo zopet nove učbenike. Pripravili so jih po vzoru evropskih, vendar za slovenske potrebe in razmere. Slovenski učbeniki bodo morali počasi priti v uporabo tudi pri nas, kajti naš slovenski pristop do vernosti je in ostane precej drugačen od sosedovega. Tudi slovensko občutje neke pripadnosti je drugačno kot pri sosedih. "Slovensko biti veren" je nekaj drugega, kar doživljamo v neslovenski župniji ali pa v družini, ki ni slovenska. Res je, da so tu narodnostno mešane družine, vendar kot so te družine ustvarile neki kompromis s kulturnim dojemanjem okolja in stvarnosti, si morajo ustvariti tudi neki kompromis pri verskem doemanju, še zlasti, če otroke pošiljajo v slovensko šolo in k slovenskemu verouku. Tu je največji problem pri veroučiteljih,

ttega pa veliko od njih sploh ne zaveda. Kaj je krivo: velikokrat pomanjkljiva strokovna izobrazba in drugič zavržen narodni čut! Ob vsem tem gre še za pomanjkljivo duhovno formacijo katehistinj, saj ne poznamo nobene tovrstne slovenske formacije ali skrbi.

Pa še to: katehetovo izpopolnjevanje. Na Mirenskem Gradu poteka že desetletja katehetski tečaj. Kolikokrat sem urgiral pri škofijskem katehetskem uradu, da bi bili tisti teden veroučitelji prosti, da bi se lahko udeležili tečaja, pa ni nič zaleglo! Če se slovenski zamejski veroučitelji ne bodo izpopolnjevali pri slovenskih katehetskih izpopolnitvenih pro-

gramih, potem bodo ostali pravo nasprotje od učiteljev, ki učijo na slovenskih zamejskih šolah in jih bo čas povozil! Župnijski verouk poteka zelo pomanjkljivo. Imamo ga samo za pripravo na prvo sv. obhajilo in birmo. Poznam samo eno zamejsko slovensko župnijo, ki ima redni župnijski verouk za vse razrede osnovne šole. Ni številčen, je pa in poteka prav zato, ker je tistemu duhovniku uspelo formirati nekaj župnijskih katehistinj, da ga vodijo. Sadovi so opazni in bodo še zlasti v prihodnosti. To manjka po naših župnijah kot manjka tudi mladinski župnijski verouk! Ob vsem tem še tole. Mlajši moški me je prijetno presenetil na nekem vaškem slavlju ob blagoslovitvi vaškega znamenja. Takole je rekel: "Vi duhovniki ste postali otrokom očetje. Pri verouku vidite, da se glavnina otrok ne zna prekrizati, kaj šele odmoliti Sveti angel. Vi jih morate to učiti! Hvala Bogu, da jih učite!" To so dejstva, od katerih ne smemo bežati. Prav zato bi verouk za zakramente moral imeti domači duhovnik!"

Ambrož Kodolja

Duhovni kotiček

P. Mirko Pelicon

Ljubezen do Boga in nas samih

Človek ljubi najbolj tisto, kar ga zanima, torej tisto, kar ga najbolj privlači. Po navadi človeka privlačijo konkretne, vidne stvari, bolj kot nevidne. Evropejec je odpotoval v Los Angeles in se ni mogel načuditi lepoti mesta, ki je polno nebotičnikov, moderno mesto, prava arhitektonska mojstrovina. Tujec navadno primerja obiskano deželo s svojo rodno zemljo. Opazil je, kako se v Italiji za hišami dvigajo visoke katedrale, v Ameriki pa banke. Ali je mogoče reči, da je zato Italijanu bolj pri srcu Bog, kot pa je Američanu? Lepota in privlačnost vidnih stvari nas privlači, Bog pa je neviden. Ob nedeljah slišimo gorečega kristjana razmišljati: "Šel bi v cerkev, a je vreme danes tako lepo, da..." Tak katoličan ni izjema. Tudi fant pred televizijo, ki gleda nogometno tekmo, je ves prevzet pred ekranom, igra ga tako prevzema, kot je gorečega katoličana prevzelo vreme. Je lahko tak človek kristjan? Učeni profesorji morale vse takšne primere med seboj razdelijo. Ljubezen do Boga imajo za vrednoto, ljubezen pa, ki se rodi v človekovi čustveni sferi, za globoko čustvo. Fant pred televizijo je topiljen v dogajanje. Ko bi mu kdo rekel: "Tvoja mama se slabo počuti, pokliči zdravnika!", bi ji šel fant pomagat. Tako bi se čustvo navezanosti na nogomet umaknilo vrednoti, ki je v takojšnji pomoči rodni materi. Ko si na križišču, daš zmeraj prednost avtomobilu, ki pride z desne. Lahko bi rekli, da isto velja tudi v življenju. Vsi nekam hodimo, tekamo, vendar prihajajo interesi Boga z desne in mu je torej potrebno dati prednost. Aristotel piše, da lahko človek iskreno ljubi samo samega sebe. Ko so mu povedali, da mati naravno ljubi svojega otroka, je odgovoril: "To je zato, ker ga ima za del same sebe!" Ali lahko rečemo podobno za Boga? Cerkveni očetje nimajo dvoma o tem. Učijo namreč, da osebo sestavljajo trije deli, telo, duša in Sveti Duh. Bog je torej prisoten v nas po Svetem Duhu. Torej pomeni, da živi v našem srcu? On je povsod in na različne načine. V našem srcu je prisoten v moči naše svobodne privolitve. Če ga ljubimo, ljubimo same sebe, našo lastno identiteto in rastemo v trdno osebnost. Bolj ko iščemo njegovo voljo, bolj je naše dejanje človeško in Božje hkrati. In če ljubimo svoje delo, ljubimo Boga, ker le-ta daje delu vrednost, ki mu pripada. Ateisti nam pravijo, da Bog preusmerja interese človeka proč od sveta, v katerem živi, da je Bog opij ljudstva. Takšen bog sicer obstaja in takega pišemo z malo. Takšen bog ni svetopisemski. Naš Bog je Stvarnik vidnega in nevidnega in človek je bil ustvarjen, da sodeluje pri dejavnem vodenju in upravljanju stvarstva. V resnici tisti, ki Nanj pozabi, beži od sveta in si ustvarja svoj svet po meri ideologij, ki pa ga odtujujejo od pravega človeškega dostojanstva. Boga je potrebno slaviti. Kaj to pomeni? Matej nam lepo pove v evangeliju: "Vsakič, ko ste pomagali enemu od mojih najmanjših bratov, ste meni pomagali" (prim. 25,40). Lahko zaključimo, da ljubezen do Boga pripada intimno naši identiteti. Brez te ljubezni se naša osebnost ne more razvijati v sorazmerju z drugimi ljudmi in s svetom. Zato je ljubezen do Boga temeljna zapoved. Ko je hotel Jezus Petru dati posebno oblast, ga je vprašal, ali ga ljubi bolj kakor vsi ostali.

Tudi letos jaslice na Sveti Gori

Društvo RIR Solkan bo letos organiziralo 4. slovensko razstavo jaslic z mednarodno udeležbo. Razstava bo v Franciškovih dvorani na Sveti Gori nad Solkanom. Odprtje razstave s kulturnim programom bo dne 18.12.2005 ob 15.00 uri in bo na ogled od 08.01.2006 do 18.00 ure, vsak dan med 9. in 18. uro, na božični večer pa tudi med 20. in 24. uro. Za šole in vrtce bomo od 19.12. do 23.12.2005 v jutranjih urah nudili tudi vodenje po razstavi s spremno besedo. Razne skupine pa se lahko najavijo na spodnjo telefonsko številko. Glede na dosedanje tri razstave, na katerih je bilo na vsaki preko 20000 obiskovalcev, bi radi tudi letos ponudili obiskovalcem čim več. Sodelovanje na razstavi so zagotovili poleg domačih tudi razstavljalci iz Italije, Avstrije in Hrvaške. (Kontaktne oseba: Borut Strosar 041-484-479)

Društvo RIR Solkan
Predsednik Borut Strosar

2. ADVENTNA NEDELJA

Iz 40, 1 - 5, 9 - 11; Psalm 85, 9 - 14; 2 Pt 3, 8 - 14; Mr 1, 1 - 8

V letu B, ki traja od prve adventne nedelje 1. 2005 do praznika Kristusa Kralja Veseljstva v 1. 2006, se ne ponavlja vsakoletno pričakovanje Gospodovega prihoda, kajti on je že prišel, marveč zdaj doživlja enkratni Jezusov prihod, njegovo učlovečenje, Božič. In vse to praznujemo vsak dan v evharistiji. V njej obhajamo spomin vseh Božjih skrivnosti, zlasti spomin Jezusovega trpljenja, smrti in vstajenja, dokler ne pride drugič v slavi (1 Kor 11, 26). Tedaj se zavedamo, da pričakujemo Gospodov zadnji prihod, dovršitev, "ta eshata" (zadnje - poslednje reči, t.j. smrt, sodbo, nebesa ali pogubljenje: kar nas opominja, naj živimo trezno, pobožno, budno, vsak trenutek v čuječnosti (Tit 2, 12). A advent nam pri tem pomaga, da se odpravimo neveri in vsemu hudemu.

Odtod moramo biti zavzeti za doživeto obhajanje nedeljske evharistije. Pri tem poživimo zaklad naše cerkvene pesmi. Tudi advent, kakor postni čas, čeprav sta zakrita z vijoličasto barvo v resnost, v pokoro, sta vendar polna pristnega veselja. Kajti z nami je že zdaj Gospod, kakor tedaj, na velikonočni večer z učencema v Emavsu. Takrat, a tudi zdaj izgine izpred oči, da nas pouči, da je tudi on še z nami na poti proti končnemu cilju. Tudi evharistične pesmi pri nedeljski sv. maši in pri zornicah postrežejo s podoživljanjem vstajenja, Velike noči. Adventno bogoslužje nam mora govoriti, da smo že in obenem še ne dokončno z Gospodom. Vsekakor je ta zavest polna upanja in zaupanja sredi vseh preizkušenj, ki človeka morijo dan na dan. Prvo berilo, vzeto iz preroka Izaija, nas uči ljubezni do sočloveka. Bog se izkaže kot poln sočutja. Saj danes govori nam: "Tolažite, tolažite moje ljudstvo" (Iz 40, 1). Uči nas, naj postanemo bolj ljudje, ker živimo usmiljen. Bog nam namreč odpušča krivdo. Hoče pa, da živimo v veselju (v. 2). Veseli človek pa ne očita sočloveku ne greha ne napak,

razen če je to potrebno za skupno blaginjo ali da se prepreči zlo. V vsakdanu in sploh v življenju pripravljamo pot Gospodu tako, da spreminjamo z Božjo pomočjo puščavo tega sveta v dobroto. Dobra spoved naj usmerja naše življenje v veselje, v bratstvo. Tako bo Gospod vedno navzoč s svojo ljubeznijo (v. 3 - 5). Naj bomo tudi mi znaniči veselja. Saj ne živimo v strahu pred smrtjo in hudobijo (Heb 2, 14 - 15; Iz 40, 9). Živimo z Bogom veselja: "Glejte, naš Bog! Glejte, Gospod Bog prihaja z močjo... Nas, svojo čredo, pase kakor pastir" (v. 10 - 11). Takšnega Boga naj odsevamo v našem življenju: bogatega v usmiljenju (Ef 2, 4). Psalm nam govori: "Poslušam, kaj govori Gospod Bog svojemu ljudstvu: o miru govori svojim zvestim... Dobrota in zvestoba se bosta srečali, pravičnost in mir se bosta poljubila... Gospod nam bo izkazal dobroto... Pred njim bo šla pravičnost" (Ps 85, 9 - 14). Apostol Peter poudarja, da je Bog z nami potrpežljiv, ker noče, da bi se kdo pogubil (1 Tim 2, 4), marveč da bi vsi dosegli spreobrnjenje.

Toda obenem spomni, da moramo biti čuječi, ker bo Gospodov dan prišel kakor tat, kar pomeni takrat, ko si ga ne bomo najmanj pričakovali (2 Pt 3, 9 - 10). Glede kozmične katastrofe ob koncu vsega pa moramo biti previdni. Celotno pri pogrebih se ne uporabljaj več molitev "Dies irae, dies illa" (dan maščevanja) zato, ker damo večji poudarek Božjemu usmiljenju, kar ni v protislovju s skrajno resno odgovornostjo pri sodelovanju z Bogom. Sin nas tolaži z novimi nebesi in novo zemljo, v katerih biva pravičnost (2 Pt 3, 13). Tedaj zopet prisluhujemo Izaiju, ki nam govori: "Tolažite, tolažite moje ljudstvo" (Iz 40, 1). Tudi strogost Janeza Krstnika spada k oznanjevanju Božjega kraljestva. Zaradi nje je dal glavo in je zato vreden vsega spoštovanja (Mr 1, 1 - 8; 14, 8). Priporočimo se velikemu misijonarju Francišku Ksaveriju (3. 12), sv. Miklavžu (6. 12) ter sv. Ambrožu (7. 12.), ki te dni godujejo in so vsak na svoj način uresničili Božji načrt odrešenja po goreči in iskreni ljubezni do Boga in po dobroti do človeka.

Obvestila

SKD Hrast v sodelovanju z Zadrujo Dob vabi na miklavževanje "Snežuljčica in šest palčkov" v ponedeljek, 5. decembra, ob 19. uri v sprejemnem centru Gradina v Doberdolu.

PD Rupa-Peč prireja miklavževanje v društvenih prostorih v Rupi v ponedeljek, 5. decembra, ob 20. uri. Nastopili bodo otroci OPZ Rupa-Peč pod vodstvom Tanje Kovic. Otroci bodo predstavili tudi gledališko igro Debela repa. Vabljeni!

Podgorski otroci bodo pričakali sv. Miklavža v torek, 6. decembra, ob 18. uri v župnijski dvorani v Podgori. Toplo vabljeni.

SKRŠD Tržič vabi na predstavitev knjige Slovenci v Laškem, ki bo v dvorani občinskega sveta v Tržiču v sredo, 7. decembra 2005, ob 18. uri. Spregovoril bo zgodovinar Branko Marušič, večer pa bo povezoval prof. Fabio Del Bello.

Sožalje

PD in Mladinski zbor Vrh sv. Mihaela izrekata globoko sožalje pevovodkinji **Marji Feinig** ob izgubi drage mame Amalije.

Svoji sodelavki **Marji Feinig** in njenim domačim izrekata uredništvo in uprava Pastirčka iskreno sožalje ob težki izgubi drage mame Amalije.

Darovi

Za Novi glas: Marjan Velikonja,

Nemčija 15,00 evrov.

Za cerkev na Peči: N.N. 500,00 evrov.
Za cerkev v Gabrjah: Štefanija Devetak Malič za ogrevanje 50,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 2.12. do 8.12.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 2. decembra (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 5. decembra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 6. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 7. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Židovska skupnost v Gorici I. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 8. decembra: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

V Štandrežu ob praznovanju zavetnika Podelitev Klasa Dušanu Brajniku

V nedeljo, 27. novembra, je štandreški rajonski svet ob praznovanju domačega zavetnika sv. Andreja podelil priznanje Klas 2006 zaslužnemu domačinu Dušanu Brajniku, ki letos praznuje 80-letnico. Po slovesni sv. maši, ki jo je daroval ljubljanski nadškofijski ekonom msgr. Peter Zakrajšek, je bila slovesna podelitev v cerkvi zaradi slabega vremena. Predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak je utemeljil podelitev Dušanu Brajniku, goriški župan Vittorio Brancati pa je priznanje izročil slavljencu.

Dušan Brajnik se je rodil v Štandrežu 29. septembra 1925. Ljudsko šolo, ki je bila takrat, pod fašizmom, samo v italijanskem jeziku, je obiskoval v domačem kraju. Po petih razredih osnovne šole so ga starši prijavi k dvoletnemu tečaju poklicne kmetijske šole, ki je bila v Štandrežu na Pilošču. Kot velika večina otrok je tudi Dušan Brajnik rasel v kmečki družini in že v zelo mladih letih večkrat pomagal pri opravljanju del na polju. Največkrat mu je bilo zaupano upravljanje volov pri raznih opravilih. Ko je bilo spomladi največ dela na polju, ga je oče šel iskat v šolo še pred koncem pouka, da mu je priskočil na pomoč pri sajenju krompirja.

Februarja 1944 je šel k partizanom in tam ostal do aprila naslednjega leta. Kot pripadnik Gradnikove brigade in nato 30. divizije je partizansko obdobje preživel v Trnov-

skem gozdu, Cerknem, na Colu in v Pivki. Leta 1983 ga je italijanski predsednik države Sandro Pertini odlikoval z diplomom za doprinos v osvobodilnem boju.

Po vojni se je vrnil na kmetijo in si je leta 1950 ustvaril družino. Po očetovi smrti je leta 1965 prevzel

društvo doseglo lepe uspehe in nudilo svojim številnim članom razne usluge. Društvo je imelo v oskrbi goriško letališče in ga razdelilo na parcele in te oddajalo kmetom za košnjo. Pogodilo se je z goriško občino in prevzelo upravljanje mestnega smetišča.

nost štandreških povrtin na kmetijski razstavi v Veroni. Društvo je svojim članom nudilo razne ugodnosti, storitve in strokovno pomoč. Skupno so po ugodnih cenah kupovali gnojila, semenski krompir, semensko pšenico in ječmen ter razna sredstva za boj proti rastlinskim boleznim in koloradskemu hrošču, ki je uničeval krompirjeve nasade. Dušan Brajnik je bil vedno v prvi vrsti v obrambi štandreške zemlje pred razlastitvenimi posegi in se je udeleževal raznih pobud in protestnih manifestacij v obrambo slovenske zemlje. Zgledno je skrbel za družino in kmetijo. Posebno pozornost je posvečal pridelovanju zelenjave in se stalno izpopolnjeval v sodobnem kmetijstvu. Edini v Štandrežu je na kmetiji uredil namakalno napravo. Pri svojih 80. letih preživlja dober del dneva na njivi in doma pri pripravi zelenjave za prodajo na goriški tržnici.

Od leta 1965 poje v cerkvenem zboru in do pred kratkim je pel tudi v Mešanem pevskem zboru Štandrež. Ko je z dograditvijo župnijske dvorane leta 1965 začelo delovati Prosvetno društvo Štandrež, je postal njegov odbornik in se vključil tudi v dramsko delo. Dušan Brajnik je bil večkrat kandidat za občinske volitve najprej na listi Slovenske Demokratske zveze in nato Slovenske skupnosti. Dva mandata je bil v odboru štandreškega rajonskega sveta.

Foto DP

kmetijo. Čeprav mu delo na polju in v hlevu ni dopuščalo veliko prostega časa, se je aktivno vključil v prosvetno delo. Že prva povojna leta je sodeloval v mešanem pevskem zboru društva Oton Župančič, ki ga je vodil zborovodja Franc Lupin. Bil je tudi član dramske družine.

Na občnih zborih štandreškega kmečkega društva v letih 1955 in 1957 je bil izvoljen za predsednika. Pod njegovim vodstvom je

Organske snovi so člani društva odvažali na lastna polja in tako bogatili zemljo s hranilnimi snovmi. Leta 1960 so na državnem kongresu Federacije neposrednih obdelovalcev zemlje (štandreško društvo je bilo član te federacije) v Rimu podelili predsedniku štandreškega kmečkega društva zlato kolajno za dobro delovanje društva. Priznanje je dvignil Dušan Brajnik. O uspešnosti štandreškega društva priča tudi prisot-

SKRD Jadro v sodelovanju z vrtcem in OŠ v Romjanu ter z Zdrženjem staršev

vabi na

MIKLAVŽEVANJE

v petek, 2. decembra, ob 17.30

v župnijski dvorani Sv. Nikolaja v Tržiču

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Inštitut za srednjeevropska kulturna srečanja Laboratorij za kulturno politiko po hladni vojni

Goriški Istituto per gli incontri culturali mitteleuropei je v dneh od 24. do 26. novembra priredil svoje že 39. mednarodno študijsko zborovanje letos na temo Srednja Evropa kot laboratorij za kulturno politiko po hladni vojni. Gre za

nadaljevanje tematike iz prejšnjih let, tako da je zdaj podoba srednjeevropskih držav v najnovejši zgodovini nekeko zaokrožena. Predavatelji so se v svojih prispevkih dotaknili najznačilnejših aspektov kulturne politike na Češkem, v Sloveniji, v Bolgariji, na

Madžarskem, v Romuniji, Ukrajini in na Poljskem. V glavnem so bili to docenti na univerzah omenjenih držav, z Evropske akademije in raznih inštitutov, sodelovali pa so tudi docenti s tržaške, milanske, padovanske, rimske in videmske univerze. Slovenijo je na zborovanju zastopal prof. Igor Škamperle z ljubljanske univerze. Govoril je na temo: Demokratična politika v Sloveniji med notranjo bipolarnostjo, obmejnimi državami in globalizacijo.

Foto JMP

Nova pridobitev za vso našo narodno skupnost

Predstavitev Slovenskega izobraževalnega konzorcija v Gorici

Minuli torek, 21. novembra, so v Gorici na tiskovni konferenci v prenovljenih prostorih Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje predstavili Slovenski izobraževalni konzorcij (SLOVIK), ki je nastal z namenom, da s posebnimi izobraževalnimi programi izpopolni znanje mladih kadrov, predvsem slovenskih visokošolskih študentov v Italiji ter jim istočasno posreduje osnovne spretnosti in znanja, vedenja, ki jim bodo služila v njihovi poklicni karieri in na splošno pri osebnem uveljavljanju v družbeno socialni organiziranosti na kulturnem, političnem, socialnem področju. SLOVIK naj bi postal vezni člen med gospodarstvom in akademsko izobraževalnim svetom.

Predsednik Finančne delniške družbe KB 1909, ki je ustanovna članica SLOVIK-a, Boris Peric, je povedal, da želijo v letošnjem izobraževalnem letu pridobiti vsaj 12 slovenskih študentov, ki bodo uvrščeni v poseben multidisciplinarni program za kakovostno kadrovskega rasti. Naglasil je tudi da-

našjo potrebo po stalnem izobraževanju, saj morajo študentje po opravljeni univerzitetni diplomii pridobiti širšo splošno izobrazbo, če hočejo biti uspešni.

torika, veroizpovedi, "team building", psihologija itd.), delovno prakso v podjetjih in ustanovah, ki so partnerji SLOVIK-a, tretji sklop pa bo spoznavanje vrhunsk-

slovenske banke in Politehnika iz Nove Gorice. Prof. Iztok Arčon je v imenu Politehnike iz Nove Gorice ponudil vso potrebno pomoč in izpostavil velik pomen takega izobraževanja za ves goriški prostor na obeh straneh državne meje, predsednik Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje Branko Jazbec pa je povedal, da je število

Foto JMP

Namen tečaja, ki ga pripravlja SLOVIK, je v tem, da bi ga obiskovali slovenski mladi izobraženci, ki bi se tako usposobili za vodilna mesta v podjetjih in ustanovah. Boris Peric je še povedal, da bo program tečaja razdeljen na tri sklope, in sicer na trideset ur predavanj z različnih področij (ekonomija, podjetništvo, pravo, zgodovina in politika, sociologija, re-

ga menedžmenta, t.i. "Discover management program", in sicer na Poslovni šoli IEDC na Bledu, kjer bodo tečajniki imeli poseben sedemdnevni študijski simpozij v angleškem jeziku. Med ustanovnimi člani Slovenskega izobraževalnega konzorcija so poleg Finančne delniške družbe KB 1909 še razne slovenske ustanove, med njimi tudi krovni organizaciji SKGZ in SSO, a tudi

vpisov letos omejeno, in dodal, da so te dni tudi uredili spletno stran Slovenskega izobraževalnega konzorcija (slovik.org), na katerem so objavljene vse potrebne informacije. Na tiskovni konferenci so v prenovljenih prostorih Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje spregovorili tudi Andrej Brisco in Maja Humar.

JUP

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV GORICA

REVUJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV

GORICA, 8. IN 11. DECEMBRA 2005 OB 15. URI

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

MALA CECILIJANKA

Javni razpis

Priznanje Kazimir Humar

1. Zveza slovenske katoliške prosvete, Kulturni center Lojze Bratuž in Zdrženje cerkvenih pevskih zborov podeljujejo priznanja društvom in organizacijam ali posameznikom na osnovi utemeljitve predlagateljev in po presoji organizacij, ki priznanje podeljujejo.

2. Predloge za priznanje zbira Zveza slovenske katoliške prosvete na podlagi javnega razpisa.

3. Priznanje se praviloma podeli v mesecu februarju za ustvarjalne dosežke, za pomemben prispevek k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju.

4. Priznanje lahko prejmejo tisti, ki delujejo v goriškem prostoru.

5. Predloge za priznanje je treba oddati do 15. decembra 2005 na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete, 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra 85, s pripisom na ovojnico: predlog za priznanje.

Gorica, 4. novembra 2005

Tradicionalna jesenska pobuda v galeriji Ars v Gorici

Nova zbirka Goriške Mohorjeve družbe predstavljena javnosti

Foto AC

Goriška Mohorjeva družba je v ponedeljek, 28. novembra, v prostorih galerije Ars nad Katoliško knjigarno na Travniku predstavila vsakoletno tradicionalno knjižno zbirko. Poleg tradicionalnega koledarja bodo letos bralcem na voljo biografija Albina Kjudra Tomajškega, ki jo je zapisal Ivan Tavčar, zbirka črtic Saše Martelanca Kam potujejo večeri in knjiga pravljic Marize Perat Vilinski cvet. Ponedeljkov večer v Gorici je v imenu GMD uvedel predsednik msgr. Oskar Simčič, ki je predstavil goste omizja, avtorje in urednika letošnjih publikacij. Besedo je nato prevzel Marko Tavčar, tajnik GMD, ki je večer

povezoval. Prvi med gosti je spregovoril Jože Markuža, urednik koledarja, ki je že prava stalnica Mohorjevih izdaj. "Letošnji je že 75. koledar. Gre za dokument delavnosti na našem kulturnem področju." Obsega 288 strani in je razdeljen na koledarski del in zbornik. Za oblikovanje je poskrbel Walter Grudina z ilustracijami Paole Bertolini Grudina. Prispevki segajo na versko, zgodovinsko, družboslovno, narodopisno, poljudnoznanstveno in leposlovno področje. Zapis je prispevalo 61 avtorjev iz zamejstva in Slovenije. Ob tem ima pomembno dokumentarno vrednost tudi dobra stotina fotografij.

V knjigi Albin Kjuder Tomajski avtor Ivan Tavčar, tržaški esejist in časnikar, predstavlja svojega prastrica, kraškega duhovnika Albina Kjudra, znanega raziskovalca, knjižničarja in arhivarja, pridigarja in glasbenika. Kjuder je bil po avtorjevemu mnenju med glavnimi osebnostmi v antifašističnem boju v naših krajih, a ga je primorska javnost po vojni kaj kmalu pozabila. Saša Martelanc, tržaški časnikar in pisatelj, se z zbirko črtic in spominskih zapisov Kam potujejo večeri vrača k priljubljenim temam. "Gre za zbirko v prozi s pesniškim naslovom, ki vsebuje avtobiografske tekste" je dejal avtor

in dodal "Gre za dogodke ali trenutke, ki so v meni pustili posebno občutke". Knjigo je oblikoval in ilustriral Ivan Žerjal. Vilinski cvet je knjiga namenjena otrokom, v zamejsko mladinsko literaturo pa prinaša osemnajst novih pravljic goriške pisateljice Marize Perat. Goriška pravljica je ob predstavitvi knjige potrdila znano tezo, da "pravljice so sicer za otroke, a tudi za odrasle". Za ilustracije je poskrbel Danila Komjanc, ki z GMD in revijo Pastirček sodeluje že vrsto let. Priznana ilustratorica je pojasnila, da so njene ilustrirane podobe sad domišljije in lastnih doživetij.

AČ

Sramotno, človeka nevredno dejanje!

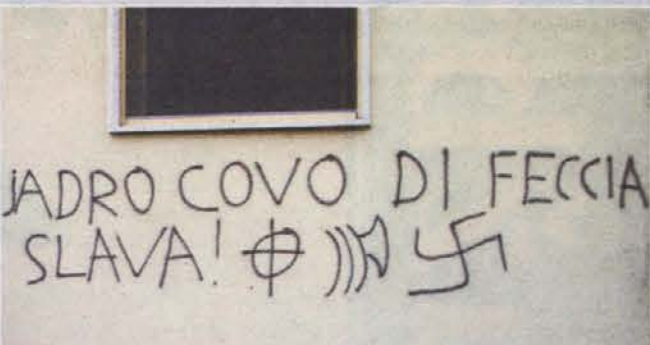

Foto Bumbaca

Če bi zapisali samo to, da nam je vsega dovolj, bi bilo premalo! Pa bomo vseeno ponovno napisali (samim sebi, kot vedno), kako hudo nam je, ker ne najdemo besed, s katerimi bi izrazili vse naše ogorčenje nad žaljivimi in človeka nevrednimi napisi, s katerimi so "neznanci" minuli teden pomazali hišo, v kateri sta v Trzinu imela skupen dom pokojna Bernardka Radetič in inž. Karlo Mučič. Iz čisto človeške pietete do pokojne Bernardke ne objavljamo fotografije žaljivega napisa, ki jo je še po smrti grobo oskrnil, v zameno pa objavljamo napis, ki žali Slovence, Bernardkinega moža Karla, ki je predsednik društva Jadro, vse Slovence, vse nas torej.

Včasih smo še mislili, da umiramo, danes vemo, da crkujemo, vsaj za nekatere, ki nam ponoči to napišejo.

Tudi po smrti.

V družbi, ki jo na Goriškem in Trziškem soustvarjamo tudi Slovenci, ne bi smelo biti prostora za tako nizkotna dejanja in tudi za take "neznance" ne, a si upam že danes zapisati, da bodo ti "neznanci" tudi tokrat ostali v temi, kamor sicer tudi sodijo, da jim nihče ne bo stopil na prste, kaj stopil, tonu cementa bi jim moral spustiti na prste!

Navadili smo se že, da podobnih napisov ni več na naših zidovih in ne na naših domovih.

Motili smo se.

Podgane vedno prilezejo na dan, ko je grdo vreme še posebej, iz kanalov takrat, ko voda naraste, z ladje bežijo, ko se le-ta potaplja. Navadno vedno v temi.

Kot ti naši "neznanci".

Če ne bi žalili podgan, bi potegnili še kako vzporednico, a zares nima smisla, ker (si) govorimo vedno samim sebi.

"Komentar ni potreben", je zapisala pod svoj prispevek Erika Jazbar, ko je za naš Radio Trst A poročala o tem nesramnem dejanju.

Je potreben, je, a kaj ko ga pišemo in beremo sami.

Zato ima prav Erika Jazbar: "Komentar je odveč!" / JUP

"Gre za dejanje, ki ga je nemogoče definirati, kaj še komentirati, saj presega vsakršno pojmovanje človeškega dostojanstva. Pred tremi dnevi se je zamejska skupnost poslovila od zaslužne kulturno - družbene delavke Bernardke Radetič, na zadnjem slovesu je bila prisotna velika množica ljudi, ki se je hvaležno spomnila na to delavno in postavno članico naše manjšine... Gre za štiri napise, ki jih samo zaradi kronike povzamemo in udrihajo proti društvu Jadro, proti Bernardki Radetič ter proti tajniku Levih demokratov Omarju Grecu. Hišne stene in balkone pa polnijo tudi kljukasti križi in fašistični simboli.

Kot rečeno, brez komentarja..." / Erika Jazbar za Radio Trst A

Slovenska skupnost je zgrožena nad nezaslišano mazaško akcijo, s katero sta bila oskrnjena spomin in bivališče pokojne Bernardke Radetič. Slovenska stranka izraža solidarnost dr. Karlu Mučiču in vsem Slovincem v Laškem, ki jih je poleg prerane izgube narodne buditeljice in kulturne delavke Bernardke Radetič prizadela še podla in nesramna roka hinavskih nočnih mazačev, ki se žal vse predolgo in nekasnovano znašajo nad najbolj izpostavljenimi pripadniki slovenske manjšine v Italiji z žaljivimi napisi in simboli. Osupljivo je destvo, da so se tokrat znesli nad pravkar preminulo osebnost med Slovenci v Laškem, ki je svojo narodno zavest in borbo za pravice Slovencev znala z žensko tenkočutnostjo pozitivno prikazovati italijanskim sodržavljanom, in to z velikim uspehom, saj je povsod doživljala razumevanje, odobravanje in bila pri tem tudi zelo uspešna. Očitno je prav to najbolj motilo objestne prenapeteže, ki so pozabili na najosnovnejše civilizacijske norme in pieteto do umrlih.

Slovenska skupnost zato najostreje obsoja ta vandalizem brez primere in pričakuje od pristojnih oblasti - goriške kvesture in prefekture - da bodo končno kaj ukrenile in pripadnikom slovenske manjšine pokazale, da smo tudi mi enakopraven del demokratične družbe v državi, kjer naj bi veljala osnovna pravila omikanega sožitja. / Deželni tajnik SSK Damijan Terpin

Novo sovražno dejanje protislovenskih nočnih tolpa, ki so s podlimi napisi hoteli onečastiti spomin na pokojno Bernardko Radetič, zasluži odločno obsodbo vseh Slovencev in slovenskih organizacij. Tako poudarja Svet slovenskih organizacij v tiskovnem poročilu, v katerem označuje odlozne napise kot pečat novega barbarstva, ki hoče zastrupljati odnose med Slovenci in Italijani. Proti takemu početju se je vedno bojevala Bernardka Radetič, javna delavka, ki se je vztrajno potegovala za pravice Slovencev v Laškem, ne da bi kogarkoli žalila ali odvrčala. Pokojne in njenega nesebičnega in korektnega dela so se v sredo spomnili na seji izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij. Na isti seji se je odbor SSO kritično izrekel tudi o gonji proti publicistu Milanu Gregoriču in polemikah, ki spremljajo nagrado Alojza Kocjančiča oziroma propadlo kandidaturu Gregoriča. SSO meni, da argumenti, izrečeni proti Gregoriču, niso v sozvočju z namenimi in cilji nagrade in sprevečajo njen osnovni pomen. Prizadetemu izreka SSO iskreno solidarnost. / SSO

Izražamo ogorčenje zaradi mazaške akcije na bivališču Bernardke Radetič in Karla Mučiča. Z obžalovanjem ugotavljamo, da so še vedno na delu sile, ki na tak način skušajo uveljaviti svoje prepričanje. Istočasno pa to dokazuje dragoceno vsega tistega, kar je Bernardka Radetič napravila za vso našo skupnost. / Predsednik SSO-Gorica Janez Povše

Matematično tekmovanje na slovenskih šolah Arhimed v šolskem centru

Foto AC

Slovenski šolski center v ul. Puccini je bil prejšnji teden, v sredo, 23. novembra, prizorišče posebnega tekmovanja: dijaki so se preizkušali v matematičnih in logičnih nalogah, ki jih Društvo matematikov prireja na vsedravnih ravni. Gre za tekmovanje Arhimedove igre. Dijaki se preizkušajo v znanju posameznih vej matematike, hkrati pa preverjajo tudi lastno "iznajdljivost" pri reševanju slednjih. Gre namreč za nekoliko neobičajne vaje, ki zahtevajo tudi precejšno mero logičnega razmišljanja. Omenjenega tekmovanja sta se, kot že vrsto let doslej, udeležila tudi oba pola slovenskih višjih srednjih šol v Gorici.

Nadja Gruzovin, profesorica matematike in koordinatorka za Arhimedove igre na tehničnem polju (zavodi Cankar, Zois in Vega), nam je povedala, da je bila v letošnjem letu prijava dijakov na tekmovanje prostovoljnega značaja. "Letos tako pri nas tekmuje 32 dijakov," je pojasnila prof. Gruzovin. Prvouvrščena na vsaki šoli se uvrstila na pokrajinsko tekmo-

vaje, prva dva na pokrajinski ravni pa se udeležita državnega tekmovanja. Slovenski goriški dijaki so zablesteli konec devetdesetih, ko so dvakrat z odličnimi rezultati bili pokrajinski predstavniki na državnih ravni. Na humanističnem polju (zavoda Trubar in Gregorčič) so v nasprotju s tehničnim obdržali pravilo, da se tekmovanja udeležijo vsi dijaki. Letos jih je matematično preizkušnje pisalo 135. Prof. Ivan Bratina, ki poučuje matematiko na klasičnem liceju P. Trubar, nam je povedal, da so navadno najboljši dosežki neke nad polovico razpoložljivih točk. "Seveda nekateri pri tem izstopajo," je dodal prof. Bratina in nadaljeval: "Rezultati, ki jih dosegajo naši dijaki, so vsekakor popolnoma primerljivi z vsemi ostalimi šolami. Glede na težavnost nalog je slika objektivna". Za slovenske dijake je namreč potencialna ovira že jezik: Arhimedove igre se namreč pišejo v italijanski. Dijaki pa se po mnenju prof. Bratine vseeno zelo dobro znajdejo in nimajo večjih težav pri razumevanju teksta.

**KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽA**

Vljudno vabi na
MIKLAVŽEVANJE

Zora Piščanc
Sv. Miklavž v Gorici
Mladinski odsek ODER90
Režija Marko Černic

Kulturni center Lojze Bratuž
Ponedeljek, 5. decembra 2005, ob 16. uri

Miklavžev urad bo odprt od 15. ure dalje. Za informacije lahko pokličete v jutranjih urah na tel. 0481-531445

Ars
GALERIJA ARS

Vljudno Vas vabimo na odprtje antološke razstave
RIBJE OKO

Ani Tretjak

Umetnico bo predstavil Saša Quinzi

Galerija Ars, Travnik 25, Gorica
Petek, 9. decembra 2005, ob 18. uri

PD PODGORA

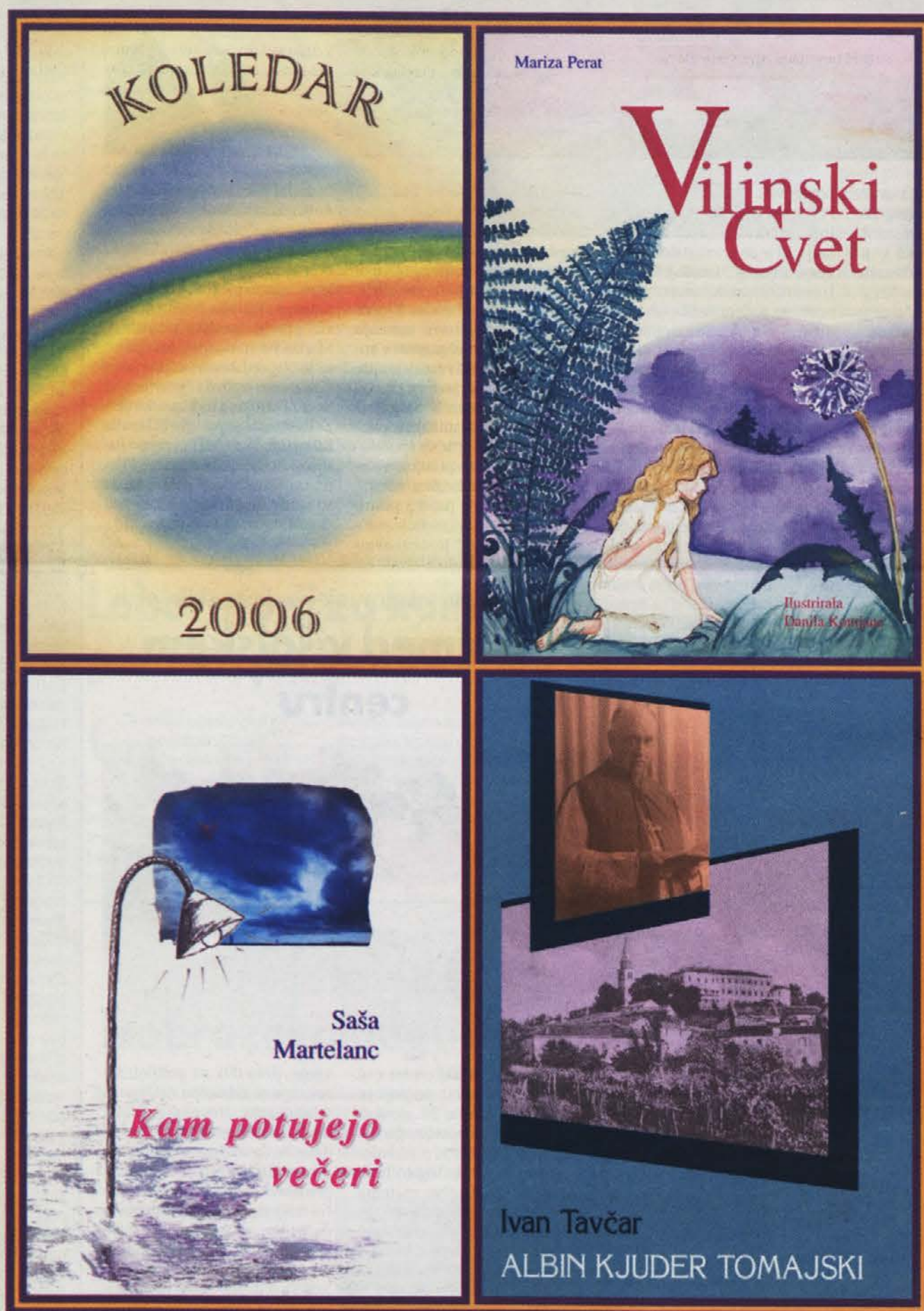
ADVENTNI KONCERT

Gostuje
CORO POLIFONICO MALATESTIANO
iz kraja FANO (Marke -Italija)
Župnijska cerkev v Podgori
Sobota, 10. 12. 2005, ob 20.30

Uvodni nastop: otroški in mešani zbor
ter recitatorji dramske skupine Podgora
Vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

2006

KNJIŽNA ZBIRKA ZA LETO 2006
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA, TRAVNIK - PIAZZA VIT-
TORIA 25, GORICA-GORIZIA, TEL. 0039 0481 533177,
FAX 0481 548276, E-MAIL MOHORJEVA@ADRIACOM.IT

glasbena matica

glasbeni spleti
trst - gorica - špeter

ABONMAJSKA KONCERTNA SEZONA 2005/2006

vpis abonmajev in informacije:

TRST
Glasbena matica, ul. Montorsino, 2 - tel. 040.418605
od ponedeljka do petka od 9.00 do 16.00

Kulturni dom, ul. Petronio, 4 - tel. 040.632664
od ponedeljka do petka od 10.00 do 13.00

GORICA
Glasbena matica, Korzo Verdi 51 - tel. 0481/531 508
ponedeljek, sreda in četrtek od 10.00 do 12.00
torek in petek od 17.00 do 19.00

...z drugimi besedami, v novo poglavje.

izvenabonmajnska ponudba sezona 05/06

Presunljiva, ganljiva in persko dovršena predstava.

PIAF, EDITH PIAF

Igra in poje: Vesna Pernarčič
Klaviar: Jože Šalej

Nihče je ni mogel spregledat.
Nihče je ni mogel posnemati.
Nihče je ne more pozabiti.

Kulturni dom - Trst - petek 2. decembra 05, ob 20.30

PREDPRODAJA VSTOPNIC
pri gledališki blagajni: od ponedeljka, 28.11. do četrta 1.12.
od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 20.00
(tel. št. 040.362542, brezplačna tel. številka 800-214302)
Na dan predstave
bo blagajna odprta od 19. ure dalje.

www.teaterssg.it

Za naš jezik

Oljka ali oliva?

V davnih davnih časih, ko sem bila še otrok, so moji starši (in kmetje, ki so imeli opravka z oljkami in oljarstvom) uporabljali besedo **oljka** v dvojnem pomenu: za drevo in za sad. Na oljki so takrat rastle oljke, kot na češnji rastejo češnje, na figi fige, na hruški hruške, na orehu orehi (in še kaj bi se našlo). Dvojice jablana - jabolko so prej izjema kot pravilo.

V Istri pa so začeli (pod vplivom italijanščine?) uporabljati za oljkin sad izraz **oliva**. Zakaj? Zato, da bi sadeža ne zamenjavali z drevesom. Se vam zdi mogoče? Stvar je šla tako daleč, da so slovenskemu pisatelju vsilili v naslov knjige besedo **olive**.

Zadnje čase se vse več ljudi odloča za **oljko** namesto **olivo**. Pa tudi za **oljčno olje** namesto za **olivno olje**. Priporočam vam, da jim sledite!

SLOVIK RAZPIS ZA MULTIDISCIPLINARNI ŠTUDIJSKI PROGRAM ZA KAKOVOSTNO KADROVSKO RAST

Multidisciplinarni program za kakovostno kadrovska rast je odprti ciklični študijski program, ki traja v celoti tri šolska leta, prvo leto je program skrčen na eno pol-letje. V programu se lahko vključijo slovenski univerzitetni študenti iz Italije. Število mest je omejeno.

Program sestavljajo v celoti trije sklopi:

1. Prvi del programa: seminarska dejavnost
  - trajanje: od januarja 2006 do junija 2006 (30 - 50 ur predavanj, vodeni obiski podjetij);
  - sedež programa: Gorica, korzo Verdi, 51;
  - predavatelji: Mitja Volčič, Bojan Brezigar, prof. Borut Lavrič, prof. Franc Bizjak, dr. Adriano Kovačič, dr. Boris Lutman, p. Mirko Pelicon;
  - predmeti: ekonomija, podjetništvo, pravo, zgodovina, politika, sociologija, psihologija, team building, medijsko sporočanje, retorika, veroizpovedi.
2. Drugi del programa: 2 meseca delovne prakse v konzorciranih podjetjih in ustanovah.
3. Tretji del programa: *Discover Management Program* - Odkrivajmo Management.
  - devetdnevni poletni seminar managementa (7. - 15. julij 2006);
  - poslovna šola za management IEDC na Bledu;
  - potrdilo o obiskovanju tečaja (5 kreditnih točk).

Prijavni obrazci in vse dodatne informacije so na razpolago na spletni strani www.slovik.org. Prijave zbiramo do 18.12.2005.

info@slovik.org

Lida Turk: ZORA

"Bila je res čudežen otrok...."

"Res je padla s še kar visoke postelje. Na vse načine se je skušala dvigniti, da je bila od napora mokra. Šest mesecev je bila stara in ni mogla sama vstati, a ni jokala. Bila je res čudežen otrok..." Pri Založništvu tržaškega tiska je v letošnjem poletju izšlo zanimivo knjižno delo Lide Turk z naslovom ZORA, ki predstavlja dragocen del tistega mozaika iz naše polpretekle zgodovine, v katerem je zaznati vse grozote, ki jih je slovenski človek preстал v boju proti fašizmu.

V razgibanem slogu, nenehno prepletajočem se s spomini Zorine mame Pavle Kocijančič in z avtoričinim pripovedovanjem, zaživi pred nami lik Zore Perello, ki se v vsej polnosti dviga na piedestalu in nam odkriva izjemne trenutke iz svojega kratkega življenjskega obdobja.

Lida Turk je s svojo prirojeno sensibilitnostjo in natančno zavzetostjo več let beležila vse spomine na Zoro, ki jih je razbrala iz pogovorov z Zorino mamo Pavlo ter s številnimi posamezniki, ki so ob Zori živeli, z njo delili srečne in manj srečne trenutke, se ob njej veselili ali se z njo žalostili. Zbrala je tako celo kopico pričevanj, ki jih je z enkratno sposobnostjo prelila v pisano besedo in tako posegla v živo dogajanje z rahlo romansiranim pristopom. Ustvarila je res izjemen prikaz Zorine družine, ljubečo, skoraj bolešno navezanost mame Pavle na edino hčerko, ter nekoliko svojevrsten lik očeta Antonia, doma iz južne Italije, ki se je po nekaj letih umaknil iz družinskega kroga, morda tudi zaradi svoje italijanske čuteče duše.

Ob pozornem branju dela se bralec popolnoma zveni v dogajalni prostor, zavestno spremlja vsak Zorin korak, njeno živost in otroško igrivost iz mladih let, pa tudi njeno borbenost, upornost in čut za pravičnost. Njena odprtost do sočloveka izstopa tako v škedenjskem kot v šentjacobskem okolju, v katero je bila Zora popolnoma vraščena, saj je iz njega srkala narodni ponos in ljubezen do slovenske besede. Po tragičnem letu 1928, ko je Gentilejeva reforma dokončno ukinila še poslednje slovenske razrede, je morala Zora s šestim letom prestopiti prag zasebne Ciril-Methodove šole. Žal pa že leta 1930, ko je ustrelitev bazoviških junakov na

letela na širok odmev, je tudi ta šola prenehala s svojim delovanjem. Kaj pa zdaj? Po enoletnem šolanju v nemškem mestu Neuhaus se je Zora zopet vrnila k mami Pavli; skupaj sta v tišini prebolevali bolečino ob očetovem odhodu in le v poletnem času se je njun svet premaknil v brkinsko okolje, kjer sta se ob sorodnikih nekoliko sprostil in pomirili. Toda že v septembrskem času je ob začetku šolskega leta sledila njuna ponovna vrnitev v mesto. Odslej dalje je Zora, žal, morala obiskovati italijansko šolo, a kljub temu je ostala tesno vključena v slovensko dogajanje, sodelovala je pri pevskem zboru, obiskovala predavanja in redno hodila na razna srečanja. Za Zorino življenje je nenehno trepetalo materino srce, saj je le mama vedela za njena prijateljstva, za njene sestanke, sploh pa za pogum mladih slovenskih sil, ki so skušale vse bolj kljubovati fašističnemu zatiranju. Skratka, z izredno naglico so se v številnih krajih Primorske začele snovati celice mladinskega uporniškega gibanja, kar je kmalu pripeljalo do prvih aretacij; marsikdo je moral v koronejske zapore in seveda tudi Zora ni ušla policijskemu nadzoru. Začel se je tako njen križev pot, ko je morala najprej preizkusiti grenkobo v

492 prestala proces pred Posebnim sodiščem v Rimu, je stala ob njej neuklonljiva mama Pavla. Od tod je morala Zora kot politična pregnanka v kazenski zapor v Perugia, od koder se je vrnila domov šele v predbožičnem času leta 1943, ko je bil Trst že popolnoma zajet v nemški oklep in v mestu je bilo čutiti veliko napetost. Zato sta se z mamo umaknili v Gradišče, na brkinsko podeželje, kjer se je za Zoro začelo novo obdobje političnega delovanja. Tu je polna poguma in moči stopila v krog partizanskih aktivistov, tu je vzplamtela iskra njene ljubezni, ko je srečala komisarja brkinske čete Voja Godino, tu je prišlo do njene partizanske poroke in odtlej je Zora živela in delovala kot partizanka Milena.

Temni oblaki pa so se čedalje bolj

zgrinjali nad Primorsko, Trst je pretresalo nenehno bombardiranje, nemške čete so pobijale na tisoče ljudi, iz Rižarne se je v nočnih urah dvigal rumenkast oblak dima... Ob koncu poletja 1944 so partizani poslali Zoro v Trst, da bi pomagala pri osvoboditvi mesta, žal pa je bila Zora - Milena 24. oktobra istega leta že aretirana. Tokrat pa ni bil jezuitski zapor, niti Coroneo, tokrat je bila mučilnica v Ulici Bellosguardo - Villa Triste, kjer so ženske (med njimi tudi pesnici Ljubka Šorli in Mara Samsa) doživljale "mučenje in ponižanje, nečloveško uničevanje, nasilje človeka nad človekom" in postajale le "okrvavljene gmote". Življenjska usoda je Zoro vodila v nemško taborišče. Pred svojim odhodom je napisala še zadnje pismo svojemu ljubemu Voju. V njegovem partizanskem koledarčku je bilo za beleženo: 2. december 1944 - M odpeljana v Nemčijo.

V živinskem vagonu so tiho stale Zorka, Rajka, Sava ... petintrideset žensk v vagonu, vsaka s svojo tragedijo in bolečino v srcu, ne vedoč, kam jih pelje nova pot... to je bila pot v Ravensbrück, v kraj nečloveškega mučenja in stradanja, kjer je vsak obraz izgubljal

Foto JMP

ženskem jezuitskem zaporu pri Sv. Justu, a kljub vsem težavam je še dalje vztrajno sledila političnemu delovanju, od katerega je ni mogla odvrtni niti goreča očetov

človeške poteze. Tu se je v pomladni noči 1945 izteklo komaj 23-letno Zorino življenje in ko je ležala na pogradu, je bil "njen obraz koščen in so bila lica vdrtta, iz oči pa je sijal notranji žar, ki ji je bil nedopovedljivo lasten". V prvih majskih dneh je mama Pavla zapisala: "Moje telo je živo, a duša je mrtva v pričakovanju, da se vrne moj čudežni otrok". Ob spoznanju, da čudežnega otroka ne bo več domov, je preživljala svoja starostna leta v spominih, ki jih je skrbno čuvala kot skrivnostno svetinjo. Iz teh spominov je tako vzklil neprecenljiv del naše preteklosti, ki ga je Lida Turk, kot natančna in občutljiva raziskovalka polpretekle zgodovine, z globoko doživetostjo in kultivirano besedo posredovala slovenskemu bralec.

Jadranka Cergol

Zasluge ameriškega častnika John P. Simoni za obnovitev slovenskega šolstva

Pred kratkim smo iz poročil Radia Trst A izvedeli, da je pred dvema letoma v ZDA, v dvaindevetdesetem letu starosti, umrl kapetan John P. Simoni. V naše kraje je prišel kot poročnik ameriške vojske leta 1945 in bil imenovan za načelnika prosvetnega oddelka ZVU - Zavezniške vojaške uprave. Ta obveznost takrat ni bila povezana le z vprašanjem učnih moči in upravnega osebja; predpostavljala je tudi odločen nastop proti vsem, ki so obnovitvi slovenskega šolstva nasprotovali. Obnovitvi slovenskih šol, ki jih je bil fašizem z Gentilijevo reformo zatrl, so silovito nasprotovali Italijani, ne le na krajevni ravni. Navajata se sa-

mo dva zgovorna primera. Začasni vodja tržaškega šolskega skrbništva Tavella je dne 9. avgusta 1945 poslal poročniku Simoniju trinajst strani dolgo spomenico, v kateri je med drugim rečeno, da so slovenski kraji (Goriška, notranja Istra, Kvarner, Kranjska, Koroska in Štajerska) dajali predvsem "težake, železničarje, delavce in številne služkinje; ti so sestavljali nestalno naseljeno prebivalstvo, ki je bilo neomikano in se je dalo torej z lahkoto asimilirati". Zahteva Slovencev po osnovnih šolah v Trstu da je neupravičena, "toliko bolj absurdna" pa da je zahteva po srednji šoli. Takratni italijanski zunanji mi-

nister in predsednik novoustanovljene stranke Krščanske demokracije Alcide De Gasperi pa je 27. novembra 1945 naslovil na admirala Ellery W. Stoneja pismo, v katerem pravi med drugim, da "se jugoslovanskemu jeziku in kulturi zagotavlja pomembnost in mesto, ki absolutno nista v skladu z dejanskimi potrebami majhne slovske manjšine, ki od vedno obstaja v tem mestu. /.../ Zelo bi vam bil zato hvaležen, dragi admiral," zaključuje De Gasperi, "če bi hoteli posredovati, da bi Zavezniška vojaška uprava v Trstu ponovno proučila vso krajevno šolsko situacijo."

/ stran 15
Marija Kacin

Kratke

Obveza za obnovitev Kraške Gorske skupnosti

V deželnem svetu se je začela razprava o zakonu št. 153 o Obnovi javnih uprav. Zakon predstavlja enega temeljnih postavk v programu Illyjevega zavezništva, je izjavil svetnik SSK dr. Mirko Špacapan v uvodnem posegu, saj postavlja občine v središče dogajanja, kot prvi povezovalni člen med občani in administracijo. Ena od točk, ki pobliže zanima slovensko narodno skupnost in ki se tiče tega zakona, je ponovna oživitvev Kraške Gorske skupnosti. Zaradi večkratnih zahtev je predsednik Illy pristal na obljubo, ki jo je dal na volilnih shodih; sam odbornik lacop bo tako predstavil popravek k temu zakonu, ki ustanavlja KGS; po predvidevanjih bo sicer popravek naposled preklican, zato da ga bo pristojna komisija obravnavala samostojno. To predstavlja pa vsekakor začetek postopka, ki bo v prvih mesecih prihodnjega leta Slovincem povrnil KGS in torej večje pristojnosti nad lastnim ozemljem. Da bo rezultat bolj gotov in obvezujoč tudi za ostale predstavnike večinskih strank, je svetovalec Slovenske skupnosti Mirko Špacapan predstavil dnevni red, ki obvezuje deželni odbor, naj čimprej spet ustanovi KGS. Dokument so podpisali tudi ostali slovenski svetniki Zorzini (PDCI), Blazina, Dolenc (DS), Canciani (RC) ter Degano od Marjetice in Gherghetta od DS. Odbornik lacop je dnevni red sprejel, in torej danes predstavlja dodatno obvezo za Illyjev odbor, naj se drži obljube.

Električni daljnovod pri Šempolaju

Po zaskrbljenih glasovih nekaterih domačinov iz Šempolaja glede načrtovanega električnega daljnovoda Tržič-Padriče, ki naj bi tekkel nad glavami prebivalcev tega kraškega zaselka, se je deželni svetovalec SSK Mirko Špacapan sestal z odgovornim na Deželi, inženirjem Cartaginejem, ki izdaja ocene o okoljskem učinku posameznih posegov (italijansko VIA - Valutazione d'Impatto Ambientale).

Špacapan je inž. Cartagineja spomnil na škodljive učinke na zdravje prebivalcev, ki živijo v bližini električnih daljnovodov in ki so danes obilno dokazani že v svetovni zdravniški literaturi, začeni s povečanim številom krvnih rakastih obolenj pri otrocih ali na primer boleznih dihal pri odraslih. Daljnovod so načrtovalci že premaknili od začetne trase, ki bi naj tekla nad Vižovljami, vendar je danes preblizu hišam v Šempolaju. Predlog bi bil, da se objekt premakne še bolj proti meji s Slovenijo, kjer je manj nevarnosti za prebivalstvo. Inženir Cartagine je dejal, da njegov urad prav zdaj zbira podatke za izdajo potrebne ocene o okoljskem učinku, in da je torej prav danes čas, da bodisi občina Devin-Nabrežina, kot tudi posamezniki in organizacije predstavijo svoje poglede in ugovore. Dejaj, da bo vsaka ocena pozorno pregledana, saj se urad, ki ga sam vodi, dobro zaveda, da iz pregleda posameznih stališč lahko izide ekspertiza, ki bo popolnejša in temeljitejša.

Špacapan torej poziva občino, društva in organizacije, pa tudi posameznike, naj izpostavijo svoja stališča in s tem prispevajo k temu, da bo Dežela imela dovolj argumentov za izdajo take ocene, ki bo načrtovalce prisilila, da daljnovod premaknejo čimbolj daleč od šempolajskih bivališč.

DSI Edvard Kovač o Jeanu Paulu Sartru

S smrtjo ni vsega konec, upanje ostaja

Kot dramatik in pisatelj ostaja Jean Paul Sartre v ospredju, kot mislec pa stopa danes v drugo vrsto, kakor da bi ga zasenčile druge filozofske misli. Tako je ob stoletnici rojstva in 25-letnici smrti velikega Sartra dejal na srečanju v DSI filozof in univerzitetni profesor Edvard Kovač. V Sartrovi filozofiji je Kovač izpostavil tri trenutke.

Prvi Sartre je bil filozof, eksistencialist, ki je prišel do spoznanja, da je človek bitje za smrt. Krutost njegove filozofije je zrasla tudi zaradi vzgoje, ki jo je bil deležen v strogi protestantski družini. Zato je napadel krščanstvo, zagnal se je proti Bogu, velel je, da mora umreti, da bo lahko on živel. V nemirnem iskanju je prišlo torej do zanikanja Boga, ker je konkurenca individuumu in Sartre zahteva zase popolno svobodo, katere višek vidi v družbi brez Boga. Iz tega pa izhaja tudi njegov pesimizem, ker je prav tako sočlovek individuum, kot je on sam.

Drugi Sartre je politik, eksistencialist, ki je razvila med vojno, ko je bil v zaporu in taborišču. Tam je doživel nekaj novega: tovarišstvo. Pozabil je na svoj individualizem, stopil je v kolektiv, žrtvoval se je za tovariša. A v tem je uvidel tudi tragiko, saj individualizma ni mogel več uresničevati. Ta misel se bo po vojni razbohotila v popolni podpori radikalni revolucionarni levici, z zago-

Foto Kroma

varjanjem ponižanih ljudstev in s podporo malim narodom. Tretji Sartre je človek mejnih situacij. Nenadna slepota ga je hudo zaznamovala. Padel je v depresijo, ker je bil po metodologiji fenomenolog in mu je bilo torej onemogočeno vsakršno zaznavanje in opisovanje. Ob strani mu je stal njegov tajnik, skupaj sta brala Talmut, začel se je spraševati, kdo je, in nekoč čisti antimosalist se je približal etiki. To je bil najhujši revolucionarni obrat v Sartrovem življenju. Zanimal je samega sebe. Ko je umiral, je sam dejal, da ni s smrtjo vsega konec, upanje obstaja. V viharju polemik in ugibanj, ali je veliki Sartre še prisen, je pred smrtjo leta 1980 dejal: "Splača se živeti za nekaj dobrega."

MR

Široka pobuda / Tudi na tržaški univerzi

Dneva slovenskega filma

Gotovo ne preseneča, da je tudi tržaška univerza minuli teden pristopila k pobudi, ki ob priložnosti stoletnice slovenskega filma poteka na več kot 45-ih univerzah po svetu. Gre namreč za načrt, ki je nastal zaradi prizadevanja Maše Guštin, profesorice slovenščine na Univerzi v Gdansk. Idejno in organizacijsko so projekt zasnovali sodelavci programa Slovenščina na tujih univerzah, ki deluje v okviru Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Poleg tržaške so se na pobudo odzvale tudi nekatere druge univerze v Italiji, na katerih je prisotno poučevanje slovenščine: se pravi videmsko in rimsko vseučilišče ter univerza v Padovi.

Šlo je namreč za neposredno posredovanje slovenske filmske

kulture, ki se je preko štirih celovečercer predstavila mladim študentskim generacijam. "Namen te pobude", je dejal v sredo

minutkom slovenskega filma. V teku je prava renesansa slovenskega filma, v kateri se uveljavlja novejša generacija

Foto IG

minulega tedna predstojnik stolice slovenskega jezika na tržaški univerzi, prof. Miran Košuta, "je seznaniti ciljno okolje z ugod-

filmskih režiserjev." Prireditelji so z izpeljavo tega načrta hoteli obenem na "nevsiljiv način ponuditi dodatne informacije o

slovenskem jeziku, kulturi, ustvarjalnosti, skratka o vrvežu slovenskega življenja nasploh." Ravno tako pomembno pa je to, "da smo želeli opozoriti na pomen poučevanja slovenščine na tržaški filozofski fakulteti.", je še dejal prof. Košuta, ki je nato predal besedo soorganizatorju, generalnemu konzulu Republike Slovenije Jožetu Šušmelju. Slednji se je v svojem posegu zaustavil pri razvoju slovenske filmske ustvarjalnosti, od daljnega leta 1905, ko je Karl Grossman posnel prve prizore v zgodovini slovenskega filma, do najnovejših filmskih podvigov mlajših ustvarjalcev.

V dvodnevem programu, so si tako študentje lahko ogledali projekcije filmov Šelestenje režiserja Janeza Lapanje, Djurič-Djurov Kajmak in marmelada, Hladnikov Ples v dežju in igrano dokumentirani film Zvzhoda režiserja Mihe Knifca. V četrtek pa je pred projekcijama članica goriškega Kinoteleja Nadja Velušček poskrbela za oris sodobne slovenske kinematografije.

IG

SDGZ Tržaška trgovinska zbornica

Prednost obrtnih con na čezmejnem področju

Foto IG

Slovensko deželno gospodarsko združenje je v našem okolju osrednji pospeševalec čezmejnih projektov, ki so vezani na podporo evropskih skladov. V četrtek minulega tedna so v prostorih tržaške trgovinske zbornice predstavili še enega izmed teh, ki bo zaradi svoje zajetnosti in daljnosežnosti gotovo obrodil trajne sadove, čeprav šele v prihodnje.

Gre namreč za načrt, poimenovan Best practices za pripravo in razvoj obrtnih con na čezmejnem območju. Partnerji na naši strani meje so krovni organizaciji SSO in SKGZ ter Servis Doo - servisno podjetje SDGZ; partnerji v Sloveniji pa so italijanska Unija, Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti in drugi gospodarski dejavniki.

Projekt, ki se je začel leta 2003 in ki se bo končal prihodnje leto, ima vrednost 200 tisoč evrov. Pilotni načrt cilja na širjenje, pro-

mocijo in razvoj obrtnih con na obmejni področjih Italije in Slovenije. Projekt predvideva promocijo dobrih praks na področju načrtovanja, razvoja in gradnje obrtnih con ter modela, ki ga SDGZ uporablja v Italiji in naši deželi v treh obrtnih conah, se pravi Dolini, Dolini 2 in Zgoniku. Projekt predvideva tako vrsto raziskav in analiz za preučitev najboljših možnosti za prenos potrebnega znanja za razvoj in gradnjo obrtnih con v luči čezmejnega sodelovanja. Pri tem je treba omeniti sodelovanje z organizacijami italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji, da bi vključili v dinamike čezmejnega sodelovanja predvsem podjetja obeh narodnostnih manjšin in da bi podjetjem italijanske manjšine v Sloveniji pomagali pri koriščenju pozitivnih izkušenj, ki si jih je v drugačnih političnih in družbenih okoliščinah pridobila naša manjšina v Italiji.

Proslava v Kulturnem domu

Po dolgem in po čez vlečejo te strune

Prihodnjo nedeljo bo ob priložnosti 60-letnice Radia Trst A in desetletnice Slovenske televizije potekala proslava v Kulturnem domu s pričetkom ob 17.00 uri.

Bogat kulturni spored bodo oblikovali 60 - članski priložnostni simfonični orkester, ki ga sestavljajo slovenski profesorji in študentje Glasbene Matice, Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komet, nekateri študentje državnega konservatorija Giuseppe Tartini, pa še člani pihalnih orkestrrov in izvajalci iz bližnjih krajev, 100-članski zbor, ki ga sestavljajo pevci zborov Lojze Bratuž iz Gorice, zbor Hrast iz Doberdoba in zbor Jacobus Gallus iz Trsta. Pevske sestave so pripravili zborovodje Bogdan Kralj, Hilarij Lavrenčič in Matjaž Šček. Priložnostni zbor in orkester bo vodil dirigent Stojan Kuret.

Spored bo zaživel tudi v znamenju skladatelja Ubalda Vrabca, čigar stoletnico rojstva obhajamo ravno v teh dneh. Sopranistka Alessandra Schettino in mezzosopranistka Lara Komar bosta ob spremljavi ženskega zbora in orkestra zapeli Vrabčev kantato Dve sestri. Sledil bo Mali koncert za orkester, pri katerem je skladatelj uporabil kro-

matiko, celotonske postopke, razgibani ritem z menjavo taktovskih načinov in modernejšo harmonijo, vse tipične prvine, ki so prisotne tudi v njegovih bolj znanih simfoničnih delih. V drugem delu kulturnega sporeda bo na vrsti skladba mladega zamejskega skladatelja Patricca Quaggiata. Slednji je kantato Po dolgem in po čez vlečejo

Foto DPD

te strune uglasbil na istoimensko besedilo Jurija Paljka in jo posvetil tako jubileju kot tudi vsem oblikovalcem nedeljske izvedbe.

Športno-kulturni center v Zgoniku

Sedmi Zamejski večer

Zamejski kvintet je v športno - kulturnem centru v Zgoniku priredil minulo nedeljo tradicionalno jensko prireditvev Zamejski večer, ki je bila že sedma po vrsti. Letošnje zgoniško srečanje je bilo neposredno povezano z 10-letnico delovanja Zamejskega kvinteta. Značilnost Zamejskega večera pa je bil nastop odličnih narodno-zabavnih skupin in gostov. Tudi letošnji Zamejski večer se je lahko pohvalil z zelo prestižnimi in znanimi narodno - zabavnimi skupinami: nastopili so Ansambel Lojzeta Slaka in Primorski fantje iz Slovenje, iz Avstrije pa je prišla v goste skupina Juchee Quintett.

Foto Kroma

OPČINE Prosvetni dom

Pesem jeseni: s tradicijo v prihodnost

V Prosvetnem domu na Opčinah je v soboto minulega tedna potekala priljubljena revija zborov Pesem jeseni, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov. Letošnja izvedba, ki je bila posvečena skladatelju Ubaldu Vrabcu ob stoletnici njegovega rojstva, je potekala pod dvojno lučjo: po eni strani so se vsi prisotni - tako pevci kot občinstvo - veselili visokega jubileja, ki ga je revija tokrat praznovala (prvič je ZCPZ priredila revijo daljnega leta 1966); obenem je letošnje pevsko srečanje spremljala skrb za prihodnost, saj je novica o izključitvi ZCPZ iz deželnega seznama ustanov primarnega pomena pretresla marsikatero ljubitelja zborovskega petja in kulture nasploh. Predsednik Zveze Marko Tavčar pa je v svojem pozdravnem nagovoru jasno poudaril, da "končna odločitev sicer še ni padla. Naj pa bo odločitev upraviteljev taka ali drugačna (mi seveda upamo,

da bo za nas ugodna), se naše delovanje ne bo spremenilo in nas ne bo zamajalo v gotovosti, da opravljamo nalogo, ki je v obče narodno korist."

Devina pod vodstvom Hermanna Antoniča, openski MePZ Sv. Jernej, ki ga vodi Janko Ban, MePZ Skala - Slovan iz Gropade in Padrič, MePZ Mačkolje

Foto IG

Po uvodnem nastopu združenega zbora Zveze so se na odru zvrstili še ženski pevski zbor Prosek - Kontovel, ki ga vodi Marko Štoka, MePZ Rdeča zvezda - Devin pod vodstvom Rada Miliča, ženski pevski zbor Vesna iz Sv. Križa, ki ga vodi Mirko Ferlan, MeCPZ iz

pod vodstvom Andreje Štucin. Poseben aplavz je sklenil nastop MPZ Fantje izpod Grmade iz Devina, ki ga vodi Ivo Kralj in ki je pri reviji Pesem jeseni nepretrgoma prisoten že od prve izvedbe. Pristrčno vzdušje je vladalo tudi ob priložnosti podelitve

Gallusove listine Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti domačinki Alberti Vremec, oz. Berti Vremec kot jo vsi poznamo, in sicer za dolgoletno in uspešno delo na področju ljubiteljskih glasbenih dejavnosti.

"Priznanje mi je v veliko zadoščenje", nam je povedala nagrajenka. "Gotovo pa ni to priznanje namenjeno le meni, temveč vsem našim pevcem na Opčinah, na katere me veže dolgoletna pevstva pot. Gallusova listina pa gre predvsem vsem pevcem cerkvenih zborov, saj je poklonjen predvsem našemu prizadevanju, ki bo v prihodnje nič manjše kot doslej. Še enkrat poudarjam, da je priznanje namenjeno vsem!" Kaj pa vas je v tem dolgoletnem delovanju bodrilo? "Predvsem namen, da dokažemo našo prisotnost. In to

poudarjam predvsem danes, ko smo priča nevarnosti, ki hudo ogroža naše prihodnje delovanje. Pevci moramo prav zato vztrajati in peti dalje, kot smo doslej in kot so nam to posredovali naši starši in dedje.

IG

Obvestila

V župnijski dvorani v Nabrežini bo v soboto, 3. decembra 2005 (od 15. ure do 18.30), in v nedeljo, 4. decembra 2005 (od 9. ure do 12.30 in od 15. ure do 18.30), potekal dobrodelni sejem. Izkupiček bo misijonarka Lucia Catalano podelila Zdravniškemu centru Padre Kolbe-Montenero/Santa Cruz (Bolivija). **RADIJSKI ODER** obvešča, da bo naslednja predstava Gledališkega vrtljaka v nedeljo, 4. decembra, v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu (Ul. Brandesia 27). Na sporedu bo igra ŠTIRJE FANTJE MUZIKANTJE v izvedbi Gledališča na vrhvi iz Nove Gorice. Začetek prve predstave ob 16. uri (red SONČEK), druge pa ob 17.30 (red ZVEZDA). Mlade gledalce bo na koncu predstave obiskal sv. Miklavž.

Advent je čas, ko se pripravljamo na prihod novorojenega Kristusa. Slovenska Vincencijeva konferenca s Klubom prijateljstva prireja v četrtek, 15. decembra, pri Šolskih sestrah pri Sv. Ivanu v Trstu, ul. Delle Doccie 34, duhovno pripravo na Božič. Začetek ob 16. uri s sv. mašo. Sledil bo razgovor ob čaju. Pridite tudi Vi!

Darovi

Za Vincencijevo konferenco v Barkovljah: namesto cvetja na grob drage Marice Pertot daruje N.N. 20,00 evrov.

Milka Rapotec daruje 30,00 evrov za cerkev na Pesku.

V spomin na pokojne Križmančič, Marc in Tognetti daruje Zdenka 50,00 evrov za prenovo strehe Slomškovega doma v Bazovici.

Člani in članice glavnega odbora Slovenske Vincencijeve konference v Trstu darujejo za reveže 120,00 evrov v spomin na Ivico Znidaršič Martelanc.

V spomin na Marizo Pertot daruje Imelda Decleva 15,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

*Dragi Silvo,
si vedno z nami.*

1995 - 2005

*Tvoji Sandra,
Milojka in Peter
z družinami*

Ob smrti spoštovane gospe

AMALIJE FEINIG

*iz Sveč na Koroškem
izrekamo hčerki
Marji Feinig por. Tavčar
in ostalim sorodnikom
občuteno sožalje.*

ZVEZA CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV - TRST

Ob boleči izgubi drage

**AMALIJE ZIHERL
FEINIG**

*izrekajo hčerki Marji
in vsem svojcem
iskreno sožalje.*

DEVINSKI ZBORI

Ob prerani smrti gospe

AMALIJE ZIHERL FEINIG

*izrekamo naši sodelavki Marji
in vsem sorodnikom
globoko sožalje.*

UREDNIŠTVO IN UPRAVA NOVEGA GLASA

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV - TRST
SLOVENSKA PROSVETA
DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO - OPČINE
ZDRUŽENJE STARŠEV VRTCA IN OŠ KAJUH-TRUBAR - BAZOVICA
GLASBENA MATICA
NŠK - ZGODOVINSKI ODSEK
SKD LIPA - BAZOVICA
KD SKALA - GROPA
KD SLOVAN - PADRIČE

POKLON UBALDU VRABCU (1905 - 1992)

zborovodji, skladatelju, pedagogu
in javnemu delavcu
ob 100-letnici rojstva

Bazovica, sredi, 7. 12. 2005

Ob 14.00: Poimenovanje otroškega vrtca
Ob 20.00: Kulturni večer z razstavo v dvorani Gospodarske zadruge

Trst, sobota, 10. 12. 2005

Ob 11.45: Odkritje plošče na Scala al Belvedere
Ob 14.30: Simpozij o Ubaldu Vrabcu
v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, Trst
Ob 20.00: Koncert Vrabčevih skladb,
dvorana Narodnega doma, ul. Filzi 14, Trst

Rodik, nedelja, 11. 12. 2005

Ob 14.30: Poklon ob obnovljenem grobu
Ob 15.00: spominska maša

Mesečna konferenca v Nabrežini Stvarjenje človeka po Božji podobi

Kljub temu da je župnik Bogomil Breclj š vedno na okrevanju v Gorici, skrbi, da se v Nabrežini redno odvijajo mesečne konference. Novembrska je bila še posebej privlačna, saj smo poleg nastopa števerjanskih pevcev prisluhnili zanimivemu predavanju dr. Jožeta Špeha, ki nam je govoril o "Stvarjenju človeka po Božji podobi". Nekoliko številnejšo publiko (ki pa še zdaleč ne zadovoljuje maloštevilnih vernikov!) je uvodoma pozdravil gospod Gianini, ki je trenutno odgovoren

za nabrežinsko župnijo. Predstavil je predavatelja, profesorja na liceju Prešeren v Trstu in župnika na Prosek-Kontovelu, ter mešani zbor F.B. Sedej iz Števerjana, ki ga vodi Nabrežinec Mirko Ferlan. Uvodoma so nam pevci uglajeno zapeli tri pesmi, od katerih je izstopal (vsaj po

mnenju pisca) Vrabčev Oče naš v ruščini. Sledilo je predavanje dr. Špeha, ki je takoj v začetku obvestil, da ne namerava govoriti zgolj o veri, ampak predvsem o človeku. Bog je popolnost in torej ne more biti fizično podoben človeku oz. obratno. Človek pa se z vztrajnostjo in dobro voljo lahko približa Božji podobi. Potrebno nam je samopraževanje in dialog z vrstniki. Sprejemati moramo mnenja drugih, jih premisliti in iz njih povzeti to, kar nas bogati in nas naredi človeka v pravem pomenu besede, ki mi-

sli s svojo glavo, na podlagi svojih izkušenj in ki ni kot "Trst, ki ga veter maje", torej bandedero, ki se giblje po vetru in nima svojega prepričanja, svoje volje. Udeleženci so pazljivo in z zanimanjem prisluhnili svojevrstnemu predavanju in ob koncu postavili tudi nekaj zanimivih vprašanj, ki so zadevale tudi vero. Predavatelj je prepričan, da do prave vernosti lahko pride osveščen človek, ki si to želi in ki mu je spoznanje dano. Na koncu so se vsi, skupno s predavateljem in zborom, še dolgo zadržali v prijetnem, prijateljskem vzdušju ob prigrizku, domači kapljici in sproščenem petju ob stalnem spominjanju na neutrudnega domačega župnika, kateremu želimo čimprejšnje okrevanje.

Antek

KULTURNI CENTER VERITAS Tematika o strahu

"Ljubiti moramo, ne da bi pričakovali kaj v zameno"

Tematika o strahu je iztočnica, iz katere se razpletajo letošnja predavanja, ki jih uspešno in na visokem strokovnem nivoju prireja Kulturni center Veritas. Srečanja, ki so se začela že oktobra, ciljajo na to, da bi z različnih gledišč preorala ta pojem, ki sodi med najgloblja človekova čustva in ki je v današnji razčlovečeni družbi še toliko bolj prisoten. Sosledje predavateljev, ki so bili v teh mesecih v gosteh centra Veritas, pa tudi tistih, ki bodo v prostorih v ul. Monte Cengio 2/1 šele v prihodnje predavali, pričamreč, da želijo prireditelji razčleniti pojem strahu tako s sociološkega kot psihoanalitičnega vidika, eshatološkega, antropološkega in bibličnega stališča.

Ravno v sredo minulega tedna je nabito polna dvorana običajnih slušateljev predavanj centra sledila besedam predsednika Zdru-

ženj židovskih skupnosti Amosa Luzzatta in rektorja tržaškega semenišča ter preučevalca biblije Antonia Bortoluzija, katerih predavanje je bilo posvečeno strahu pred Bogom.

Dialog med predavateljem in izhajal iz globoke terminološke in biblične pojmovne razlike besed strah in boječnost Boga. Luzzatto je v svojem posegu povedal, da imajo židje kar štiri izraze, ki izhajajo iz bibličnega izročila, s katerimi ubesedujejo pojem strahu. Daleč od tega, da bi bili ti izrazi sinonimi, se je predsednik Združenj židovskih skupnosti podal v razlago le-teh. Pahad je izraz, s katerim je v Stari zavezi poimenovana skrb Abrahamovega sina Izaka, ko je nje-

gov oče na tem, da ga daruje Bogu. Beseda Ema pomeni grozo, s katero se Bog znese nad sovražniki, nikoli pa nad verniki. Slednji namreč gojijo do Vsemogočnega čustvo, ki ga ubeseduje beseda irah, se pravi bogaboječnost, spoštovanje božjega veličastva in moči. Katero izmed teh besed je treba izbra-

"da moramo na tem svetu ljubiti, ne da bi pričakovali kaj v zameno". Tako je treba ljubiti bližnjega in Boga. Antonio Bortoluzzi je z Luzzattom popolnoma soglašal. Preučevalec Biblije je glede ljubezni in bogaboječnosti poudaril, da se teh čustev učimo po poti življenja. "To so nas naučili naši očetje in mi moramo te vrline posredovati svojim sinovom. Vsemogoč-

Foto IG

ti, ni dvoma. "Človek se mora pri svojem početju ravnati v okviru vrline, ki mu jih posreduje Bog. Aprioristično in zavestno moramo v svojem življenju delovati po višjem načelu in po višji volji", je dejal Luzzatto in dodal,

ni nam je pokazal pot, po kateri lahko premagamo strah in se predamo ljubezni. Kdor se boji", je sklenil ravnatelj tržaškega semenišča, "ni dosegel popolnosti in ljubezni".

Igor Gregori

Predsednik SAK-a Marko Wieser o jesenskem delu prvenstva

"Vemo, da bi bil pravi nogometni čudež, če bi ostali v ligi"

Pri nas se v tem času nogometne tekme vrstijo kot na tekočem traku, v Avstriji pa je pozna jesen že trenutek za prve obračune. Tudi pri Slovenskem atletskem klubu (SAK) iz Celovca, ki nastopa v regionalni ligi (kar bi ustrezalo naši C ligi) bo zimski premor nadvse dobrodošel, saj je ekipa v tem delu prvenstva dosegla le 5 točk in s tem zasedla nezavidljivo zadnje mesto na lestvici. Sicer pa je SAK za koroške Slovence vse prej kot le običajno društvo, ki se bori za športne uspehe. Tudi slednji so sicer v preteklosti prišli, a najvažnejše poslanstvo tega kluba pa je nedvomno dejstvo, da sredi Celovca (a tudi v Pliberku) nudi mladim možnost, da se približajo športu, ki ima po celem svetu največ privržencev, še zlasti pa pasivnih oboževalcev. SAK ima v svojih vrstah kar lepo število aktivnih igralcev: na spletni strani kluba www.sak.at lahko preberemo ne le informacije o članski ekipi, ampak tudi o mladinskih ekipah, s podrobno predstavitevjo slehernega igralca oz. igralke (pri SAK-u gojijo tudi ženski nogomet). Navdušenje kljub slabi jesenski letini članske ekipe pa ne manjka športnim navdušencem pri SAK-u se ni zmanjšalo!

O sedanjosti, poslanstvu kluba ter zlasti o prihodnosti smo postavili nekaj vprašanj predsedniku kluba Marku Wieserju.

Pravijo, da je nogomet najvažnejša postranska stvar na svetu? Ali to drži tudi za koroške Slovence?

Poleg tega, da je nogomet res najvažnejša postranska stvar na svetu, ima za koroške Slovence še mnogo več pomena. Slovensko nogometno društvo, kot je to SAK, je nekaj posebnega v al-

narodni izvesek in ponos, podobno, kot je to reprezentanca za vsako posamezno državo.

Kako ocenjujete razplet prvega dela prvenstva? S kakšnimi ambicijami ste začeli prvenstvo?

S tem potekom prvenstva ne moremo biti zadovoljni, saj je potencial ekipe večji. Imeli smo res veliko smole, kot jo lahko imaš le redko kdaj. Cilj je bil mesto v sredini lestvice, kar pa nam žal ni uspelo.

Kaj je po vašem mnenju potrebno, da se SAK reši pred izpadom iz lige?

Vemo, da bi bil pravi nogometni čudež, če bi ostali v ligi. Da bi do tega pa vsekakor prišlo, pa polnopravno delamo, in sicer tudi z okrepitevijo igralskega kadra.

Kako ocenjujete podporo občinstva na vaših tekmah?

V regionalni ligi imamo precej več gledalcev kot lani v deželni ligi. Naši gledalci so emocionalno bolj povezani s klubom, kot je to mogoče pri drugih klubih. Prav zaradi tega se tudi kljub slabi sezoni število gledalcev ni znižalo: kljub dejstvu, da nismo doslej še nikoli zmagali, smo imeli na domačih tekmah povprečno 400 gledalcev.

Poleg članske ekipe imate tudi veliko ekip v mladinskih

prvenstvih. Koliko sedanjih igralcev prve ekipe prihaja iz vaših mladinskih vrst?

80% igralcev naše članske ekipe je slovensko govorečih, ki prihajajo iz našega naraščaja. SAK šteje na Koroškem med najboljše klube pri delu z naraščajem. To je tudi zelo potrebno, sicer bi se morali prej ali slej posluževati le nemško govorečih nogometašev, kar pa ni smisel in poslanstvo kluba.

Pa še vprašanje, ki se postavlja tudi pri nas v Italiji. Ali je potrebno vključevanje Neslovencev v ekipo? Je ta fenomen prisoten le v prvi ekipi ali pa je to opazno tudi pri mladinskih ekipah?

Pri SAK-u ne igrajo izključno slovenskogovoreči igralci, pri članih je približno 20% nemško govorečih, kar je zaradi kakovosti ekipe (zaenkrat) tudi še potrebno. Naš cilj pa je seveda, da z vrhunskim delom naraščaja popolnoma napolnimo ekipo samo z lastnimi igralci. To je možno, terja pa veliko energije, dela in seveda tudi denarja, kajti delo z naraščajem ni poceni. Prepričani pa smo, da se ta investicija splača in merodajno prispeva k ohranitvi slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Popolnoma pa se seveda ne želimo zapreti našim sosedom, predvsem če se družbeno in mogoče tudi jezikovno integrirajo v našo skupnost.

Peter Rustja

psko-jadranskem prostoru. Nikjer drugod ni športnega društva, ki bi ga sestavljali skoraj izključni pripadniki ene same narodne skupnosti. SAK je za slovensko narodno skupnost

Slovenska skupnost

Za obnovo svetišča!

V deželnem svetu je bila razprava o dokumentu, ki ga je desnica predstavila v podporo obnovi poškodovane žičnice na Sv. Višarje in turističnemu razvoju v Kanalski dolini. Odbornik Bertossi je poročal o zadnjih novostih in o človeški napaki, ki je botrovala nesreči

dokončana in torej deloma zapuščena. Svetovalec Slovenske skupnosti pa je odbornika in kolege opozoril na problem obnove svetišča na Sv. Višarjah, ki predstavlja edinstven kulturni biser. Zavod za Spomeniško varstvo pa je - kot znano - dovolil, da

Foto DPD

pri zgornji postaji višarske žičnice, ter o pripravljenosti Dežele, da takoj poseže z namenom, da reši vsaj polovico zimske sezone. Svetovalec Slovenske skupnosti dr. Mirko Špacapan pa je v svojem posegu spomnil, da Višarje ne pomenijo samo smučanja, ampak tudi in predvsem romarsko božjo pot, zaradi katere se tam srečujejo romarji s celega sveta, predvsem pa iz treh držav, ki se tam stikajo v priprošnji Materi Božji v treh jeziki.

Ob tej priložnosti je Špacapan omenil razne nedostatke na novi žičnici na Sv. Višarje, ki je večkrat bila ustavljena zaradi pomanjkanja električnega toka ali zaradi prevelikega nihanja, pa tudi spodnja postaja pri Žabnicah jasno kaže, da struktura ni bila

so deloma prepletkali z belo barvo dragocene izvorne dekoracije Toneta Kralja. Danes je zato cerkva obubožana prvotnega videza, ki si ga je zamislil slovenski umetnik v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, pa čeprav so bila dela potrebna zaradi vlage, ki je ogrožala tudi umetnikove freske. Tudi slednje bi bile zato potrebne obnove, vendar je za ta poseg za zdaj zmanjkalo denarja. Špacapan je zato javno pozval odbornika Enrica Bertossija, naj po svojih zmogljivostih in pristojnostih poskrbi, da bo župnija iz Žabnic, kateri pripadajo tudi sakralni objekti na Sv. Višarjah, deležna prispevka za obnovo tudi Kraljevih slik in fresk ter za ponovno ureditev notranjosti v taki obliki, kot je bila doslej.

Podbonesec

Predstavitev dveh novih knjig v Beneški Sloveniji

V petek, 25. novembra, so v občinski dvorani v Podbonescu (Pulfero) v Nadiških dolinah v Beneški Sloveniji predstavili dve novi knjigi, ki jih je izdal Sklad Dorče Sarđoč v sodelovanju z Založništvom tržaškega tiska. Pod rdečim svinčnikom je knjiga, v kateri so zbrana jetniška pisma tigrovca Zorka Jelinčiča, medtem ko ima knjiga pričevanj Benečana Izidorja Predana naslov Desetnjak Dorič pripoveduje. Sklad Dorče Sarđoč je na letošnji podelitvi stipendij slovenskim dijakom in študentom iz zamejstva predstavil v Podbonescu dve knjigi, ki sta vezani na Beneško Slovenijo in Tolminsko, saj sta bi-

la tako Iztok Predan kot Zorko Jelinčič iz teh krajev, oba pa tudi zasluzna za slovenski narod in kulturo. Knjigo cenzuriranih in necenzuriranih pisem iz fašistične ječe, v kateri je Zorko Jelinčič preživel 15 let, je za tisk pripravil Žarko Rovšček. Gre za pretresljiva pričevanja o vztrajanju primorskega Slovenca v času najhujšega terorja, in to tudi "pod rdečim svinčnikom" fašističnih cenzorjev, ki so iz pisem z rdečim eliminalirali vsako slovensko besedo. Knjiga Pod rdečim svinčnikom je izsek iz jetniškega življenja leta 1900 v Logu pod Mangartom rojenega Zorka Jelinčiča, ki je bil

Izidor Predan

gornik, eden glavnih protagonistov primorskega protifašističnega odpora, javni delavec in publicist. Jelinčič je bil sošolec Klementa Juga na univerzi v Ljubljani, leta 1927 je bil med ustanovitelji organizacije TIGR, že leta 1930 aretiran, na Posebnem fašističnem sodišču je bil obsojen na 20 let zapor, med vojno ponovno interniran, po drugi svetovni vojni je deloval v okviru slovenske narodne manjšine v Trstu, kjer je umrl leta 1965.

Spremno besedo knjigi je napisal Žarko Rovšček, ki je 115 pisem, razglednic in dopisnic tudi uredil, izjemno bogate pa so tudi opombe in fotografsko gradivo ter druga dokumentacija. Prevodi pa so delo Rade in Dušana Jelinčiča, Marte Filli in Loredane Umek.

Desetnjak Dorič pripoveduje pa je knjiga zbranih pričevanj Benečana Izidorja Predana, ki se je rodil 7. maja leta 1932 v Gorenjem Bardu pri vasi Grmce v Benečiji. Bil je kulturni in politični delavec, pesnik in pisatelj in med ustanovitelji slovenskega kulturnega

društva Ivan Trinko v Čedadu, Beneškega gledališča in konzorcija za izdajanje slovenskega tednika Novi Matajur, ki izhaja v Čedadu, pri katerem je bil deset let odgovorni urednik. Umrl je 11. avgusta leta 1996.

Knjigo pričevanj Izidorja Predana je Sklad Dorče Sarđoč posvetil nedavno preminulemu kulturniku in gledališčniku Filibertu Benedičiču, ki si je zelo prizadeval, da bi prišlo do objave pričevanj znanega beneškega Slovenca.

Knjigo pa je napisala in uredila Lida Turk, uvod pa ji je napisal Filibert Benedičič, ki tudi pojasni, da je knjiga nastala iz pogovorov Lide Turk z Izidorjem Predanom v okviru kulturnih oddaj Četrto-va srečanja na Radiu Trst A.

V knjigo pa je svoj esej z naslovom Simbol pokončnega in neuklonljivega Slovenca prispevala tudi nadaljevalka Predanovega dela pri časniku Novi Matajur Jole Namor.

Na predstavitvi knjig v Podbonescu so poleg Borisa Perica, predsednika Sklada Dorče Sarđoč, spregovorili tudi avtorja-urednika knjig Lida Turk in Žarko Rovšček, Jole Namor ter sin Zorka Jelinčiča Dušan.

JUP

Kanalska dolina

Jezikovni tečaji

V začetku oktobra je Slovensko kulturno središče zagnalo svoje dejavnosti, ki se časovno odvijajo vzporedno s šolskim letom. Na programu središča so v prvi vrsti jezikovni tečaji za šoloobvezne otroke, ki potekajo enkrat tedensko in so namenjeni mladim med petim in šestnajstim letom starosti.

Letošnjemu povabilu središča se je odzvalo točno dvajset otrok, ki bodo skupaj z animatorjem in učitelji sooblikovali srečanja. Središče je v tem šolskem letu ubralo drugačno pot, saj bodo tečaji potekali na eni strani na tradicionalen način s poučevanjem jezika in slovnice ter na drugi z jezikovnimi in tematskimi delavnici, da bi otrokom, ki obiskujejo te dejavnosti, predvsem obogatili jezikovni zaklad.

Tečaji so vsak ponedeljek popoldne na sedežu središča v Ukvah. Med druge dejavnosti središča spadajo še tečaji slovenskega jezika, namenjeni odraslim, ki potekajo na Trbižu v

Foto JMP

sodelovanju z univerzo za tretje obdobje, tečaji računalniškega opismenjevanja, ki bodo na sporedu v zimskem času, ter sodelovanju z Glasbeno matico. Središče je za vse omenjene izvenšolske dejavnosti vzpostavilo tudi globlje sodelovanje z družinami tečajnikov in prav v ta namen organizira za mesec november izlet v Slovenijo, kjer bodo med drugim obiskali slovensko prestolnico, gledališče in hišo eksperimentov.

Rudi Bartaloth

Na dnu...

ČE SE POTRUDIŠ,
DA NE BOŠ VEČ
TAKO PRETIRANO
RAZVAJEN...

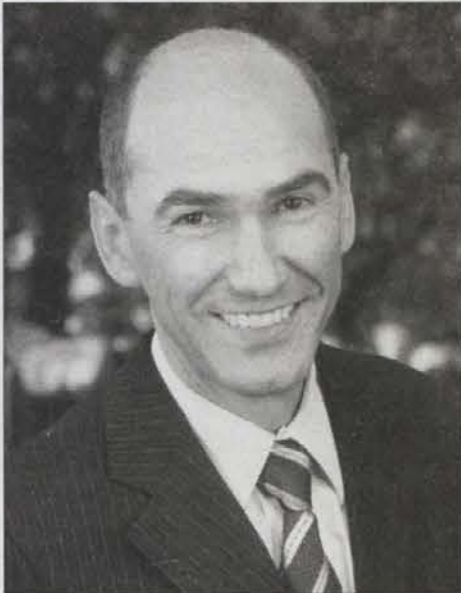
...TI BOM ZA
BOŽIČ KUPILA TUDI
NOV SUPERMEGA
PLEJSTEJŠON!

Kovanec evra s podobo knežjega kamna je skladen z evropsko zakonodajo

Sum, da je protestni shod sindikatov navdihnila in spodbudila politika

Popozicijskih strank nova slovenska oblast izvaja politiko, ki naj bi v temeljih spremenila značaj, organiziranost in podobo države. Vlada naj bi uvajala najbolj krut gospodarski sistem, ki naj bi po modelu novega ameriškega liberalizma postopno ukinil socialno državo. Tak naj bi bil tudi cilj svežnja novih zakonov in izvršilnih predpisov, ki jih bodo sprejeli v okviru gospodarskih in socialnih reform. Premier Janez Janša in ministri poudarjajo, da je smoter predvidenih sprememb povečanje gospodarske rasti, vzpon Slovenije na lestvici razvitih držav, članic evropske povezave, in ohranitev obstoječe ravni socialne blaginje, toda javna občila se ne zmenijo za pojasnila in prepričavanja vlade. Zoper napovedane reforme so uprizorila kampanjo, občasno pravo gonjo, kakršnih je bilo malo v vseh letih obstoja države. Tudi protestni shod, ki so ga v Ljubljani 26. novembra pripravile štiri največje sindikalne centre, je, sodeč po mnogih dejstvih, skoraj zagotovo navdihnila in spodbudila politika. Sindikalni

voditelji so v začetku pripravljanja protesta - po mnenju nekaterih naj bi šlo kar za delavsko revolucijo - zavrnili vladne ukrepe v okviru reforme, šele po sestanku pri predsedniku države dr. Janezu Drnovšku pa so začeli

izjavljati, da se z reformo sicer strinjajo, a ne z vsemi predvidenimi ukrepi. Vrhovi sindikalnih central sploh niso omenili vabila predsednika vlade, naj sindikati sodelujejo pri oblikovanju vseh ukrepov v okviru reform, zlasti

tistih za ohranitev socialnih pravic delavcev in gmotno manj prekrbljenih prebivalcev države. Po protestnem shodu v Ljubljani se bodo postopki za reforme in njihovo uveljavitev nadaljevali. Vzdušje za razgovore se je najbrž poslabšalo, toda prispevek sindikatov k enotnosti, ki je potrebna za uspeh reform, zlasti za ohranitev in utrditev socialne države, bo nujno potreben. Protestnega shoda v glavnem mestu države naj bi se po zatrjevanju organizatorjev udeležilo okrog 40 tisoč delavcev. **Predsednik države dr. Janez Drnovšek utira svoja pota v zunanji politiki** V Sloveniji so začeli pripravljati na božične in novoljetne praznike, tako da se naselja in ulice že odevajo v praznične luči in barve. Vendar je tudi v politiki veliko dogodkov in novosti, ki jih označujejo tudi kot dokaz demokratičnega razvoja in dozorevanja države. LDS, največja opozicijska stranka, se še zmeraj sooča s krizo. Iz nje je hotel odstopiti Ivo Vaigl, ki je sicer neuspešno kandidiral za predsednika LDS. Nekdanji premier Anton Rop naj bi

bil v slabih odnosih z Jelkom Kacinom, novim predsednikom LDS. Ta stranka je tudi izstopila iz koalicije s Socialnimi demokrati v mestni občini Ljubljana. Predsednik države dr. Janez Drnovšek izvaja nove poteze v notranji in zunanji politiki. V ponedeljek, 28. novembra, je obiskal Podgorico, glavno mesto Črne gore, kjer je dogodek povzročil polemike in proteste. Pravni strokovnjak dr. Peter Jambreški meni, da so samostojne poteze državnega poglavarja v zunanji politiki v nasprotju s slovensko ustavo. Predsednik vlade Janez Janša pa je predsedniku Srbije in Črne gore Svetozarju Maroviću dejal, da izjave dr. Janeza Drnovške o premagovanju kosovske krize pomenijo njegovo osebno stališče, do katerega ima vso pravico. Deželne oblasti in drugi uradni organi v Celovcu še zmerom menijo, da bi Slovenija morala pridobiti posebno soglasje, če želi na bodočem slovenskem evro kovanu upodobiti knežji kamen, simbol Koroške. Toda ekonomsko - finančni odbor EU je potrdil, da je slovenski predlog o podobi knežjega kamna na kovanu za dva centa skladen z evropsko zakonodajo.

Marijan Drobež

Velikost slovenskih mest

Koper šesti, Nova Gorica na desetem mestu

Novi izdaji Atlasa Slovenije, ki je izšel pred kratkim pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani, je objavljenih izredno veliko število najrazličnejših podatkov, grafikonov, primerjav in ponazoril, ki kažejo na veliko razčlenjenost in pestrost naselij, občin, pokrajin in urbanističnih območij v Sloveniji. Omenjamo, da je prvi temeljni topografski Atlas Slovenije pri založbi Mladinska knjiga izšel pred dvajsetimi leti. Od takrat je doživel več prenov in posodobitev, ki so sledile tako spremembam v postoru kot tudi razvoju izdelave topografskih zemljevidov oz. geodezije. Tudi v novi izdaji pa je zaradi uporabe podatkov izpred nekaj

let, ki so že zastareli, prišlo do napačne ocene števila prebivalcev Nove Gorice, najbrž pa tudi

Kopra - Capodistrie in drugih večjih naselij v Sloveniji. Glede na popis prebivalstva, opravljen

leta 2002, je Koper - Capodistria imel 23.726 prebivalcev ter je bil na šestem mestu med petdesetimi največjimi naselji v Sloveniji. Nova Gorica, ki je tedaj imela 16.763 prebivalcev, pa je bila na desetem mestu med obravnavanimi največjimi naselji v Sloveniji. Sodeč po podatkih mestne občine

nova Gorica, je število prebivalcev Nove Gorice v obdobju po popisu leta 2002 hitro

naraščalo, tako da se je skoraj podvojilo. Natančnejši prikaz teh gibanj bo prikazan ob naslednjem popisu prebivalstva. Treba je tudi upoštevati, da Novo Gorico različno uvrščajo v prostor. Za nekatere tvorijo mesto zgolj naselja oz. ulice, zgrajene na območju od Solkana do vznožja Kostanjevice, za večino pa Nova Gorica vključuje tudi bližnja naselja, kot so Pristava, Solkan in Kromberk. Novo izdajo Atlasa Slovenije je treba brati, sodimo, stvarno in upoštevaje nova gibanja in podatke, ki se hitro, dejali bi neprestano, spreminjajo. Pri tem naj opozorimo, da je nastala sprememba tudi pri seznamu ulic, poti in cest v Novi Gorici, objavljenih v imenskem kazalu na strani 474. Novi Gorici so namreč dodane tudi številne ulice v Gorici. M.

Kratke

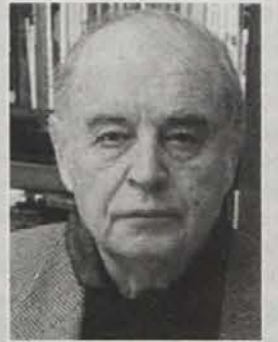
Nov vlak med Ljubljano in Prago

Bližnjega 11. decembra bo na slovenskih železnicah začel veljati nov vozni red, ki bo veljal do 9. decembra 2006. Skladno z njim bo na slovenskih progah zapeljal prvi vlak, imenovan EuroCity, ki bo neposredno povezoval Prago z Ljubljano. O podrobnostih so se nedavno sporazumeli s predstavniki Čeških železnic, ko so leti obiskali slovenske železnice. Vlak bo poimenovan po Jožetu Plečniku, največjem slovenskem arhitektu in urbanistu, ki je ustvarjal tudi v Pragi. Novi vlak med obema mestoma naj bi prispeval tudi k povezovanju med Slovenijo in Češko. Tam zainteresiranim ponujajo zelo veliko informacij o možnosti potovanj in počitnišarjenja na Hrvaškem, zelo malo pa o Sloveniji. Potniki na novi progji, ki bo velika novost v mednarodni usmeritvi slovenskih železnic, bodo lahko potovali v dnevnem času. Vlak bo imel v Zidanem Mostu zveze z Zagrebom oz. s Hrvaško. S tem se bo število potnikov lahko še povečalo. Na vlaku bo jedilni vagon z restavracijo.

Na železniški progji na relaciji Praga - Maribor - Ljubljana bosta vozila dva vlaka. Vlak iz Prage bo v Ljubljano pripeljal vsak dan ob 17.32, iz nje pa bo v glavno mesto Češke odpeljal naslednjega dne ob 10.18.

Pisatelj Žarko Petan napisal novo knjigo o predsedniku nekdanje Jugoslavije

Pri Založbi Karantanija v Ljubljani je izšla knjiga z naslovom Čudovito življenje Josipa Broza in s podnaslovom Farsa pisatelja, režiserja Žarka Petana. Kot je ob predstavitvi pojasnil avtor, gre v novem delu za razširjen in dopolnjen prvi del knjige z naslovom Obzorja, pred tem pa leta 1992 v nemščini in v letu 1993 v romunščini. Avtor je v predgovoru svojemu delu zapisal, "da je sprva čisto resno razmišljal o operetnem libretu (seveda ne kot književni zvrsti, ampak kot o estetski oznaki), o grobi askni farsu ali vsaj huronski burki. Titovo življenje se mi je kazalo, še preden sem se začel podrobneje ukvarjati z njim, kot neskončen niz pustolovščin, nenavadnih naključij, prirojene zgodovine, izmišljenih zgodb, ponaredb, propagandnih sloganov in kar je še podobnih ukan, s katerimi spretni politični manipulatorji ustvarjajo karizmatične osebnosti (seveda z njihovo vednostjo in tudi z njihovim sodelovanjem), ki se nekega dne kot milni mehurčki sami od sebe razpočijo in od njih ne ostane prav nič. Tudi Tito se ni izognil tej usodi. Petnajst let po svoji smrti je postal v nekdanji Jugoslaviji, kjer je šestindeset let vladal s čvrsto roko, skoraj popoln brezimnež, neoseba, pa čeprav je njegova krivda za vse grozote, ki so se dogajale v "njegovi državi", zlahka dokazljiva. Dopusčam možnost, da bodo nekdanji komunisti, ki zdaj pod drugačnimi imeni spet osvajajo oblast, poskušali oživiti njegov mit. Pri tem jim gredo na roko zaostrene socialne razmere, strankarske razprtije, šovinistični spopadi, ki v času komunistične diktature niso bili mogoči, in predvsem pomanjkanje zgodovinskega spomina." Žarko Petan je v pripravljanju svojega novega dela prebral na desetine knjig o Titu in se pogovarjal z mnogimi ljudmi, ki so ga dobro poznali. Spremno besedo h knjigi je napisal Ljubo Sirc, nekdanji znani slovenski politični oporečnik.

Zanimiva razstava v gradu Gewerkenegg

Mestni muzej v Idriji je v okviru svoje izredno pestre razstavne dejavnosti pripravil nov dogodek s tega področja. Na razstavišču Nikolaja Pimata v gradu Gewerkenegg je namreč na ogled razstava z naslovom Igrajo že 340 let. Gre za obletnico ustanovitve in delovanja Godbenega društva rudarjev Idrija, ki velja za najstarejši tak glasbeni ansambel v Sloveniji. Godba je celotno obdobje delovala sicer z delnimi prekinitvami, ki so jih povzročile neugodne politične razmere, denimo italijanska okupacija, tudi imenovala se je različno, toda je postala del identitete prebivalcev Idrije. Zdaj je njen podpornik in pokrovitelj gospodarsko in finančno zelo uspešna korporacija Hldria, s čimer ima godba zagotovljeno gmotno osnovo za svoje nadaljnje delovanje. Zgodovinar Janez Vajkard Valvasor je v svoji knjigi Slava vojvodine Kranjske, v poglavju Župnija Idrija, zapisal, da so v čast zmage nad Turki in osvojitve Budima na Ogrskem povsod peli Te Deum in prirejali veselice. Ena od veselic je bila tudi v Idriji. Takratni oskrbnik rudnika živega srebra Žiga Volk, plemeniti Kinbach, je za datum veselice določil 15. september 1686, kar je tudi najstarejša znana omemba idrijske rudarske godbe. Dogodek je podrobno opisal Mirko Rupel v svojem delu Valvasorjevo berilo, knjiga je izšla v Ljubljani leta 1969. Razstava o idrijski godbi na pihala v gradu Gewerkenegg bo odprta do 8. januarja 2006.

164 bolnikov zaradi azbesta v Brdih

Sindikat azbestnih bolnikov v Brdih je ministru za delo, družino in socialne zadeve, Janezu Drobničju, poslal odprto pismo, v katerem ga seznanja s posledicami uporabe azbesta v obdobju desetletij po drugi svetovni vojni. Največ so omenjene strupene surovine uporabljali v industriji Salonit v Anhovem, kjer je bilo zaposlenih veliko število prebivalcev Brd. Tam so postali žrtve strupenih vlaken, ki se zdaj kažejo v slabšanju zdravja nekdanjih delavcev. V Brdih so uradno ugotovili 164 bolnikov, od katerih večina prejema denarno nadomestilo, vendar nekaterim pravice do odškodnine še niso priznali. Menda naj bi bilo na omenjenem območju še veliko število domnevnih bolnikov zaradi posledic dela z azbestom, kar pa bo treba uradno še ugotoviti. V Brdih se boje, da bodo škodljive oz. zdravju nevarne posledice nastale tudi zaradi razširjenosti azbestno - cementne kritine na velikem številu stanovanjskih in gospodarskih poslopih. Zdravju nevarno so tudi vodovodne cevi, izdelane iz azbestocementa. Iz takih cevi so zgrajeni tudi deli Briškega vodovoda. Z omenjenimi ugotovitvami glede posledic uporabe azbesta je ministra Janeza Drobničja v odprtem pismu seznanila Marta Mavrič, predsednica sindikata azbestnih bolnikov v Brdih. Zavzela se je za sprejem novega zakona, ki bi bolelim zagotovil zaščito in sredstva v boju zoper bolezn, ki jih je povzročila uporaba azbesta v Anhovem.

Predstavitve knjige

Kulturno društvo "Stanko Vuk" iz Mirna vabi v soboto, 13. 12. 2005, ob 19. uri, v Gnidovčev dom na Mirenskem Gradu na predstavitve knjige "Orehovlje v spominu" avtorja Slavka Siliča.

SNG NOVA GORICA Jubilejna sezona

Novogoriški gledališčniki gostje v Beogradu in Tuzli

V tej zlati, jubilejni sezoni je prejšnji teden z 20 člani igralskega ansambla in gosti ter 24 člani tehničnega in upravnega osebja Slovensko narodno gledališče Nova Gorica odšlo na gostovanje v Beograd in Tuzlo. Od petka, 25., do nedelje, 27. novembra, je namreč gostovalo v Jugoslovanskem dramskem gledališču (JDP) v Ateljeju 212 v Beogradu. S tem obiskom je SNG opravilo vsakoletno izmenjavo predstav s tem gledališčem, ki jo je pred tremi leti zasnoval umetniški vodja SNG Nova Gorica Primož Bebler. Pred beograjsko publiko, pod skupnim naslovom Na sledi pravljičice in absurda - domi-

slil si ga je Primož Bebler kot repliko na geslo letošnjega festivala BITEF Na sledi pravljičice in anti-pravljičice -, je odigralo lirični musical Alica v režiji Janusza Kice, ki je doživel krstno izvedbo v oktobru, in dve uspešnici iz lanske oz. predlanske sezone, Gozjičjevo "pravljico med filozofijo in estetskim razvratom" Zeleni ptiček v režiji Slobodana Unkovskega in Beckettovo anti-dramo Čakajoč Godota v enkratni režiji Vita Tauferja. Pred gostovanjem v Beogradu so se novogoriški gledališki umetniki v četrtek, 24. novembra, predstavili v Narodnem gledališču v Tuzli (Bosna in Hercegovina) z omenjenim Becketto-

vim delom, ki je prav v letošnjem novembru premierno zaživelo tudi na tamkajšnjem odru v režiji Gradimira Gojerja.

V osrednje beograjsko gledališče JDP se je SNG Nova Gorica vrnilo po dveh letih. Tam je zadnjič gostovalo leta 2003 s Shakespeareovim Snom kresne noči v režiji Janusza Kice. Gostovanje v beograjskem Ateljeju 212 pa je imelo tudi nekaj simboličen pomen. Poleg musicala Alica (25. novembra) so novogoriški igralci ponudili občinstvu v pogled tudi Beckettovo delo Čakajoč Godota. Prav Ateljeju 212, ustanovljen leta 1956, je kot prvo gledališče v vzhodni Evropi uprizorilo to absurdno Beckettovo besedilo prav leta 1956. Zaradi velikega

uspeha te uprizoritve so na odre tedanjih jugoslovanskih gledališč končno začeli prodirati pomembni sodobni evropski avtorji.

IK

GORIŠKA POKRAJINA Predstavitev gradiva posveta o Sabotinu

Obmejni hrib je treba ovrednotiti, tudi turistično

Goriška pokrajina je v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica, italijanskim alpinističnim društvom CAI in slovenskim SPDG v sredo, 23. novembra, predstavila gradivo posveta Sabotin - zaklad, ki ga moramo ovrednotiti in spoštovati. Uvodno besedo je imel pokrajinski odbornik Marko Marinčič, o zborniku pa so spregovorili še Fabio Algadeni, predsednik goriške sekcije CAI, in Marko Lutman, predsednik SPDG. Marinčič je poudaril pomen Sabotina, ki je skupaj s Sočo center bioregije in goriške evroregije. Sabotin se namreč dviga nad Gorico in Novo Gorico, nad Severno Primorsko na slovenski strani ter "obvladuje" vse tja do Červinjana na italijanski. Zaradi meje je bil hrib dalj časa težko prehodni in je zato ohranil vse svoje naravno bogastvo. Poleg tega nosi Sabo-

Foto AČ

tin močan simbolični naboj tragičnih dogodkov iz 1. svetovne vojne. Algadeni in Lutman sta se zaustavila pri naravnem vidiku obravnavane gore, ki je pravo bogastvo: na Sabotinu se namreč srečujeta alpska in sredozemska flora. Tu bi se po prepričanju obeh lahko razvil zdrav turizem. Ne gre za grajenje barov ali podobnih zgradb, ampak predvsem za primerno vrednotenje kraja in vseh njegovih značilnosti. V drugem delu programa sta spregovorila še Nelka Peloz, namestnica vodje projekta Sabotin - Park miru pri MO Nova

Gorica, ter Franco Sturzi, predsednik Turističnega konzorcija za Gorico in Posočje ter pokrajinski podpredsednik. Gre za projekt, ki se 85% financira iz sklada Interreg III, preostalih 15% pa bo prišlo iz državnih in občinskih fondov. Projekt je treba zaključiti do konca leta 2007. Med najpomembnejšimi pobudami lahko naštejemo 15 km pešpoti, 20 km kolesarskih poti, parkirišče pri Sabotinu, ovrednotenje kulturnega in zgodovinskega pomena Sabotina ter v vsem tem seveda razvoj turizma.

AČ

Za reveža velja vsak, ki zasluži manj kot pol povprečne plače

Slovenski bogataši se po merilih EU ne bi uvrstili niti v srednji sloj

Slovenski ženski magazin Ona je nedavno objavil nekatere podatke in razmišljanja o bogataših, resničnih ali domnevnih, v naši državi. Avtorici sta zapisali, "da o tem, kdo bogataši sploh so in koliko jih je, vemo zelo malo. Menedžerji, podjetniki, ljudje iz sveta zabave, slikarji, športniki, ki svoj ugled in status vzdržujejo z visokim stanjem na računih, svoje premoženje uspešno skrivajo. Povprečni smrtniki, ki živimo od dela in plače, zagotovo ne moremo obogateti, upoštevaje, da je povprečna plača v mesecu juliju letos znašala le 173.401 tolar."

Aleš Kristančič

V prispevku z naslovom Išče se milijarder, samski, pod 40, lahko je tudi princ, časnikarki Mojca Mavec in Klavdija Miko, poudarjata, da se v Sloveniji za zasluzke premožnih državljanov v glavnem ne ve, zaradi česar je sestavljanje raznih lestvic skoraj nemogoče. "Po mnenju nekaterih naj bi okoli 10 odstotkov bogatsev imelo več kot pet milijonov evrov premoženja, s čimer se v večini držav Evropske unije, tudi v nekaterih vzhodnih, ne bi uvrstili niti v srednji sloj. Zdej velja, da se zaradi gospodarskih in socialnih sprememb in uveljavljanja

kapitalizma, razlike med dohodki povečujejo. V Sloveniji se, denimo, lahko nekdo že zaradi posedovanega stanovanja v središču Ljubljane, povzpne v razred zares premožnih. Še več, pri nas velja za reveža vsak, ki zasluži manj kot pol povprečne plače. Torej so bogati vsi, ki zaslužijo vsaj dvakrat toliko. In ti se ne bohotijo zgolj v poslovnih krogih, ampak delajo tudi v javni upravi, zdravstvu, izobraževanju in na področju javnih storitev." Med tistimi Slovenci, ki naj bi bili bogataši, sta se časnikarki pogovarjali tudi z vinogradnikom in vinarjem Alešem Kristančičem iz Cegla v Goriških Brdih. Povedal je, kako se trudi, da bi ohranil dvestoletno tradicijo pridelovanja vina na družinskem posestvu Movia. "Denarno bogastvo nam lahko zavidajo le tisti, ki ne vedo, da nisimo milijonarji. Lahko pa bi nam zavidali edino poslovno uspešnost, družinsko srečo in pozitivno gledanje na svet. Že no Vesno se veseliva vsakega uspeha, za njim stoji trdo delo vse družine. Hudo nam je le, ko pomisliva, da sta zato morda prikrajšana najina otroka, Ela in Lan."

M.

Vida Valenčič

Ko se dotakneš osebe

"Samo kritiki verjemi, priznanje je puhlo"

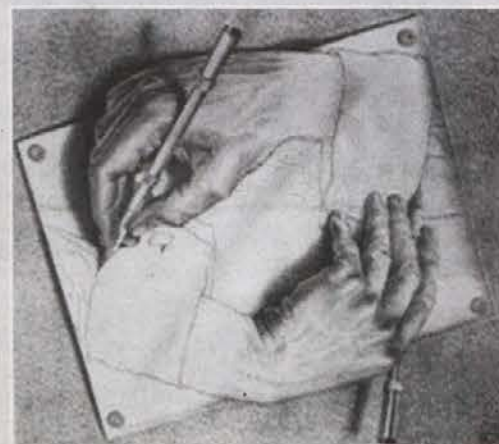
Osebe so največkrat najmočnejša in najvažnejša lekcija. Sinoči se mi je zgodilo nekaj, pa čeprav neznatnega, kar mi je zopet potrdilo, kar že celo življenje spoznavam. Povsem nepričakovan telefonski klic, pozitivne besede ob opravljenem delu. Neznatni dogodek, a nekaj, kar je v današnji družbi tako potrebno. V tej družbi, kjer se stalno kosamo eden z drugim, kjer smo vedno vkleščeni v kake proizvodne števec, kolikor produciraš, toliko veljaš, mors tua vita mea, izgubili smo sposobnost iskrenega zblizanja s sočlovekom, odprtega priznanja za opravljeno delo, nedolžnostno izrečene pohvale. Zamislimo se ob preteklem tednu: kolikokrat smo se ustavili in bližnjemu rekli, da je kaj dobro opravil, da je bila hrana okusna, pismo dobro napisano, da nas je s tem ali onim nečesa novega naučil. Družba pozna le kako lizunsko hvalo, a iskreno priznanje je nekaj drugega. Nekoč so bili pedagogji prepričani, da moramo otroke dresirati tako kot konje. Športni vaditelji so nas stalno in ponovno spominjali na pomanjkljivosti in izgubljene točke, odrasli so nam dopovedovali, da moramo verjeti le tistim, ki nam izrečejo kritike, ker edinole tako napredujemo, pohvala je izrečena le s kakim namenom ali je puhla in ne spodbuja človeka k napredovanju. Že celo življenje spoznavam, da je res ravno obratno. Kako si drugače razlagati besede več petdeset ali šestdesetletnik, ki še vedno ugotavljajo, da jim starši niso izrekli priznanja za opravljeno delo in so jih celo

življenje primerjali z drugimi?

V slačilnici srečujem nervozne starše deklic, ki si v starševskih očeh prepočasno sezuvajo kotalke in so zato "vedno zadnje" in zato tudi "grozne". Vedno iste besede, teden za tednom, mogoče se menjujejo obrazi staršev, a nervozno in preveliko koncentriranost nase je vedno občutiti.

Trgovski centri so ob deževnih dneh nabito polni staršev z malimi otroki, takih, ki so - kot mi pravijo znanke-učiteljice - pozabili, kaj pomeni preživeti deževno nedeljo doma z barvicami v roki in se posvečati izlitju lastne domišljije.

Ko sem komaj vstopala v pubertetniško obdobje, sem doživela nekaj, kar je začrtalo moj

celotni odnos do likovnega ustvarjanja. V šoli smo se učili perspektivo. Profesor nam je bil priznani slikar, ki je meni - verjamem, da na hudomušen način - rekel, da "sploh nisem za to". In sem od tistega leta dalje odločila kakršnokoli barvico, v prepričanju, da je to zame prepovedana domena. Danes spoznavam, koliko je človeku po-

trebna spodbuda in kako je žejen čiste vode, tako kot cvetlice. Nepričakovan telefonski klic mi je pokazal to, kar današnja družba potrebuje in kar želim tudi sama razviti v sebi: sposobnost nekega iskrenega stika s sočlovekom in odkritega priznanja nečesa, kar je dobrega storil. Pa če se sliši še tako banalno, to sploh ni. Navsezadnje pomislimo, kolikokrat si kolegi med sabo sploh priznavajo dobro opravljene naloge in kolikokrat potrepljamo bližnjega po rami in mu rečemo "Hej, a veš, da je to tvoje to ali ono res dobro?"

Komentar

O upravljaljskih pravicah v banki Koper

Pred časom (2. 9. 2005) so Finance objavile vest, da naj bi BS za zdaj ne ugodila vlogi banke San Paolo IMI, večinskega lastnika Banke Koper, po odmrznitvi upravljaljskih pravic, ki so ji bile zamrznjene ob nakupu kopske banke za obdobje petih let. Pri tem naj bi BS zahtevala od novega lastnika, da predloži načrt bodočega razvoja kopske banke. To je povsem upravičeno, saj je bil namreč ravno domnevni veliki razvoj kopske banke pod novim lastnikom, o čemer pa javnosti še niso bili predloženi kaki otipljivi dokazi, eden glavnih argumentov za njeno prodajo Italijanom.

O nujnosti kritičnega odnosa do tujih bank govorijo tudi še druga dejstva. Na Hrvaškem npr., ki je brezglavo razprodala svoje banke ter jih ima danes v rokah pretežno italijanski (prek 50%) in avstrijsko-nemški kapital (okrog 30%), ugotavljajo, da prihod tujega bančnega kapitala ni pospešil gospodarskega razvoja Hrvaške. Nasprotno, naj bi se po prihodu tujih bank število brezposelnih zvišalo z okrog 250.000 na 420.000, česar, seveda, pa ni mogoče pripisati samo tujim bankam. Pa vendar je Ivan Jakovljevič v Novem listu (19. 3. 2002) opozoril, "da tuje banke nerade kreditirajo pripravo turistične sezone..., izgradnjo avtocest in stanovanj ter vračanje pravnicev in beguncev", kar vse je

za obnovo in razvoj Hrvaške velikega pomena. V dogajanje je avtoritativno posegel tudi predsednik Stipe Mesić, ki je dejal (La Voce del popolo, 18.7.2002), "da iz natančnih in podrobnih analiz izhaja, da banke v rokah tujcev... financirajo predvsem nakup potrošnih dobrin, proizvedenih v tujini", s čimer posredno "financirajo predvsem gospodarstva tujih držav." Kritični odnos do naših zahodnih sosedov, vključno s podaljšanjem zamrznitve

kooperativno, se obdrži na oblasti in se verjetno s tem tudi nekoliko opere pred svetom za svojo nedemokratsko preteklost. Kupčija, ki se je izkazala za veliko polomijo, saj so nas s 7. pomola, po več letih vsakršnega izčrpanja, dobesedno izgnali, oni pa so v banki ostali. Drugič, smo Slovenci že dolgo žrtve demonizacije in psihološke agresije, in to ne zgolj s strani kakih obrobnih kričavih nacionalistov, ampak kar s strani sedanjih vladajočih opcije, saj so se npr. projekti Dan spomina in film Srce v breznu rodili kar v italijanskem parlamentu. Tretjič, poskuša Italija po tekočem traku sesuvati tako podpisane mednarodne sporazume (npr. Osimskega) kot tudi določbe lastne ustave

upravljaljskih pravic, kot edine preostale varovalke naših interesov v Banki Koper, pa nam narokujejo še drugi, posebni razlogi. Po verodostojnih podatkih sodeč, je banka San Paolo IMI prišla v Koper v okviru kravje kupčije "mi na 7. pomol - vi v Banko Koper", na katero je pristala slovenska levo liberalna politika, z Drnovškom na čelu, v svoji veliki ihti, da se izkaže za evropsko in

in zakonov, ki govorijo o zaščiti slovenske manjšine (npr. globalni zaščitni zakon idr.). Zato ne vidim najmanjšega razloga, zakaj ne bi tudi mi v odnosu do njih predvsem ščitili lastne interese, ne pa se razmetavali z neko brezmišelnostjo in velikodušnostjo do sosedov, ki z vsako svojo potezo surovo zasledujejo predvsem svoj interes.

Milan Gregorič

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 29. novembra, ob 14. uri.

Pričevanje

Ujeta na Korziki (6)

6. Živčnost zaradi informacij-skega mrka

Že kmalu po sedmih zjutraj sem se odpravil proti pristanišču. Okolica terminala je pričala o tem, da so se ponoči ornk ravsali, v notranjosti pa seveda nikogar. Brrrr!!! Odločil sem se, da grem preverit se na sedež ladijskega prevoznika Corsica Ferries nedaleč stran. Ko sem prišel tja, sem se zagledal v procelje razbitih šip, na vratih pa me je pričakal listek, na katerem je pisalo, da do nadaljnega odpovedujejo vse plovbe svojih trajektov, dodatne informacije pa je mogoče dobiti na tej in tej telefonski številki (ki sem jo potem iz javne govornice zagotovo poklical kakšnih desetkrat, a je bila linija vselej zasedena). Jana je takoj vedela, koliko je

ura, saj sem se v hotelsko sobo vrnil s precej dolgim nosom. Ker sva imela vsega skupaj že precej "poln kufer", sva se odločila, da greva v najbližjo

V centru mesta je bilo mirno, kot da se ni prejšnji dan in ponoči nič dogajalo. O izgrelih so pričale le razbite izložbe in telefonske

govornice ter od skurjenih gum črna tla na ulicah, v trgovinah in barih. Povsod se nam je lepilo pod nogami in povsod smo puščali za seboj črne otidse. Po zajtrku in kavi sva se ustavila še v Turistično-informacijskem centru (TIC), ki je ravno odprl svoja vrata, a nam (bilo nas je več) zmedena uslužbenka ni znala povedati nič koristnega. Nekaj časa je v prazno vrtela tisto telefonsko številko, ki sem jo že sam skoraj skuril, potem pa je nemočno dahnila nekaj v smislu "žal smo na Korziki, tako da ni

mogoče vedeti, kdaj in kako se bo vse skupaj razpletlo." Niti

tega, ali je blokirana tudi povezava s Sardinijo, nisva uspela izvedeti. Ne v TIC-u, ne v uradu Corsica Ferries v Livornu, kamor sem poklical iz javne telefonske govornice, ki je v nočnih izgrelih ostala brez treh steklenih stranic od štirih. Naj potrpiamo, mi je svetoval prijeten ženski glas na drugi strani slušalke.

Ne ravno židane volje sva se vrnila v hotel in kar takoj plačala še za eno noč, potem pa sva se zaprla v sobo in v njej ždela vse do zgodnjega popoldneva, saj sva se hotela umakniti stran od zoprne realnosti, ki naju je čakala zunaj. Na televiziji so ves čas poročali o "štrajku", blokadah pristanišč in o izgrelih. Na večini kanalov so prodajali zgodbe o zaseženi ladji, izpuščenih mornarjih, spopadih s policijo, štirih še zaprtih kameradah in o tem, da na blokirani Korziki počasi primanjkuje goriva, saj so pristanišča zaprta za vsa plovila in je otok tako rekoč odrezan od sveta. Izsek govora predsednika francoske vlade Dominiqueja

De Villepina z dopoldanske novinarske konference sem videl oziroma slišal tolikokrat, da sem ga znal že skoraj na pamet, pa čeprav ne znam francosko in nisem razumel vsega, kar je govoril. Med osebami, ki so predstavljale svoja stališča, grožnje in pogoje pred kamerami, sem spoznal kar nekaj tipov, ki sem jih že dva dni srečeval v centru mesta, tako da sem na ta način izvedel, kateri kalibri so glavni.

Popoldne sva se peš odpravila iz mesta, kjer naju je urbanost že pošteno dušila, in takoj sva bila boljše volje. Žal sva med

vračanjem s potepa videla, da se pred potniškim terminalom, ki je postal oglasni pano za transparente, spet zbira množica ljudi. Tudi pri osrednjem dnevniku niso povedali nič spodbudnega, zato sva se odločila, da naslednji dan zapustiva štridesettisočglavo Bastijo in se premakneva proti skrajnemu jugu otoka, do Bonifacia, ki je precej lepši od mesta, v katerem sva bila ujeta že tretji dan, predvsem pa je od Sardinije oddaljen le eno uro plovbe s trajektom.

/ dalje
Nace Novak

turistično agencijo in kupiva letalski karti do Nice, o čemer

SSG Oseka na robu gozdov Dušana Jelinčiča

Učinkovito branje
dramskega teksta

V mali dvorani goriškega Kulturnega doma je bil v ponedeljek, 7. t.m., svojevrsten gledališki večer, kakršnega slovenski gledalci nismo ravno vajeni. SSG je namreč v tej sezoni uvedlo koncertne izvedbe dramskih besedil domačih avtorjev. Pred, žal, maloštevilno publiko so igralci SSG, Vladimir Jurc, Gregor Geč, Janko Petrovec, Nikla Petruška Panizon, Maja Blagovič, Stojan Colja in člana Radijskega odrad Andrej Pisani in Tomaž Susič podali branje dramskega besedila Oseka na robu gozdov. Dramski tekst je po mnogoterih, tudi do sedaj še neznanih zgodovinskih virih sestavil tržaški avtor Dušan Jelinčič, ča-

snikar pri slovenskih radijskih in televizijskih poročilih državne mreže Rai. Jelinčičev literarni opus je kar obširen. Napisal je več romanov, zbirko novel, vrsto črtic, pripovedi, esejev, zgodb z različno tematiko, tudi gorniško, saj je poznan kot uspešen alpinist – prvi iz naše dežele se je l. 1986 povzpel na vrh himalajskega osemtisočaka -. Za svoja dela je prejel razna priznanja in nagrade.

Z dragoceno pomočjo prof. Milice Kacin Wohinc, ki je v londonskem arhivu odkrila pomembne podatke, je snov za svoje dramsko besedilo črpal iz zgodovinskih virov. V dramski predlogi opisuje priprave na poskus tigrovcev, da bi napravili

atentat na Mussolinija, ko je prišel na obisk v Soško dolino in Kobarid. Nastopajoče osebe so nekdanji resnični člani tajnega združenja TIGER, katerega celovito delovanje ni še popolnoma obdelano in zgodov-

insko pravilno osvetljeno. Le ena oseba, študent Borut, je izmišljena in je nekakšen povezovalni člen med glavnima protagonistoma Danilom, tigrovskim voditeljem, gverilcem, in Francem, tigrovcem, trgovcem, ki naj bi izvedel samomorilni atentat na Duceja. V svojem delu, ki bi sicer z nekoliko dodelano dramsko strukturo lahko bilo odigrano kot prava drama, je Jelinčič ob zgodovinskih dejstvih načel vrsto filozofskih, moralno-etičnih in drugih vprašanj. Njegovo razmišljanje se zaustavi ob dragocenosti življenja in smiselnosti smrti za ideal, če ta zahteva smrt nedolžnih. Ta večna, ključna premlevanja odsliskavajo duševno stisko tudi sodobnega človeka, ko stoji pred dilemami. Gledalec oz. poslušalec vsekakor sočustvuje s

Francem, ki je bolj ranljiv in občutljiv, nima v sebi tiste odločne, skoraj strašljive hladnosti voditelja Danila, pravega borca, ki so mu tuja bivanjska poglobljanja. Med izvajajočimi je najbolj izstopal Janko Petrovec v vlogi Franca, tigrovca, ki se javi kot samomorilski atentator, a si tega dejanja, ki bi zasukal potek zgodovinskih dogodkov, ne upa izvesti. Pred očmi ima množico otrok, ki bi jih ubila razstreljena bomba, ali pa je omahljiv in se dejanja ustraši? Vsekakor je ta lik Jelinčič psihološko najbolj izčrpno izrisal, tako da ga je Petrovec lahko jasneje izoblikoval. Njegovega antagonista Danila, premišljeno hladnega, odločnega voditelja tigrovcev, ki postavlja boj proti okupatorju in cilje tega upora pred vsako stvar, tudi pred življenje posameznika ali množico nedolžnih ljudi, je trdo in s prvim poudarkom podal Andrej Pisani, ljubiteljski igralec, ki pa ima

lastnosti profesionalnega igralca. V kolikor sta jim dopuščala tekst in značjski opis likov, so svoje dramske osebe tehtno podali vsi ostali igralci, ki bi gotovo še bolje opravili svojo vlogo v dramsko izpileni in dopolnjeni literarni predlogi; tako bi na odru lahko izzenela kot zelo zanimiva zgodovinska drama. Dramaturško-režijska realizacija tega dramskega osnutka je pripadla Marku Sosiču, ki je svoj poseg opravil diskretno, a pronicljivo. S sodelavcema oblikovalcem luči Petrom Korošicem in zvoka Diegom Sedmakom je brano izvedbo drame opremil z zvočnimi in svetlobnimi nianсами, ki so poudarjale občutja podanih likov, in ustvaril ozračje ter časovno dimenzijo, v kateri se odvijajo pogovori. Zaradi obravnavane tematike bi bilo branje besedila gotovo zanimivo tudi za študirajočo mladino, ki o tem protifašističnem gibanju prav malo ve.

IK

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Dol z Oriano!

Evrobija je pojem, ki se je v italijanskem družboslovju tako razpasel, da ga mora vsak v javnosti izpostavljati analitik, ki obravnava odnose med arabskim svetom in zahodno civilizacijo, v vsakem svojem komentarju vsaj dvakrat ali trikrat omeniti. V nasprotnem primeru ga Oriana Fallaci ozmerja s talebanom in teroristom. Oriana Fallaci, ki se je po 11. septembru ponovno prebudila in se spomnila na svojo pisateljsko žilico. Le-ta je naenkrat čudežno ponovno nabreklih. In naposled poplavila kolone in strani Corriereja ter številne založbe. Kljub temu da je obljubila, da bo po zapisu "La rabbia e l'orgoglio", ki je izšel takoj po 11. septembru, nadaljevala svoj desetletni molk. Obljube ni držala in v nekaj letih izdala še tri knjige. Saj veste, Fallacijeva je nekoliko gostobesedna. Na lestvici publicistov, ki so v zadnjih letih največ izdali, pripada njej gotovo zelo ugledno mesto. Ko bi ne bilo Bruna Vespe, bi morda

utegnila osvojiti celo zlato kolajno. Oriанизem je tako postal prava ideologija za dobršen delež italijanskih državljanov. Navsezadnje je gospa Fallaci svetovno priznana novinarska avtoriteta, ki je v svoji karieri intervjuvala Khomeinija in Kissingerja, Andreottija in Indiro Ghandi. In še bi lahko naštevali. Oriанизem je, čeprav z argumenti podprta, radikalna ideologija. Nastrojenost proti muslimanskemu svetu je Fallacijeva spremenila v bestsellerje, kot bi šlo za Harryja Potterja. Približno isto, kar počenja Bruno Vespa s svojimi (zdaj že skoraj letnimi) zborniki o politiki. Naslednji korak bi lahko bil selitev teh bestsellerjev na veliki ekran: če je to uspel Stephenu Kingu in bo v kratkem Danu Brownu, zakaj ne bi tudi Vespi in Fallacijevi? Sovražstvo do islama Oriane Fallaci je radikalno, tako kot je njeno zblizanje s parametri zahod-

ne kulture, za katero tudi sama trdi, da je prežeta s krščanstvom. Nenavadno stališče za ateistko. Ravno tako radikalno je nasprotno stališče, ki se zelo pogosto poraja v krogih, ki simpatizirajo s skupinami no global in se bahajo z modernim in naprednim levičarstvom. V svoji ekstremni obliki teroriste skoraj podpirajo samo zato, da pokažejo svoje apriorno nasprotovanje sistemu, v katerem živimo. Brez trdnejših argumentov, iz principa. Gre za dve radikalno nasprotujoči si ideologiji, ki živita ena od druge. Polarna nasprotja, ki se privlačijo. Pravzaprav gre za modo, v obeh primerih. V slogu prodaje bestsellerjev: Da Vincijevo šifro berem, zato ker jo je prebralo že toliko ljudi in mora zato biti prijetna. V obeh primerih, v orianizmu in v sistemu no global, je ideologiji lahko slediti, ker podaja dokaj črno-bele podo-

Ravno v zvezi z muslimani in grajenjem džamije je bilo tudi v Sloveniji dvignjenega precej prahu pred zadnjimi volitvami leta 2004. Na eni strani moda liberalnosti in svobodoljubja za vsako ceno in brez vsakih meja: protest zaradi protesta proti vsemu, kar je institucionalnega. Na drugi strani do skrajnosti privlečena groteskna moda "načelnega" boja proti relativizmu našega časa, ki je pripeljal do tega, da smo lahko po Sloveniji občudovali plakate s prečrtanimi džamijami. Načela, ki želijo ohraniti moralno držo v družbi proti že omenjenemu relativizmu, a se spogledujejo z integralističnimi vidiki. V pričakovanju na nove dogodivščine naše junakinje Oriane in njenih zvutih nasprotnikov vas pozdravljamo in upamo na ponovno snidenje v vseh knjigarnah. In seveda vsako nanašanje na resnične osebe, stvari, dogodke in kraje je sad čistega naključja.

Andrej Černic

Z9. strani

John P. Simoni ...

Težave, ki bi bile za slovensko šolstvo usodne, so pa prihajale tudi s slovenske strani: določene slovenske politične sile so namreč odločno odklanjale sodelovanje z zavezniki. To zapleteno situacijo je kapetan Simoni odmakneno, objektivno presodil. Položaj Slovencev v takratnem pasu A in njihove utemeljene zahteve je pravilno zapopadel in temu primerno ukrepal. Šolsko delo je steklo, kljub oviram, težavam in napadom. "Treba je bilo odreči se marsikateremu pomisleku, iti svojo pot, ne oziraje se na očitke, in imeti pred očmi obstoj priznanih nam šol. Več kot čustva, ki so večkrat sebična, so bile potrebne žrtve iz ljubezni do naše mladine", je trezno presodil v svojih spominih ravnatelj za osnovne šole na Goriškem Hubert Močnik. Dr. Anton Kacin, ki je bil takrat okrožni nadzornik za slovenske osnovne in srednje šole v pasu A goriške pokrajine, pa je leta 1971 zapisal:

"Kadar pogledam nazaj v tiste razburkane čase, se hvaležno spomnim kapetana Simonija, ki se je tako zavzel za obnovo in organizacijo slovenskih šol, kot bi nikoli ne bil pričakoval. Nekdaj mi je dejal, ko sva se vozila po Kobarškem ogledovat osnovne šole: "Sedaj sem vojak. Kot vojak sem prejel ukaz, naj obnovim oziroma organiziram slovenske šole v pasu A. Ta ukaz bom izvršil, naj stane kar hoče." Izvršil ga je res, in sicer v taki meri, da se je hudo zameril določenim italijanskim krogom, ki so ga začeli napadati in žagati, tako da je čez dve leti moral zapustiti prosvetni oddelek. Čeprav teh vrstic ne bo nikoli bral, tudi če je še živ, je prav, da se ga na tem mestu hvaležno spomnimo." Spomin na naše kraje in ljudi se kapetanu Simoniju očitno ni razblinil: v svoji oporoki je določil, naj iz njegove osebne zbirke vrnejo v naše kraje slike umetnikov, ki jih je tukaj spoznal.

1000 in 1 noč na bregovih Nila (2)

Stroga varnost in policaj na kameli

Zelo zanimiv pogled. Pri najstarejših Zoesovih piramidah v bližini Kaira je bilo opaziti za zahodnjake čuden način nadzora in zagotavljanja varnosti. Policaj z mitraljezom v rokah je sedel na kameli in opazoval turiste. Prizor se mi je zdel dokaj smešen, tako da sem iz žepa takoj povlekel fotografski aparat, pritisnil na gumb in si tako zagotovil nekaj hudomušnih

leta 1999 - op.av.) izvoljen s pomočjo manipulacij. Prepričan sem, da je na prihodnjih (tistih, ki so bile septembra 2005) volitvah možna zamenjava. Predsednik je že star in nepriljubljen. To se je ravno pred kratkim izkazalo za napačno napoved. Mubarak je sicer pred nekaj meseci (september 2005) na zadnjih političnih volitvah res odprl politični sistem večstrankarstvu. Odpiranje pa je

Schuman. Potrdil je pomanjkanje demokratičnosti v deželi Nila. Najprej se je zaustavil pri četrti veji oblasti. "Svoboda tiska, kot jo poznamo pri nas, je v Egiptu še vedno samo utopija. V Naserjevem obdobju so bili vsi dnevniki pod okriljem vlade. S časom so se sicer liberalizirali, a samo formalno. Še danes obstajajo ukoreninjene tabu teme. Na primer: vojska, o kateri ni

mogoče pisati objektivno. Nastanek novih medijev je močno povezan z lobbyji, ki si jih njihovi lastniki ustvarijo pri vladajoči garnituri. No, da bom jasnejši: opozicijske medije danes skoraj v celoti predstavlja rumeni tisk". V Egiptu sicer po Schumanovih besedah ni pričakovati islamske revolucije, militantno politiko pa bo še naprej vzdrževala Nacionalna fronta, Mubarakova stranka in pravzaprav edina politična formacija. Egipt ima

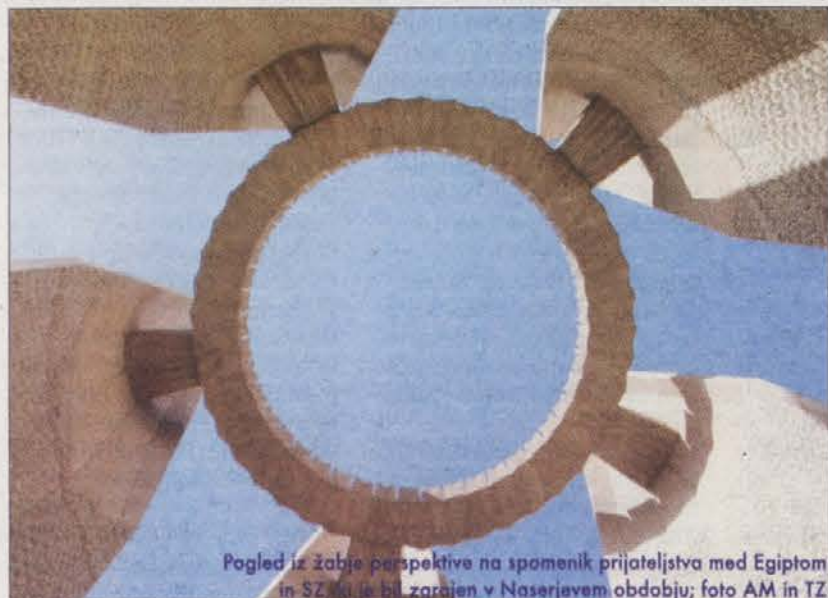
formalno ureditev polpredsedniške republike (tako kot Francija: predsednik republike imenuje premiera in ta sestavi vlado). Predsedniški mandat traja šest let. Po mnenju Spieglovega dopisnika bi demokratičnost politične garniture dosegla nekoliko višjo raven samo z uveljavitvijo

sti zvrstili vsega skupaj trije

možje: Naser (1954-1970), Sadat (1970-1981) in današnji predsednik Mubarak (od leta 1981). V Naserjevem obdobju je bil Egipt skupaj s Titovo Jugoslavijo in Nehrujevo Indijo vogelni kamen gibanja Neuvrščenih. Naser je bil v petdesetih in šestdesetih tudi med prvimi, ki so sprožili palestinsko vprašanje. Mnogi ga štejejo za Arafatovega duhovnega očeta, saj je pri ustanovitvi Al Fataha in kasneje PLO (Palestinske osvobodilne organizacije) imel pomembno vlogo prav Naser. Potem ko je na oblast stopil Sadat, se je egiptovska mednarodna politika dokaj spremenila. Politično se je približal ZDA, po porazu ob Yom Kippurju (1973) prvič priznal Izraelu pravico do obstoja ter leta 1979 v Camp Davidu pod budnim očesom ameriškega predsednika Carterja podpisal zgodovinski mirovni sporazum z izraelskim premierom Beginom. Današnji predsednik Mubarak je nadaljeval zahodno usmerjeno politiko. Zato se je moral večkrat soočiti z islamskim integralizmom. Iraška in afganistanska kriza sta ta problem potencialni. V zadnjem letu so se Bin Ladvini teroristi večkrat spravili na egiptovski turizem: Sharm el Sheikh je postal pravi živi cilj za atentatorje. Najprej je oktobra 2004 umrlo 34 ljudi v Tabi, 23. julija 2005 pa je bilo žrtev približno devetdeset. Poleg velike človeške

Policaj-berač na kameli (Zoesove piramide-Kairo); foto AM in TZ

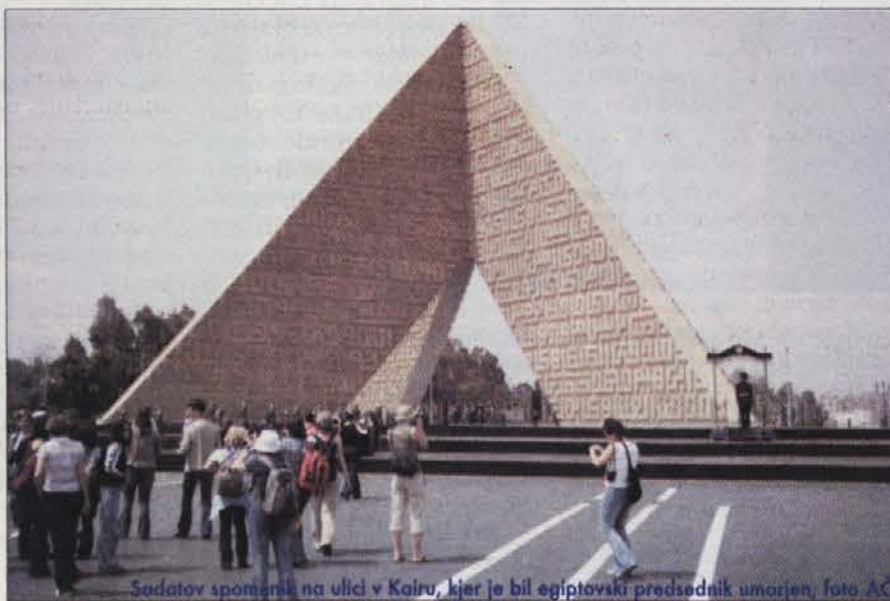
Pogled iz žabje perspektive na spomenik prijateljstva med Egiptom in SZ, ki je bil zaražen v Naserjevem obdobju; foto AM in TZ

spominov na egiptovske varuhe reda. V tem me policaj pogleda in, kot bi šlo za najbolj navadno prošnjo, nagovori "Bakšiš, bakšiš" (drobiž, napitnina v egipčanskem jeziku). Nasmejal sem se mu in šel naprej, nikakor pa si nisem mogel izbiti iz glave: "Policaj me sprašuje drobiž, zato ker sem ga slikal na službenem mestu. Saj ni vrač, ki s čudežno flavto iz košare izvablja strupeno kobro. Kje pa smo?" Čudeza, ki ti jih lahko ponudi "eksotična" dežela. Ob tem pa se takoj porodi vprašanje, kako je urejena država, če pa srečuješ take policaje, ki delujejo hkrati kot zabavljaci. Odgovor na to vprašanje so mi ponudili razni sogovorniki s presenetljivo različnimi interpretacijami. Skupna točka je bila vsekakor ta, da se mora Egipt še vedno spopadati s precejšnjim demokratičnim deficitom. Že pri razlaganju trenutnega političnega stanja sta mi dva sogovornika, naša vodnika, pripovedovala dve skoraj nasprotujoči si zgodbi. Mlajši vodnik je namreč zagotavljal, da lahko računa današnji predsednik Mubarak na sorazmerno visoko stopnjo priljubljenosti v egiptovski javnosti in da bo zato dejansko ostal na svojem položaju dosmrtno. Precej bolj kritično je bil proti egiptovskemu predsedniku nastrojen drugi vodnik, ki je pojasnjeval: "Mubarak je bil na zadnjih volitvah (tistih iz

bilo le navidezno; sam je namreč zmagal z 88,6% preferenc. Demokracija pa taka: ljudje se ga očitno še vedno bojijo. Pripovedovanje vodnika nas je, mlade študente iz zahodne Evrope, zanimalo. Zato je vneto nadaljeval: "Avtoritarost oblasti še vedno lahko zasledimo v nasilju, ki se je policija pogosto poslužuje. Moram sicer priznati, da ta tematika ni več strogi tabu, vsekakor pa ne moremo mimo dejstva, da so nasilne akcije policije naša realnost." Paradoksalno se mi je zdelo poslušati te besede in misliti na "beračenje" policaja na kameli. Neverjetno: dve tako različni podobi, čeprav gre za isto stvar. Pogled z viška na politično stanje v Egiptu nam je med obiskom slovenske ambasade ponudil gost slovenskega konzularnega predstavništva, kairski dopisnik nemškega Der Spiegla Harald

resne socialistično-naserske stranke kot nasprotje Mubarakovi Nacionalni fronti. Egipt je pravzaprav dežela, ki se že ves povojni čas naslanja ne na demokracijo, ampak na očete naroda. V skoraj 50 letih so se po padcu monarhije (1954) na obla-

tragedije je Egipt v obeh okoliščinah doživel tudi veliko škodo, ki se odraža v padcu turistov. Egipt je namreč dežela, ki živi skoraj izključno od turizma iz zahodnih držav. Vsi zahodnjaki, ki v Kairo nosijo devize, so torej prave svetinje. "O tem se boste lahko sami prepričali", nam je pripovedoval slovenski vodnik ob prihodu v Egipt. "Trenutno je v Egiptu (potovanje je potekalo aprila 2004) 2 milijona turistov". V zagotavljanje varnosti vlaga egiptovska vlada 20% BDP-ja. Brez turistov je Egipt v ekonomskem razsulu. Leta 1997 je bil ravno turizem na veliki preizkušnji: neuravnovešenec je namreč takrat pri Hatšepsutinem templju (v bližini Doline kraljev) ubil 60 nemških turistov. Še danes ni tam nobenega vidnejše spominke plošče, ki bi občudovalce antičnega Egipta spominjala na pokol in jim vzbujalo strah. Ja, pa smo spet pri varnosti. Le zakaj vsakič, ko pomislim na to, se mi v spomin prikrade policaj na kameli, ki sem ga srečal pri piramidah?

Sadatov spomenik na ulici v Kairu, kjer je bil egiptovski predsednik umorjen; foto AČ

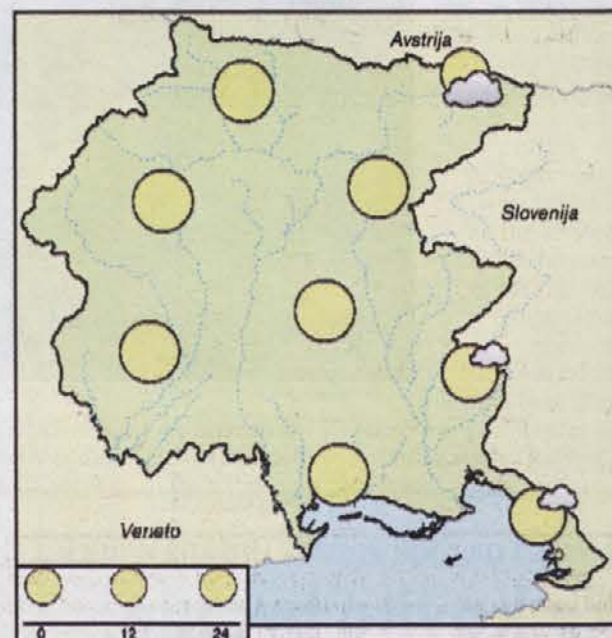
Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

Nad deželo dotekajo bolj suhi vzhodni tokovi. V noči na soboto bo nad nami višinska dolina, ki bo proti našim krajem preusmerjala zelo vlažne jugovzhodne tokove.

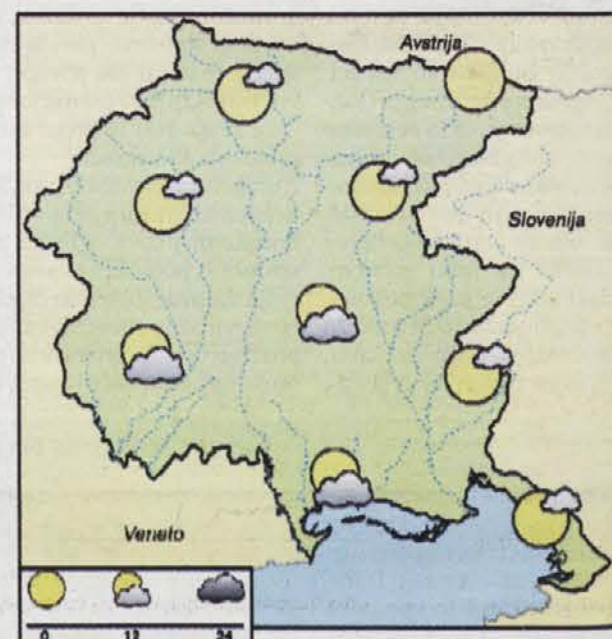
ČETRTEK, 1. decembra 2005:

Večinoma bo prevladovalo sončno vreme. Na obali bo pihala zmerna burja.

PETEK, 2. decembra 2005:

Zjutraj bo pretežno jasno in razmeroma hladno. Med dnem se bo do zahoda povečala oblačnost. V večernih ali nočnih urah se bodo pojavile prve rahle krajevne padavine. Na obali bo zvečer zapihal jugo.

OBETI:

V soboto bo pretežno oblačno s padavinami, ki bodo obilne v ravninskem pasu in zmernejše na obali. V gorah nad 800 do 1000 m bo močno snežilo. Na obali bo pihal močan jugo.

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk

www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

RESTAVRACIJA SVETA GORA - Nova Gorica
Tel.: 00386 5 30-02-701

Menu že od 2000 sit
Za večje skupine dodatni popusti

Povsod prisotni,
kjer nas potrebujete...

6x v tednu **sobotah**
*Odprto od 09.00 do 12.30
tudi ob sobotah*
Podružnica v Gorici
Drevored 20. septembra 138

3% na leto
... 3% letna donosnost**
obveznice na 3 leta
vaše domače banke

Zadružna Banka
Doberdob in Sovodnje

/ dalje
Andrej Černic